ebook is created by www.Shanyoma.org

ပပ်ႉလူႇႁဵၼ်း

ယၢ်–၇

ငဝ်ႈငုၶၼ်းၵေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၶလႈ ၽိုင်ႈၶင်ႈတၢၼ်း

ပီးတၢ်း–70Xd

ebook is created by www.Shanyoma.org

ပုၼ်ႈၽွၼ်းႁဝ်းသၢမ်ပိူင်

- ■ ၸၼ်ႉၶိူင် လိၵ်ႈမိူင်းတေၵမ်ႉလူႇဝင်းၸႆႈ — ပုၼ်ႈၽွၼ်းႁဝ်း
- ■ ၸၼ်ႉၶိူင် တၢင်းၽွမ်ႉၶွမ်ႈ လၢဝ်းမိူဝ်းၵိုၵ်းမိူင်း တေၵမ်ႉလူႇဝင်းၸႆႈ — ပုၼ်ႈၽွၼ်းႁဝ်း
- ■ ၸၼ်ႉၶိူင် ၼိူင်းပၢၼ်ႉပွင်ၸဝ်ႈလိုၼ်ႈ တေမိူင်ႉၸမ်ႇၸႆႈ — ပုၼ်ႈၽွၼ်းႁဝ်း

ၵၢင်လွႆႈႁူၼ်းမိူင်း

- ■ ၵွၼ်ၵၼ်သၢၼ်ၸတ်း လိူဝ်းလၢင်းႁဵၵ်းလဝ်သေ လွႆႈပိူၼ်ႈမိူင်းပိူၼ်းယဝ့် ၵမ်ႉမေႃတူၺ်းႁၼ်လီ တီႈႁဝ်းၸၼ်ႉတႃႇ။
- ■ ၵွၼ်ၵၼ်သၢၼ်ၸတ်း လိူဝ်းယႃႇၵဝ်းၵိတ်ႉၸွင်ႈ လွင်ႈၸိုၼ်းယႂ်ႇ လိုၼ်ႈမိူင်းၸၼ်ႉတႃႇ။
- ■ ၵွၼ်ၵၼ်သၢၼ်ၸတ်း မိူင်းၸွၵ်ႈလိူဝ်းၵၢၼ် ၸဝ်ႈလိမ်ၵိတ်ႉၸွင်ႈ လွင်ႈၵၢၼ်မိူင်းႁဝ်းၸၼ်ႉတႃႇ။
- ■ ၵွၼ်ၵၼ်ႁဝ့်ႁၼ် ႁူၼ်းလိူဝ်းယူႇၼႂ်းမိူင်း၊ ၸွၵ်ႈမိူင်းယဝ့် ယႃႇၵဝ်းယူႇၸၼ် ပီၼ်ၸိၼ်လူင်ႁဝ်းသေ ၽိဝ်းမူၺ်ႉပိတ်းတႃႇ။

ၶေႃးယိူင်းၵၢၼ်းပၢႆးမိူင်း သီႇပိူင်

- ■ တႃႇၸၢႆးဝၼ်းတႃမိူင်း တေၵတ်းယိၼ်မၼ်းၵိမ်းလူၺ်ႈ တွႆႈၶွမ်ႈ ပၵ်းပိူင်တြႃး။
- ■ တႃႇလိူဝ့်လၢတ်ႈႁဝ်းႁႃး တေၸိူၼ်းၸွတ်ႇၽၼ်းမၼ်းၵိၼ်ႇၵၼ်။
- ■ တႃႇၶွႆးမီးပိူင်ၸွတ်ႇၽွတ်ႈပိူင်းမိူင်း ၵၼ်မွႆႉသွႆၵိမ်းၵိၼ်ႇလီ။
- ■ တႃႇပူၵ်းပွင်လိုၼ်ႈမိူင်းႁဝ်း မိုၼ်းယႂ်ႇၸိုတ်းၵၢဝ်းလူၺ်ႈ ပိူင်ပိူင်း ၵၼ်တေမီးမႃးမွႆႇမွႆႇၸၼ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶေႃႈသင်ႇ,

ဝီးၼွင်ႉတႆးႁဵၼ်းၵေႃႉ၊ ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈ ပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆးႁဵၼ်း ပိုတ်ႇႁူဝ်ႁူးတီႈ မီးႁူဝ်ႁူးၶၢဝ်း လိူဝ်ႈ လုၵ်ႈႁဵၼ်းၵတ်ႉၸႅၼ်ႇ,လိၵ်ႈၵေႃႈ ၵွၵ်ႈ,မႃးပီႈလူဝ်ႇပီႈၼၼ်ႉသေတႃႇ ပုၼ်ႈတႃႇၸပ်ႈၽိုၵ်ႈၽွၼ်ႉၵၢၼ်ႉ၊ ၼႂ်းပီၼ်း တၢင်း ပၢႆးလွင်ႈၵူႈႁၼ် ပုၼ်ႈတႃႇၽွၼ်းလီၸဝ်၊ ပဵၼ်ၵမ်ၽိုၵ်ႈၵၢၼ်, ၵမ်ႉပေႃးမီးၼမ်ငလႆ ႁဝ်းၶႃႈ လင်,လႆႈၵိုင်ၵၢဝ် ၽိုၼ်လိၵ်ႈ ပပ်ႉလိၵ်ႈ လိူဝ်းၵၢၼ်ၽူႈမီးပၢႆးပုၼ်ႉ ပၢႆးတိမ်း၊ ပၢႆးၵွၵ်ႈၵေႃႈၸဝ် တိမ်းၵွၵ်ႈ,မႃးပိုၼ်ပပ်ႉဝႆႉၼၼ်ႉသေ ၼီတ်းၵွၵ်ႈ,မႃး "ပပ်ႉလူၼီၼ်း မႄႈ?" ယဝ်ႉၵေႃႈ။ ၼင်,ၵၢၼ် ၼိုင်ပွင်ၼီတ်းသၢင်ႈမႃးၼၼ်ႉ ပေႃးမီးတၢင်းယူဝ်ႈ ယွမ်းငလႆးသင်၊ လူၼ်ႉလိူဝ်ႁူဝ်,ငလႆးသင် ၸိူင်းၵေႃႈ ပွႆ,ဝၢင်းဝၼ်သေၵမ်ႈ။

မိူဝ်းၼႆႉမႃး ၼင်,ၸိုဝ် ပေႃးတေပီၼ်ၽွၼ်းလီ ပုၼ်ႈတႃႇလုၵ်ႈၼိူင်ႈႁဵၼ်းတၢင်းမူတ်းၼၼ်ႉ ၽူႈမီး ပၢႆးပုၼ်ႉ ပၢႆးပုၼ်ႉ ပၢႆးၵွၵ်ႈၵေႃႈႁဵၼ်းၸဝ် ႁၼ်လိူင်ႉၸိုဝ်၊ ထုၵ်ႇ,လီမိုင်လိူင်ႉၸိုဝ်၊ လွၵ်ႈလႆႈပုၵ်ႈပွင် တႃႇတေၶိုၼ်ႈယူႇ,ၼၼ်ႉ ၸိူင်းၵေႃႈ ဝၼ်တၢင်းၵူႈတၢင်းႁၼ် လိူဝ်သင်,ပုၼ်ႉသၢၼ် ထတ်းသၢင်မႃးဝၼ်ႁဝ်းၶႃႈသေၵမ်ႈၼႆႉ မုင်ႈမွင်းဝႆႉယူႇ, တႃႇသေ,ယဝ်ႉၵေႃႈ။

ၸဝ်ႈငၼ်းၵေႃႈလိၵ်ႈလၢႆး ငလႆး ၽိုင်းငေႃးတၢႆး

ebook is created by www.Shanyoma.org

လမ်းၼႂ်း

ၶေႃႈ	ႁူဝ်ၶေႃႈ	ၼႃႈလိၵ်ႈ
	ၵၼ်–႑ ဝွၵ်း	
ၵ။	ႁူမ်းတေႃႉမုၼ်းတေႃႉမီႈၵၼ်	1
ၶ။	ႁူမ်းၵိုၼ်းလုၵ်ႈၵႂၼ်ႇ	1
င။	ႁူမ်းပၼ်ႇတူင်ႇ	2
ၸ။	ၸိတ်ႇတင်းပႃ	3
သ။	ၼူၵ်ႉလလိတ်း လႄႈ ၼူၵ်ႉလွၵ်ႇ	3
ၺ။	ၵီႈၸမ်းသုၺ်ႇ	3
တ။	လွႆႇၵိၼ်ႉ၊ လွႆႇၸိင်၊ လွႆႇၶၢၼ်	4
ထ။	လိတ်းလုၵ်ႈဝၼ်း	5
ၼ။	ႁူမ်းၼွႆႉ	5
ပ။	ႁူမ်းမၢၵ်ႇသိပ်းသွင်လိူၼ်	5
ၽ။	ၸမ်ႈ ၸမ်ႈၼိူင်ႈ	6
ၾ။	ၵိုမ်တိုမ်း	6
မ။	ပၼ်ႈၽွၼ်းႁူၼ်းၵေႃႉၼိူင်ႈ	7
ယ။	ထုၵ်ႇလီႁူပ်ႈယမ် လီၺ်ႉလူၵ်ႈမေႈ	8
ရ။	ယူႇပွတ်ႇလိုၼ်ႈၸၢဝ်းသုၺ်ႇ	8
လ။	ၼိူင်ႈၶၢၵ်ႉလၢတ်ႈ	9
ဝ။	မႂ်ႈမႂ်း ထွမ်ႇၵႃႈပုမ်ႇ	9
	ၵၼ်–႒ ၵႃႈပုမ်ႇ	
ၵ။	ၵၢႆႇလိၵ်ႉ	10
ၶ။	ပိၼ်ႇတူဝ်ၵႂၼ်ႇၵေႃး ၸဝ်ႈတၢင်းတိုဝ်းယူႇ	11
င။	ႁူၼ်း ပိၼ်ႇသတ်းၼွင်းသေပိူၼ်ႈ	12
ၸ။	သုပ်းလီႁူမ်းငမ်း ထိုင်ယၢမ်းလင်လၢတ်ႈ	13

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶၼ်	ႁူဝ်ၶေႃႈ	ၼႃႈလိၵ်ႈ
	ၶၼ်-႓ ပိုၼ်ႉႁူႉ	
ၵ။	ၵၢၼ်ႁူၼ်း	15
ၶ။	လွင်ႈၵိၼ်ယီမ်ႉ	15
	ၶၼ်-႔	
–	ၵႂၢမ်းၵဝ်ႈထုၵ်ႇ, ...	17
	ၶၼ်-႕ ပိုၼ်းၵီပ်ႈသူးမေႃတႆး	
–	လဝ်ႈၶေႃႈၸမ်း	19
–	လဝ်ႈမိူင်းၶွင်	21
	ၶၼ်-႖ ပိုၼ်းၶိူဝ်းတႆး	
–	ႁူဝ်ငဝ်ႈၵဝ်ႇႁူၼ်း	23
–	ၶိူဝ်းတႆးၼႂ်းလိူင်ႈတႆး	25
–	လိူင်ႈတႆး ပၢၼ်မိူင်းမၢဝ်း	27
–	ပၢၼ်မၢဝ်းႁိူင်း	28
	ၶၼ်-႗ လိၵ်ႈထွင်	
ၵ။	လိၵ်ႈထွင်ထိုင်ၵူၺ်းၵေႃႉ	30
ၶ။	လိၵ်ႈယွၼ်းၸၢင်း	31
	ၶၼ်-႘ လိၵ်ႈပွင်	
ၵ။	ဝၢၼ်ႈယီၼ်းလႆၵွၼ်း, တီႈႁဵဝ်းယူႉ	32
ၶ။	မေႃသွၼ်ႁဵဝ်း	33
	ၶၼ်-႙ လိၵ်ႈပိုတ်ႉ,	
ၵ။	ငမႈ	34
ၶ။	ႁူၼ်းၼုမ်, ငလႈ ယႃႈမဝ်းၵမ်	36
	ၶၼ်-10	
–	ၵႂၢမ်းတႃႇၵၼ်	38

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၼ်-႑ ႁွၵ်း

ၵ။ ႁၢမ်းတေႃႉမူၼ်ႈတေႃႉမီးၵၼ်

(႑) ၵုၵ်းလုၵ်း
ၵူင်ႈလူင်ႈ
ပၢင်မူင်ႈ
သထေး
မီင်းလေး
ၵမ်ႉႁွၵ်ႈ
ၵီႉလွၵ်ႈ
ၵိၼ်ပူ
ထူလိၼ်ႇ
လိၼ်ႇလွၵ်း
လွၵ်းမေႇ
ၵိင်ႉသေႇ
ၵိၼ်မိူင်း
ၵိူင်းလုမ်ႇ။

(႒) ၵိုတို
ၵွႆႈတွႆႈ
ၼမ်ႇၵွႆႈ
ၵိင်းတွင်း
ၵိင်းယူၵ်ႉ
ၸူၵ်ႇၸူၵ်ႉ
ပႃႉပၼ်း
ၸုတ်းမၼ်း
ပႃႉၼိဝ်ႇ
တိဝ်ႇဝိတ်း။

(႓) ႁူဝ်မိင်
ႁူဝ်ၶႃႉ
ၵႃႉယႃႉ
ၵုမ်ယုမ်
တုမ်မႂ်ႇ
တုမ်တွၵ်ႉ
ၵွၵ်ႉသေႃ။

(လုၵ်းယဝ်ႉၵၼ်သေ ၵႃႈၼႆႉ ႁဝ်း ပေႃးသုတ်းတီႈၽွင်ႈၵေႃႈ မၼ်းပဵၼ်မီး၊ တေလႆႈလမ်းတီႈပွင်ႇ၊ ပေႃးတိုလႆႈၵေႃႉလွင်ႈၵေႃႈ ၵေႃႉၼၼ်ႉသမ်ႉၼိုင်း ပဵၼ်မီးယဝ်ႈ။)

ၶ။ ႁၢမ်းၵိုၼ်းလုၵ်ႈၵွၼ်ႇ

(႑)။ ၸွၼ်းလပ်းတႃႇယႃႉႁွႆး၊ ၸွၼ်းလႆႈလင်ႉႁၢၼ်းလီ
ၸွၼ်း................ၸွၼ်း................ၵိုၼ်း................ၵိုၼ်း။

(႒)။ ၼမ်းႁူႉၼမ်ႇတူၼ်းတီႈ။ ႁူႉၵၢဝ်ပႃႇၸီးမျႃးမႂ်ႇၵမ်းၸဝ်း
ၸွၼ်း................ၸွၼ်း................ၵိုၼ်း................ၵိုၼ်း။

ebook is created by www.Shanyoma.org

(႓)။ ပႃလုၵ်ႈပႃလမ်ၵေႃတမ်,သၢင်,၊ ပႃလူးၵေႃတၢင်,ထီး
ပႃမီးၶွႆ,မွင်းထႃ။ ပႃလၢတ်,ၵႃးယူဝ်ယူဝ်
ပႃမုင်းငလ,လွမ်းၸူဝ်၊ ၼုတ်,မၼ်းထၢၼ်းပေႃးယုင်း
ၵိုၼ်း……………ၵိုၼ်း……………ၼွၼ်း……………ၼွၼ်း။

(႔)။ တီးတုတ်းငလ,ၶျပႃ။ တူဝ်ပူၼ်တ်ႈပႃးၼီး
ၵၢၼ်းၸိုၼ်းလွႆပူင်,ယၢင်,၊ ၼီတ်းပႃးၶၢင်,ဝႆးဝႆး
ၵိုၼ်း……………ၵိုၼ်း……………ၼွၼ်း……………ၼွၼ်း။

(႕)။ ပုင်းဝၢင်းလိူၼ်၊ ပၼ်ပႃမၼ်းမႆ,ၵမ်းၸဝ်း
တင်းထူဝ်,ၼဝ်းမူးလေႃ။ ပေႃးၼွၼ်းလဝ်းလင်,လႆ။ ပေႃးၶွႆးၵမ်,ဝၼ်ၵိၼ်
ၵိုၼ်း……………ၵိုၼ်း……………ၼွၼ်း……………ၼွၼ်း။

ၶ။ ၵႂၢမ်းပၼ်,တူင်,

(႑) ၼမ်ႉလၢဝ်းငဝ်းၽၢၼ်ပႃ။ ၸၢၽၢၼ်ၼိူင်၊ သိၼ်းငၽေးလိူင်ၽၢၼ်ႁွင်း။ ၵျင်းၽၢၼ်လဝ်းၽုင်းၵီး။
ၼၢးလွၵ်းၼိူၽၢၼ်ႁႂ်၊ လွႆၽၢၼ်ၽိူၼ်း။ ၵေႃးၼၢင်းလိူၼ်းၽၢၼ်ၽူဝ်၊ ၸူဝ်ၽၢၼ်ၶၢဝ်း။ ၼမ်ႉလၢဝ်းငဝ်းၽၢၼ်ပႃ။

(႒) ၵူၼ်းၵိၼ်ၸဝ်းလီ,လမ်းၵိင်း လုၵ်ႉလဝ်ႉလဝ်ႉ၊ ၵူၼ်းထွမ်,သိင်ၵဝ်ႉၼွၼ်းလိုၵ်း။
ၵူၼ်းတိုၵ်းသိုၵ်းၼိတ်းပူဝ်,၊ ၵူၼ်းတႃၽူဝ်,လိၼ်းယၢမ်း၊ ၵူၼ်းၼိတ်းၵႂၢမ်း လွင်းႁူလ်။ ၵူၼ်းၵိၼ်ၵူလ်း ၼိူၼ်းၵျင်း။
ၵူၼ်းၶွႆ,မွင်း ၵူ,ၼိူၼ်းပူ,ၵၢင်ႉ၊ ၵူၼ်းၸီ,လၢင်ႉ လူင်းဝိင်း။ ၵူၼ်းၵိၼ်ၸဝ်းလီ,လမ်းၵိင်း လုၵ်ႉလဝ်ႉလဝ်ႉ။

(႓) မေႃးသင်၊ မေႃးလေႃးပႃ
ပႃသင်၊ ပႃလိင်ႉၸိၵ်,
ၸိၵ်,သင်၊ ၸိၵ်,မိူင်းမိတ်,
မိတ်းသင်၊ မိတ်းထႃႁူဝ်
ႁူဝ်သင်၊ ႁူဝ်လုၵ်ႉၸုၵ်ႉ
ၸုၵ်ႉသင်၊ ၸုၵ်ႉတမ်လိၼ်
လိၼ်သင်၊ လိၼ်ၼိတ်းမေႃး
မေႃးသင်၊ မေႃးလေႃးပႃ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

လ။ ၸီတ်ႉတင်းပႃ

ၸီတ်ႉတင်းပႃ
ပႃၼႆႉၸီတ်ႉ,
တေႃႇပၢႆးတီႈတီတ်ႉ,ၵၼ်ႈ ပႃသမ်ႉသုမ်ႈ
လႆႈဝၼ်ၸီတ်ႉႁူႇ, ငိၼ်းႁူမ်းၶိူင်ႈ။

(ငိၼ်းႁူမ်းၶိူင်ႈ = ငိၼ်းသွင်ပၢၵ်ႇ၊ ပၢႆးတီႈတီတ်ႉ = ပၢႆးမိူဝ်ႈယၢမ်းႁိုဝ်ႈသွၵ်ႈႁၼ်လႆႈ)

သ။ ၼူၵ်ႉလလိတ်ႈ ၼလႆႈ ၼူၵ်ႉလွၵ်ႇ,

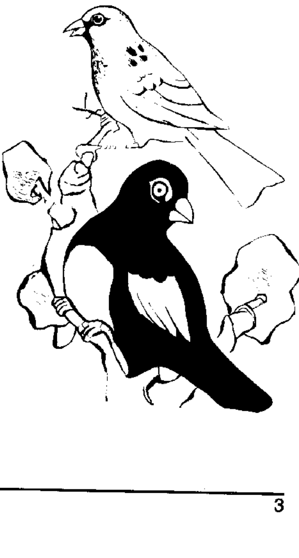

ၼူၵ်ႉလလိတ်ႈ ၼလႆႈ ၼူၵ်ႉလွၵ်ႇ,
လူၵ်ႉလွၵ်ႇ,မၢင်ႁူဝ် ၼူၵ်ႉလလိတ်ႈ
ၼူၵ်ႉလလိတ်ႈ ၽိတ်ႈလွႆၼေႃႇ,
မၼ်းဢူႇ,တိူင်,ပူႇ,ၼၵ,
ပူႇ,ၼၵ,မွၼ်ၼူၵ်ႉလွၵ်ႇ, ငိၼ်းႁွႆးထိုင်,။

ရ။ ၵႃႇ,ၼမ်းသႂ်

ၵႃႇ,ၼမ်းသႂ်၊ ၵႃႇ,ၼမ်းသႂ်
မွၼ်းတေႃႇဢူႇ,လႆ၊ ၵႃႇ,ၼမ်းသႂ်
ႁူင်းႁိၼ်းလၼ်ႉၵွၼ်၊ ႁူမ်းမွၵ်ႇ,ႁွၼ်၊
မွၼ်းဢူႇ,ၼၢဝ်းလႆ၊ ၵႃႇ,ၼမ်းသႂ်
ၼၢဝ်းၼႆပိတ်ႉ,မူင်။ ၵႃႇ,ပႆ,လူင်။
ၵေႃႇသူင်,ပိၼ်ၽႆ၊ ၵႃႇ,ၼမ်းသႂ်
ၼမႈႁၵ်ႉၵူးႁၵ်ႉ၊ ပီႈလေႃးႁၵ်ႉ၊
ပႃးၼဝ်ႈၽၵ်းသင်၊ ၵႃႇ,ၼမ်းသႂ်
ၼံ,ၶူဝ်ႈၵီးၶူဝ်ႈ၊ ၽၵ်းၵၢတ်,ႁူဝ်ႈ၊
ပႃးတၢင်းၵိၼ်သင်၊ ၵႃႇ,ၼမ်းသႂ်

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၸဝ်ႈမုၼ်းမၢၵ်ႇၵူမ်၊ ၵီႇလူမ်းသူင်၊
ၸီႉလူတ်ႉသင်လႃႉ?၊ ၵီႇၸမ်းသွႆ
ၸီႉလူတ်ႉမၢၼ်ႉၸူမ်ႉ၊ မေႃၵွမ်းသူင်ႉ၊
လႆႈသွၼ်ၵၢဝ်သင်?၊ ၵီႇၸမ်းသွႆ
လႆႊလီၼ်ႈလႆႊဝီၼ်၊ ၵမ်ႇဝၼ်လီၼ်၊
လႆႈသွၼ်ထိင်ႈသင်?၊ ၵီႇၸမ်းသွႆ
လၢတ်ႈႁူမ်ႈယိၼ်ႇၼၼႈ၊ ႁၵ်ႉပေႃးၼမ်း၊
လႆႈသွၼ်လိၵ်ႈသင်?၊ ၵီႇၸမ်းသွႆ
ၵေႃႇ–ပီႇ–သီႇ–ၵ–ၶ၊ တွၼ်းၵျူႉၵီႇၸတ်းလႆႈ၊
ၵွင်ႇမုၼ်းသိူဝ်းလႆႈ?၊ ၵီႇၸမ်းသွႆ
ၵိၼ်ၸဝ်ႈၼွၼ်းဝၼ်း။ မုၼ်းႁူးဝၼ်း
ႁႃးၸူဝ်ႇတီမ်တၢၼ်း၊ ၸိုၼ်းႁၢၼ်းလူင်
ပႃးပဝ်ႉသွႆႇထူင်၊ သွၼ်တီမ်းၵွမ်း
မိူဝ်းသူင်ၸွမ်ၸူမ်း။ တၢၵ်ႉမွႆႇသူင် "မွႆႇသူင်ၸႃး"။

(ၸူင်းႁၢၼ်းလၼ်ႉၵွၼ် = ၸူင်းႁၢၼ်းတႃႉလုၵ်းၵွၼ်ႉ သၢမ်ပီးတေႃႉႁႃးပီး၊
ၵီးၸူဝ်း = ၼိုဝ်ႉၸူဝ်း၊ မေႃ = မေႃသွၼ်)

တ။ လႆႈၵိၼ်ႉ၊ လႆႈၸိင်၊ လႆႈႁၢၼ်

ၵၢင်ဝၼ်းၵွၵ်ႇမႃးယဝ်ႉ
တၢင်ႁဝ်းၵေႃး လူဝ်ႇလီင်းမႃးယဝ်ႉ
လႆႈၵေႃး လူဝ်ႇယုၵ်ႉမိုၼ်းသူင်ယဝ်ႉ
ႁူၼ်းၵေႃး လူဝ်ႇဝႆႉလႆႈသူင်
တူဝ်ၵေႃး လူဝ်ႇဝႆႉလႆႈသူင်
ၸတ်းလႆႈၼလႄး ၸတ်းလႆႈၼလႄး
ၵၢင်ဝၼ်းၵွၵ်ႇမႃးယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ထ။ ၵီတ်ႈလုၵ်ႈဝၼ်း

တိတ်ႉ ၸၼ် ၵၢၼ်း ပုတ်ႉ ၽတ်း သုၵ်း သဝ်
ယႃႇဝႆႉမၼ်း၊ ၸဝ်ႈပိၼ်ၵီတ်ႈဝၼ်းတႃႇ ဢၢၼ်ႇၼႄႈ။
(႑) ဢႃးတိတ်ႉ ပိၼ်ဝၼ်းငဝ်း
(႒) ၸၼ် သူႉတဝ်းဝၼ်းသွင်
(႓) ဢင်းၵၢၼ်း ထွင်သၢမ်ထႃႉ
(႔) ပုတ်ႉ ပိၼ်ၵူႈသီႇဝၼ်း
(႕) ၽတ်း ထိုင်တၼ်းထုၼ်ႈႁႃႈ
(႖) သုၵ်း ဝၼ်းသႃႈပိၼ်ႁူၵ်း
(႗) သဝ် မႃးတူၵ်းၵီတ်းမိူဝ်ႈ။

ၼ။ ၵႃမ်းၸပ်ႉ

ၼိူင်ႈၸေႃႈသွင်၊ ႁွင်ႈၵူၼ်းယၢမ်းလင်ၼႆႉ,
သၢမ်ၸေႃႈသီႇ၊ ၼွင်းၵီႈၼမ်ႉတေႃးလႃး
ႁႃႈၸေႃႈႁူၵ်း၊ ဝၼ်းတူၵ်းယဝ့်လိူၼ်ၵွၵ်ႉ,
ၵီတ်းၸေႃႈပိတ်ႉ၊ မႃႇသိပ်ႉၸဝ်ႈၶွၵ်ႈမႃး
ၵဝ်ႈၸေႃႈသိပ်း၊ ယိပ်းၵမ်သေတိမ်းလိၵ်ႈ။

(မႃႇသိပ်ႉ = မႃႇၵီတ်းသိပ်း)

ပ။ ၵႃမ်းမၢၵ်ႇသိပ်းသွင်လိူၼ်

လိူၼ်ၸဵင် ငဝ်းလၵ်းၼမ်း
လိူၼ်ၵမ် လီးၵတ်းၼၢဝ်
လိူၼ်သၢမ် မွၵ်ႇၵမ်းၶၢဝ်တဵမ်တူင်း
လိူၼ်သီႇ မွၵ်ႇၼိဝ်ႉႁူင်းလွမ်းလူမ်း
လိူၼ်ႁႃႈ တူဝ်ၵွႆးလူမ်းၵူပ်ႇၼမ်ႉ
လိူၼ်ႁူၵ်း သမ်ႉမီးၽူၼ်

ebook is created by www.Shanyoma.org

လိူၼ်ၸဵတ်း၊ တိူၵ်ႈၸေႃးၵူၼ်ဝၢၼ်ႈႁႃး
လိူၼ်ပႅတ်ႇ ထူးသွမ်းၸႃး
လိူၼ်ၵဝ်ႈ မႃးၸမ်ႉၸမ်
လိူၼ်သိပ်း၊ လမ်ၸၼ်ႈမႂ်ႇ,
လိူၼ်သိပ်းဢဵတ်း ၽႆႇမွင်ႈပွႆး
လိူၼ်သိပ်းသွင် ၸမ်ႉၸၢႆးယွႆး ၵွႆႉယိုပ်းၵွႆႉယႃး။

(ႁွၵ်းလိူၼ်လပ်းႁူပ်ႉ၊ ၸဵင်၊ သၢမ်၊ ႁႃႈ၊ ၸဵတ်း၊ ၵဝ်ႈ၊ သိပ်းဢဵတ်း ၼိူင်းလိူၼ်ၶိူတ်းဝႆႉ သၢဝ်းၵဝ်ႈဝၼ်း)

၆၈။ ၸမ်းၸမ်းၸိူင်း

လိူၼ်လၢပ်ႈဢေႃးၵွၵ်ႇ,
လူင်ႇမွၵ်ႇၵေႃးၵီးဝႆႉ
ၸမ်းၸမ်ႉမိူဝ်းလိူၵ်းယၢပ်ႇ
မူၺ်ၵေႃးၸၢပ်ႇလိူၼ်းၽိူၵ်ႇ,
လူင်းၵိူၵ်ႇလွတ်ႇပေႃးမိူဝ်
ၽိူဝ်မႂ်ႉလူမ်းၽတ်ႉပဝ်,
ၸိူင်ၸဵင်ႇႁူင်းလူးတဵၼ်း
ႁိတ်းမွႆႈလွႆႈၵိူမ်တိူမ်း
ႁိတ်းမွႆႈၵၢမ်ႇလိူမ်း ၸမ်း ၸမ်းၸိူင်း။

၆၉။ ၵိူမ်တိူမ်း

ၸၢႆးတူၵ်းယွႆးယွႆး
လိူၼ်တေမႃး တေပိၼ်ပွႆးလိူၼ်သီ,
တၢႆးတေတီႇၶၢႆးယၵ်ႉယူၵ်း
ၸၢပ်းမိူင်းမူပ်း လွႆႈၵၢမ်ႇလီ
လၢႆႈယိၼ်းၸီတေႉတေႉ
ၵၢမ်ႇလၢင်ႈဝေႉႁႃးလွႆႈလိူင်
လွႆႈထိူင် ၸမ်ႉဝၢင်ႇလၢႆႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

တီႈဝၼ်းဝႆႉ ႁူဝ်လူင်း
ၸမ့်ၶူင်းၵေႃႈ လႆႈထိုင်
ယၢၼ်ႁိုင် ပေႃႉၸၢၼ်းလိူမ်း
ၵိုမ်တိုမ်းဝုၼ်ႉၸႂ်းလႆႈ
ၵၼ်လႆႈ ႁဵတ်းႁိုဝ်ႉလႆႈလႄႈယွင်ႇ၊
ၵွင်ႇတေပီၼ် ၵၼ်လိုမ်းလႆႈငႆးယူႇၵႂႃႇ။

မ။ ပုၼ်ႈၽွၼ်းႁူၼ်းၵေႃႉၸိူင်း

မိူဝ်းၵႂၼ်ႇ သွၼ်လိၵ်ႈလႄႈ
ဝႆႉၸႂ် လူဝ်ႇမေႃႁူၼ်ႉလႆႈ
ၽႂ်ၵေႃႈ ႁူႉယူႇလီ
ၵမ်ႇမီးတၢင်းၸီတၢင်းငဝ်ႈယဝ်ႉ ၵႂႃႇငိုၼ်း
မၢၵ်ႈမီးယဝ်ႉ လင်ႇၸိုၼ်းၵႂႃႇပၺ်ႇၺႃႇထိင်း
ပုၼ်ႈတႃႇလႄႈ ၵမ်ႉထုၼ်းတီမ်
ႁဵတ်းလီမ် ပုၼ်ႈတႃႇမိူဝ်း၊ ႁဵတ်းလီမ် ပုၼ်ႈတႃႇမိူင်း
ႁဵတ်းသင်၊ ၵဝ်းတေၵမ်ႇႁိူဝ်းႁိူင်း ဝၼ်းၸိူင်း
တၢင်ႇၸႂ် ယႃႇၵၼ်ပွတ်း၊ ႁူႉၵၼ်ယၢဝ်းမိူဝ်းၼႃႈ သၢဝ်းသိၼ်ဝီး
လႄႈတေလႆႈၽဵတ်ႇဝၢၼ်ႁူၼ်း သေၵေႃႈယႃႇ
ႁဵတ်းႁႂ်ႈ ပုၼ်ႈတႃႇလိူဝ်ႈမိူဝ်း
ပေႃးၸၼ်... မိူဝ်းၵဝ်းၵေႃႈ တေၵမ်ႇတႆး
မိူင်းၵဝ်းၵေႃႈ တေၵမ်ႇၵႂႃႇ
တူဝ်တႆးၵေႃႈ လိုဝ်းလႄႈတေၵမ်ႇတႆး
ၸွင်ႇဝႆႉလင်တင်းလႄႈ တေၸႂ်းမိူဝ်းလႄႈယူႇ၊
လိုဝ်းလႄႈၵေႃႈ တေႁွမ်
မိူဝ်းၵဝ်းၵေႃႈ တေပွမ်ပိင်းလုၵ်ႈဝၼ်းၵိူဝ်း
ၵေႃႈ... ၵႂၼ်းပိူဝ်းဝႃး
လႄႈပီၼ်ႁူၼ်းၵၢပ်ႇပုၼ်ႈၽွၼ်းႁူႉ ၵေႃႉၸိူင်း။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ယ။ ထုၵ်ႇလီ ႁူဝ်ယမ်လီင်ႇလူ ၵႃႈၼမ်ႉ

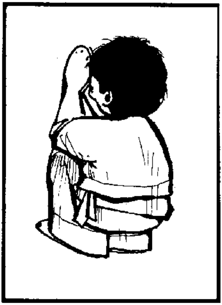

ဝေႃးၼမ်ႉထဝ်ႈလႆႈပၢင်ႈ၊ တၢင်ႇၼိူဝ်ၵၢင်ႈငမ်းၶူဝ်
လဝ်ႇၸမ်းၵၵ်ႉပိင်းၵိမ်း။ ၵမ်ႇပိူင်ႈလိူမ်းၸုဝ်ႉဝႆး
ယမ်မုၼ်ႈႁူမ်ႈႁွမ်းၼွင်ႇ၊ ၶူမ်ႈၵၼ်တွပ်ႇတၢင်းလီ
ထုၵ်ႇလႆႈလီင်ႉလူမ်းလႄႈ၊ ၼင်ႇၽြေႃးသူႇၼိူင်း
တၢင်းၵိၼ်ၼုင်ႈလႆႈသမ်ႇ၊ ၶိူဝ်ႈႁွမ်းတမ်ႇဝၢင်းပၼ်
ၵိၵ်ႇလူၺ်ႈငိၼ်းသႆႈၶိူဝ်း။ ႁူးလႆႈလိူဝ်းၼမ်ႇထဝ်ႈ
ၵွၼ်ၵၼ်ၵၵ်ႉပိင်းၶွတ်ႇ၊ ယိူင်ႈတဝ်းပွတ်ႇၶူဝ်လႆႈ
ထုၵ်ႇလႆႈၼဝ်ႉယမ်ၵၼ်၊ လင်ႇတၵ်းဢၼ်မီၼ်ႈလွင်ႈ
ၵိူဝ်းလီၶူမ်ႈၵၼ်ၵူႈ၊ လူဝ်ႇၶိူင်ၼႄႉဝႆႉလိၼ်း။

ရ။ ယူႇပွတ်ႇလိၼ်ႈၼၢဝ်သွႆ

တူဝ်ၵဝ်းယိူင်ႈမီၼ်းလူင်
ၸုၼ်တုမ်ႇၼိူဝ်ႉမီးႁူင် မိုၼ်ယိူင်ႈၶူးလီင်း
လုမ်းပဝ်ႇပေႃႉသႆႇၼိူင်း လွမ်းသီၼ်ႈၶူးၸုၼ်
ၵႆႇၸူႇၼဝ်ႈၸႂ်းၵူၼ် မီၼ်ဝုံႉတၢင်းၼိူင်း
ၵုံႉသႆႉသုၵ်ႈသီယွႆး ပေႃးၵိင်ႈမူတ်းသွႆ
လႆႈယိင်းႁူးႁူၼ်းလွႆ ပေၸၢၼ်ႉလုမ်းလႄး
ၸုပ်းၵဝ်ႇႁိၼ်ႈမွင်သႃး ပေၼုင်ႈလဝ်းတူဝ်
ၶိုပ်ႇၵွၵ်ႇယွႆႉၼုၵ်းၼူဝ် ၵိုတ်းငေႉၶူးလုမ်း
ၸႂ်းၵဝ်ႇသမ်ႉထူမ်တူမ်း ၼၼးလၢင်းယိၼ်းၼၢဝ်
ႁူၼ်ႉၵိၵ်ႇၸိၼ်ႈၼွၼ်ႈၵၢဝ် ၼၢဝ်ၸႂ်းလိဝ်းငၢၼ်း
ၽိူဝ်ယႃႇၸၢၼ်ႉၶိူင်ၼၢၼ်း လွႆႈပိတ်ႈၸုပ်းမွင်း။

ebook is created by www.Shanyoma.org

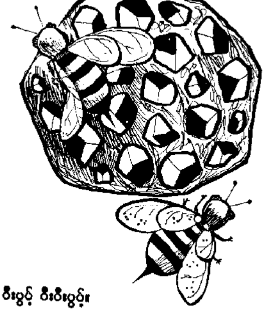

လ။ ၽိုင်ႈႁၵ်ႉလၢတ်ႈ

မိင်းၽိုင်ႈၸဝ်
မိင်းၽိုင်ႈၸဝ် မေႃးဝီးဝီး
ၵဵဝ်ၸဝ်ၵီႈၵီႈ ႁူၼ်းပီးပီး
ၸဝ်မႃးလီးၵၢင် ၼမ်ႉလူင်ႉမွၵ်ႇ,
တေႃႇမိူဝ်းႁႅၼ်းသေ ၵိူတ်ႈတီႈထွၵ်ႇ,
ထိုင်ၼမ်ႉလူင်ႉမွၵ်ႇ, လႆႈမႃးၼမ်
ပေႃးႁူၼ်းယႃႉ မႃးလမ်
လမ်းလႅၼ်တမ်ၸိူင်း တိၵ်းတိၵ်းယဝ်ႉ၊ ဝီးပွင်ႉ ဝီးပွင်ႉ ဝီးဝီးပွင်ႉ။

ဝ။ မႃးမႃးထွမ်ႇၶၢႆးပုမ်ႇ,

ၵၢင်ၸမ်ႈမႃး လိူၼ်လီင်းလီင်း
ၼွင်ႉသွၼ်ႇယိင်းလဵၵ်ႉ ၼင်ႈပဵၼ်ပိင်း
ၼေႈထဝ်ႈၵိင်း ၵေႃႉၼႂ်းၶၢႆးပုမ်ႇ,
ၵႂႃႇလွၵ်ႇမေႃပိတ်ႉ ႁူၼ်းမိူင်းယုမ်ႇ,
ၼွင်ႉသွၼ်ႇႁုမ်ႇထၢမ် သၢမ် သီႇ ႁႃႈ
ၼေႈထဝ်ႈၵိင်း လႆႈၵမ်းၵမ်းဝႃး
မႃးတေႃႉၼွင်ႉၼုမ်ႇယိင်းလဵၵ်ႉၸဝ်
ၶၢႆးပုမ်ႇထဝ်ႈၵိင်းမႃးထွမ်ႇၶၢဝ်
ၶၢႆးပုမ်ႇတွင်ႈတူၺ်းၸဝ်ၵေႃးဝႃး
မႃးထွမ်ႇၶၢႆးပုမ်ႇ, မႃး မႃး မႃး။

✦✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၼ်-႗ ဢႃႈပုမ်ႇ

ၵ။ ဢႆႈလိူင်

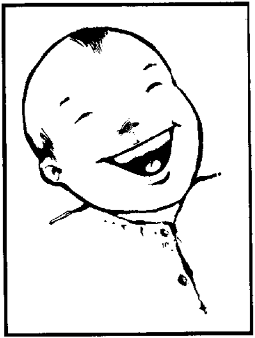

ၼႆႉပိၼ်ႇၶၢင်း ဢႆႈလိူင်
မၼ်းဢမ်ႇႁိူၵ်ႈ လိုဝ်ႈမၼ်း
လင်ႉၵူႈယူႇ ႁူင်းမုၼ်လဝ်း
ပိူၼ်ႈသမ်ႉႁွင်ႉဝႃႈ ၵဝ်ႇၶီႇလိူင်
မၼ်းဝႃႈ ၼႆႉၵေႃႈပႆႇပွၼ်ႉ လိုဝ်ႈလိူင်လႆႈ
ႁိုင်မႃး လင်ႇၸၢမ်ႇၸိူၼ်ႇ လဝ်ႈသၢင်ႇသေ
ပိူၼ်ႈသမ်ႉႁွင်ႉဝႃႈ လဝ်ႈသၢင်ႇလိူင်
ဢေႃႈ.... ၼႆႉၵေႃႈ ပႆႇလွတ်ႈလိူင်လူးႁၢမ်ႇ
ဝႆႈၼႆႉ လင်ႇၸၢမ်ႇၸိူၼ်ႇ လဝ်ႈလၢင်း
ပိူၼ်ႈသမ်ႉႁွင်ႉဝႃႈ လဝ်ႈလၢင်းလိူင်
ၵမ်ႈၽွင်းသမ်ႉဝႃႈ လဝ်ႈလိူင်လၢင်း
မၢင်းၵေႃႉသမ်ႉဝႃႈ လဝ်ႈလိူင်လၢင်းဢၢင်း
မၼ်းၽိတ်းၸႂ်ၸေႃႉငေႉ ယွၼ်းႁႂၵ်ႈႁူင်းသေ ၵူႈဢဝ်မေးယဝ့်
မေးမၼ်းလိုဝ်ႈ ဢေႃးၸၢင်းၵမ်ႉ ပိူၼ်ႈသမ်ႉဝႃႈ–
"လိူင်လၢင်းဢၢင်း မၢႆလႆႈၸၢင်းၵမ်ႉၵိုတ်ႇတိုတ်ႇ"
ၸိူဝ်းႁိုဝ်ၵေႃႈ လိုဝ်ႈလိူင်မၼ်း ဢမ်ႇၶႂၢမ်ႇလႆႈလူးလူး
တေႃႇမၼ်းပေႃး သုတ်းသိင်ႇပၢၼ်မၼ်းၵူႈယဝ့်။

✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶ။ ပီႈၼွင်ႉတူဝ်ၵႂၢၼ်ႇၵေႃႈ ၶဝ်ႈတၢင်းတိုဝ်းယူႇ

ၼႂ်းထိူၼ်ႇလႅၵ်ႈၼိူင်ႈၼၼ်ႉ မီးသၢင်ႇသီးတူဝ်ၼိူင်ႈ။ ထိုင်မႃးဝၼ်းၼိုင်ႈ မၼ်းတႅၵ်ႈလွင်ႈလႆႈ ၼူၵွၼ်ႇ တူဝ်ၼိုင်ႈၵေႃႈ။ ၵမ်းၼၼ်ႉ ၼူတူဝ်ၼၼ်ႉဝႃႈ "လဝ်ႈၸၢႆးသၢင်ႇသီးႁဝ်းၼေႃႈ၊ ယႃႇပေၵၢဝ်ၸႂ်တႃႇ။ ပွႆႇလွတ်ႈ ၶႃႈသေၵမ်း။ ၶႃႈႁဝ်းၼႆႉ တူဝ်လဵၵ်ႉၼႄႇ၊ လဝ်ႈႁဝ်းၵိၼ်ၵေႃႈၵမ်ႉ၊ ၵိမ်ႉ။" "ႁိုဝ်ႈ ၵၢၼ်မႂ်ႈလႃတ်ႈၼႆႉ လွင်ႈတေႃႇၵိုဝ်ႈ။ မႂ်းၼႆႉ တၢၼ်ႇတၢင်းၵိၼ်ၵဝ် ၼိူင်ႈၵမ်းတေႃႇၵိုဝ်ႈ။ ႁူႉၸလႆႈ မႂ်းယႃႇပေမႃးၶွမ်းၶဝ်ထိင်း။ ပေႃးမႂ်းမႃးထိင်းတီႈၼႆႉၼႆႉ ၵဝ်တေၵၢဝ်မိုဝ်းပေႃႉပၼ်မႂ်းတႃႇ။ ပေႃးၵဝ်ၵၢဝ်မိုဝ်း ပုဝ်းပၼ်မႂ်းၼႆႉ တူဝ်မႂ်းတေလိဝ်ၽဵဝ်ႈႁူႉၵမ်းလီဝ်ယဝ်ႉ" ဝႃႈၼၼ်ႉသေ မၼ်းပွႆႇၼူၵွၼ်ႇႁူႉ။ ၼူတူဝ်ၼၼ်ႉၵေႃႈ ဝႃႈ "ၶႃႈႁဝ်းၶဝ်ၼႆႉ တူဝ်လဵၵ်ႉသေတႃႉၵေႃႈ ပေႃးဝၼ်း ၼိုင်ႈမႃး ပေႃးဝႃႈလဝ်ႈၸၢႆးႁဝ်း တူၵ်းၵိၼ်းၶၢၼ်လွၵ်ႈၼႆႉ ၶႃႈႁဝ်းတၵ်းတေမႃးၸွႆႈထႅမ်ဝၼ်ႁႃ သမ်ႉပေႃးၵတ်း ယိၼ်သိုဝ်းသႃႉ ႁူႉၵေႃႈ။" "ႁႃး....ႁႃး....ႁႃး.... ၼင်ႇမႂ်းၼူၵွၼ်ႇ တၢၼ်ႇႁွၼ်းၶီးတႃႇၵဝ်ၸွႆႈ တေႁဵတ်းႁိုဝ် မႃးၸွႆႈထႅမ်ၵဝ်လႆႈ။ မႂ်းႁူႉၽိူဝ်ႇၽိူဝ်ႇတႃႇ ပေႃးမႂ်းၼေႃးႁူႉ ၵဝ်တေပွႆႇပၼ်မႂ်းယဝ်ႉ" ၼႆလႄႈ ၼူၵွၼ်ႇၵေႃႈ ၼီတ်ႈလီၼ်းၵႂႃႇပၢႆႈႁူႉယဝ်ႉ။ ထိုင်မႃးဝၼ်းၼိုင်ႈ မၼ်းႁူႉတူၵ်းလွၵ်ႈၶၢၼ်ႇတူင်ႉၶိူဝ်ႈ ၵၢၼ် လႃးထိူၼ်ႇ (မူႇသိုဝ်း) ႁၢင်ႈဝႆႉၼၼ်ႉယဝ်ႉ၊ မၼ်းတိၼ်းတိၼ်း ၽၢင်းၽၢင်းလိူင်ႈႁိုဝ်ၵေႃႈ လိုၵ်ႈၵၢမ်ႇၶၢတ်ႇ ၵမ်ႉလိဝ်လႆႈ။ မၼ်းၵေႃႈ ႁွင်ႉသိၼ်ႇဝႃႈ "မႃးၸွႆႈၵဝ်ၼေႃႈ! မႃးၸွႆႈၵဝ်ၼေႃႈ! ၵဝ်တူၵ်းလွၵ်ႈၶၢၼ်ႇတူင်ႉၶိူဝ်ႈၵိုဝ်ႈ" ၼႆလႄႈ မိူဝ်ႈၼၼ်ႉ ၼူတူဝ်ၼိုင်ႈ လိၼ်းမႃးလူးသေ လႆႈႁၼ်သၢင်ႇသီး တူၵ်းၽၢၼ်ၶၢၼ်လွၵ်ႈၼေႃႈလႄႈ မၼ်းလိၼ်းႁူႉယူႇ ၼိုဝ်တိၼ် သၢင်ႇသီးသေ ၶူပ်းလိုၵ်ႈဝေႃႈ ၵိုဝ်ၼိုင်ႈယဝ်ႉၵိုဝ်ၼိုင်ႈ၊ ႁၢၼ်ႉတေႃႇလိုၵ်ႈ ၵၢၼ်မတ်ႉတိၼ် မတ်ႉမိုဝ်းသၢင်ႇသီး ၶၢတ်ႇၶီတ်ႈမုတ်းယဝ်ႉ၊ သၢင်ႇသီးၵေႃႈ လွတ်ႈယဝ်ႉ။ ၵမ်းၼၼ်ႉ မၼ်းလၢင်ႇလၢတ်ႈ "ႁႃးၶွပ်ႈၸႂ်ထိုင်တေႃႇတေႃႇယဝ်ႉ ၼူၵိုဝ်းၼႆ" ၼႆ။ ၵမ်းၼၼ်ႉ ၼူၵွၼ်ႇလၢင်ႇလၢတ်ႈ "ၶႃႈႁဝ်းၶဝ်ၼႆႉ ပီႈၼွင်ႉတူဝ်လဵၵ်ႉ သေတႃႉၵေႃႈ ၸွႆႈထႅမ်လႆႈ ၸၢႆးႁဝ်း ၵၢၼ်မီးတူဝ်ယႂ်ႇ ၼွႆႇယႂ်ႇယူႇ" ၼႆယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈၽိုၵ်ႇလိၼ်ႉ

ၵ။ တွပ်ႇၶေႃႈထၢမ်တႃႇ။

(႑) သၢင်ႇသီးၼၼ်ႉ ႁဵတ်းသင် မၼ်းၵမ်ႉပွႆႇၵိၼ်ၼူ။

(႒) သၢင်ႇသီး လႆႈထုၵ်ႇၽေးလိူင်ႈႁိုဝ်။

(႓) ၼူသမ်ႉ မႃးၸွႆႈထႅမ်လိူင်ႈႁိုဝ်။

ၶ။ ၸိမ်းတူၼ်းထိင်လိၵ်ႈတႃႇ။

ႁွၼ်းၶီးတႃႇ၊ ၼိမ်။ ၸွႆႈထႅမ်၊ လႃးထိူၼ်ႇ၊ တူၵ်းၽၢၼ်ၶၢၼ်လွၵ်ႈ၊ တူဝ်လဵၵ်ႉ၊ ၶွပ်ႈၸႂ်ထိုင်။

✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

၄။ ႁူၼ်း ပီၼ်သတ်းၼွင်းသေပိူၼ်း

မိူဝ်ႈႁွၼ်, မီးမႄႈလိၼ် ၼလႄး မႃႇဢၼ်း လိၼ်းၵေႃႈၵၼ်။ သွင်ၸုၵ်ႉလွမ်းၵၼ် ၼႂ်းထိူၼ်,လိူင်းတၢႆး တီႈၼႆႉ။ မႄႈလိၼ်ၵုံႇၵႃႉ,ၽႃႉ တီႈဝၢၼ်းႁူၼ်း။ မၼ်းယၢမ်းႁူႉယၢမ်းႁၼ် ၼမ်ႉၵတ်ႉႁူၼ်း။ မႃႇဢၼ်းၼၼ်ႉ ၵမ်ႉသူး ၽႃႉဝၢၼ်းႁူၼ်း။ မီးပွၵ်ႈၼိုင်ႈ မႄႈလိၼ်လၢတ်ႈၼၼ်မႃႇဢၼ်း ဝႃႈ "ႁူၼ်းၼႆႉ ပီၼ်သတ်းၵၼ်ၼွင်းယွႆႉသေပိူၼ်း"။ ႁူဝ်ႈၵႂႃႇ မႃႇဢၼ်းၵမ်ႉယုမ်ႉ, ႁၢမ်းမၼ်း။ ပွင်ႇမိူဝ်ႈၽုၵ်ႈၵၢင်ၼႂ်လဝ်ႉ သွင်ၸုပ်ႇလွမ်းၵၼ်ႁူႉ,ၼႂ်းထိူၼ်,၊ ၵမ်ႉၶိူင် သွင်ၸုပ်ႉ ႁူၼ်းၵေႃႉၼိုင်ႈ။ မႃႇဢၼ်း ၵိုဝ်တႃႇတေႃႉႁူၼ်းၵေႃႉၼၼ်ႉသေ ဝႃႈ "ၼွတ်ႈၶိူဝ်ၵေႃးၵဝ်ၵမ်ႉယုမ်ႉ, လွင်ႈဝႃႈ တူဝ်သွင်တိၼ်ၵွၼ်ႇၼႆႉ တေၼွင်းသေၵဝ်"။ ၵမ်းၼၼ်ႉ ႁူၼ်းၼၼ်ႉသမ်ႉ ပီၼ်လႄႈထိူၼ်,ၵေႃႉၼိုင်ႈ၊ ၼႂ်းမိူဝ်းမီး ႁွင်ႈဝူႆႉ။ ႁူဝ်ႈၵႂႃႇ မႃႇဢၼ်းယုမ်ႉ,ယမ်ၼွင်းတူဝ်မၼ်းသေ ပီၼ်သုမ်ႉ,သႂ်ႉ,ႁူၼ်းၼၼ်ႉ၊ တေဝၵ်ႉယႃႇသိၵ်ႉ, လွတ်ႈ,ၶေႃႈမၼ်း ပွင်ႇ။ လႄးထိူၼ်,ၼၼ်ႉ ၼႂ်းႁွင်ႈမၼ်း ႁွၼ်းမီးမၢၵ်ႈ,ႁွင်းၵိတ်ႉၼိုင်ႈ။ ႁူဝ်ႈၼၼ်ႉ, မၼ်းယိုဝ်ႈမႃႇဢၼ်း။ မႃႇဢၼ်းသမ်ႉ သိုဝ်ႇ,ဝၵ်ႉၸုပ်ႈမၼ်းဝူႆႉ၊ မၼ်းထွတ်ႈ,မိတ်ႈမၼ်း တိၼ်းမႃႇဢၼ်းၼၼ်ႉ ပီၼ်လႂ်ႁွၼ်းၼလႄး မၢတ်ႇ,ႁူႉ,လူင်လူင်လၢင်လၢင်၊ လင်,ၸမ်,ၵမ်,လႂ်း မႃႇဢၼ်းတွပ်ႈႁူႉ တွပ်ႈႁၢင် ၵွၵ်ႉ,ပႃးႁူႉ,ယဝ်ႉ။ ဝႆၼၼ်ႉ မႄႈလိၼ်မႃးလူးမႃႇဢၼ်း ဝႃႈ "ၵိုဝ်းၸိုၼ်း.... မႃႇဢၼ်း လွင်,မႂ်ႈႁမ်းပၼ်ႁူၼ်းၼၼ်ႉ"။ မႃႇဢၼ်းတွပ်,ဝႃႈ "ၵဝ်ၵမ်,မၢတ်ႈ ႁွပ်ႈၼွင်းႁူၼ်းၼၼ်ႉ၊ မၼ်းၵမ်,မီးၼွင်းသေၵိတ်ႈ။ ႁူဝ်ႈ မၼ်းယုၵ်ႉၸွမ်ႉၵၢၼ်ၼိုင်ႈ သႂ်ႉ,သိုဝ်ႈသူပ်ႈမၼ်းသေ ၽူႉ,ၵၢၼ်ၼၼ်ႉမႃး လူးၵဝ်ယဝ်ႉ၊ သင်သင်ၵွၵ်ႉ,မႃးသိၵ်ႉ,တိူဝ်ႉၵဝ် ဝႆးပေႃးတၢၼ်း, ၽၢႆႉမီႈၼိုင်ႈ ၽၢႆႉၽႃႈ။ ၵမ်းၼၼ်ႉ မၼ်းထွတ်,လုပ်, ၵွၵ်ႉ,တူဝ်မၼ်းမႃး ပၵ်ႉၵဝ်၊ ႁူဝ်ႈဝႃႈ ၵဝ်ၸၢင်ႉယၢင်းပႂ်,ယုမ်ႉ, ႁူၼ်းၼႆႉ တူဝ်မၼ်းမီးၼွင်း"။

တွၼ်ႈၽိူၵ်ႈလိၼ်,

တွပ်,ၶေႃးထၢမ်တႃႇ။

၁။ ၼွတ်ႈသင် ႁူၼ်းပေႃႉမႃႇဢၼ်း?။

၂။ တႃႇၼေႃႉၸၼ် ႁူၼ်းၼလႄးသတ်း ပိၵ်ႉ,ၵၼ်လိူင်ႉႁိုဝ်။?

၃။ လွင်,မႂ်းယုမ်, ႁူၼ်းပီၼ်သတ်းၼွင်းသေပိူၼ်း။?

✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၸ။ သူပ်းလီၵႃႇမ်းငၢမ်း ထိုင်ယၢမ်းလင်,လၢတ်း

“ႁၵ်ႉၶမ်,လၢၼ်း ၼၢၼ်းၵႅမ်,သေပွၵ်ႈလႃးလႃး”၊ “ႁၵ်ႉတေႃ,ႁၵ်ႉ မူၼ်ဝီးတင်းၼွင်ႉသွင်မျႃး။ ပႃးၼွႆ, တေၵျႃးတွႆႈၵွင်ႉမိူဝ်းၵႂၼ်, ပႆယၢင်းလွမ်းၵၼ်ယဝ့်”။ ၼင့်ပိၼ်သီင်ၵႃႇမ်း ၼၢင်းၵိၼ်,ၼႂႆ, ငလး ပီးၸုမ်ၵိၼ်,ၼျူ, ၼဝ်သွင်တူဝ်ၽူဝ်မေး ထေႃးယေႃးႁွင့်ၵႃႇမ်းလွမ်းၵၼ်သေငလး ၵျႃးပၼ်,လီဝ်းၵိမ်းၼွင် တီးၼႂ်းထိုၼ်,ယဝ့်။ ပူ,လႃးထိုၼ်,(မူးသိုဝ်း) ၵေႃ,ၼိုင်း မျႃးႁၼ်သေယဝ့်၊ ပွ်ႉလွမ်တူၺ်း “ၵိူၺ်း....ၵိူၺ်း.... တူဝ်သင်ၼၼ့်ၵေႃး? ပေ့မျႃးမေႁူး ႁၢင်ႈလီၼေ,ၼေ,၊ မေႁွင့်ၵႃႇမ်း သီင်ဝၢၼ်ပေႃးတၢၼ်,ၼံ၊ ပံ,တွၼ့်ႁၼ် တွၼ့်ငိၼ်းသေပွၵ်ႈ။ ၽိူဝ်,ၵဝ်ၵျႃ,မျႃ ယိုဝ်းၽၢၼ်းယိုဝ်းၵွင် တျႃ,ၵဝ်ၵၢင်ၶၢဝ်သွင်တူဝ်ၽူဝ်မေးၼံ့ မိူဝ်းသၢၵ်းလဝ်းလွမ်ၸုမ်မိူင်း တျႃ,ယင်းတေလႆးငိၼ်းသူး လႆမိူၼ်,လႆႁိူင်ၵွၼ်,ၵိူဝ်း”။ ၶူၼ့်လႆးၼင်,ၼံသေ ပွင်ၼိုင်သႆႁိုဝ့်တူင်,ၼိမ်းၵိမ်းၵိမ်း မျႃးၵၢင်ဝ့်ၶိမ်းၼွင် တီးသွင်ၸၵုံလူင်းမျႃးၼၼ့်။ ထိုင်မိူဝ်းၽၵ်းၵၢင်ၼံ မိူင်းလီင်းသွံမျႃ။ ၶူင်းဝၼ်းပႆ,တၢၼ်းၼိူဝ်းၼိူင်း ပိူင်းၵွၵ်, ၼိုဝ်ပႆလွႆၼၼ့် သွင်ၸျႃၽူဝ်မေးၵေႃး မူၼ်းမူၼ်းသွၢင်,သွၢင်, ထၢင်,ၶမ်,မီးၺၢၼ်,မီးၽေး ထေႃးယေႃး ႁွင့်ၵႃႇမ်း ၵူဝ်းၵၼ်၊ တီၼ်ယၼ်ယိုဝ်,ယၢင်း လင်,ထုၵ်,ၺႃးၼိမ်း ႁတ့်ၵိမ်းၼီၼ်,ၼီၼ်, သီၼ်,ႁွင့်ပွင့်ၸင်းယူ, တင်းၽူဝ် တင်းမေးယဝ့်။ မူးသိုဝ်းၵေႃး ၵိုဝ်းလႆးသူးလၢဝ်း၊ လင်,ၶဝ်မိူဝ်းၶၢပ်းလဝ်းလွမ်၊ လၢတ်းဝႃး တူဝ်သင်ၵေႃးၶမ်,ၼွ,၊ ၼေႃးတျႃသမ့်မိူၼ်ၵွၼ်း တီၼ်မိူဝ်းသမ့်မိူၼ်ၼူၵ့်၊ မေႁူး မေႁွင့်ၵႃႇမ်း။ သီင်လီၼေ,ၼေ,။ ၸုမ်မိူင်း လွႆ,ၵျႃး လွႆ,ႁွင့်ၵႃႇမ်းၼေ၊ ဝၼ်းလွႆဝၼ်းလွႆၵေႃး ၶမ်,ႁွင့်ၶမ်,ၵျႃး၊ ၵူမ်းၼေႃးၸွတ်းယူ,ၼင်,ၼၼ်။ ထိုင်မျႃးလႆဝၼ်းယဝ့်၊ ၽဝ်,ၼၼ့် ၸုမ်လူင်ပူင်ၵႃႇမ်းဝႃး သွင်တူဝ်ၽူဝ်မေးၼံ့ လွႆ,ႁွင့်ၵႃႇမ်းၵေႃး ၶမ်,ႁွင့်၊ လွႆ,ၵျႃးၵေႃး ၶမ်,ၵျႃး၊ မိူဝ်းၼံ့ လူဝ်,ၸျႃးလွႆၸဝ် ၶဝ်ႁိူတ်းၽၵ်းၵိၼ်ပိူတ်း တျႃ,ယင်းတေဝၢၼ်ၵိုဝ်း၊ လႆးၵိၼ်,ၼျူ, လင်,တၢင်,လဝ်းဝႃး “လဝ်း တူၼ်ပိၼ်လဝ်းႁဝ်းၼေႃး ယွၼ်းၸၢင်းတၢင်းၽိူတ်း ယျႃ,ပေၸျႃး ၵျႃးသၢၵ်းႁျႃးၽူဝ်မေးသေၵမ်း ယဝ့်တီးၸျႃးၼေႃး”။ ၸုမ်လူင်ၵေႃးဝႃး “ၵေႃး.... ၵူႈဝၼ်းၵူႈဝၼ်း မွႆးသမ့် ၶမ်,သီင် မိူဝ်းၼံ့သမ့် မေလၢတ်းၵႃႇမ်းၵူၼ်းမျႃးၼေႃး။ ပေႃးၼံ ၶဝ်တူဝ်ပေႃးၼံ့ဝ့်ငလး၊ ၶဝ်တူဝ်ငမေးၵျႃ,ၸျႃး ယေႃးၸိၼ်းဝၢၼ်ယူဝ်း?” ၊ “ၼေႃး.... တီးၸျႃးလဝ်းၸုမ် ပိၼ်လဝ်း တၢင်,လွမ်ၵဝ်းႁဝ်းၼေႃး ၸိၼ်းတေႃးဝ့် လွႆမိတ်းတျႃ, ၵီးလူၶျႃ,ယူ,ၶျႃးသၢၵ်းႁျႃးၽူဝ်မေး ၼွႆးလႆးလွတ်း ၽေးတၢႆသေၵမ်းၼေႃး?”။ “ၼွႆ,၊.... ၵူႈဝၼ်း ၵူႈဝၼ်း မွႆးသမ့်ၶမ်,လၢတ်း မိူဝ်းၼံ့ၵေႃး ယူ,တိတ်,တိတ်,ငလး၊ ၽၵ်းႁဝ်းလိုဝ်မျႃးထိုင်း မီ,ၼိုင်းၵိူဝ်း”။ “ၼေႃးတီးၸျႃး.... လွမ်းၼင်,ၵႃႇမ်းၵဝ်းထုၵ်,ဝျႃဝ့် သူပ်းလီၵႃႇမ်းငၢမ်း ထိုင်ယၢမ်းလင်,လၢတ်း ၼံငလး မိူဝ်းၼံ့ ထိုင်ယၢမ်းလၢတ်းၵႃႇမ်းတီးၸျႃးၼေႃး”။ “ပေႃးၼံလွႆးၵျႃ၊ လွႆ,ႁွင့်ၵႃႇမ်းၵေႃး သွင်ၼိုဝ် လိုဝ်ပိၼ်ၵႃႇမ်းလဝ်း ၵႃႇမ်းၸုမ် ယဝ့် ၶမ်,လွႆးၼိူဝ်?။ သွင်ၼိုဝ် ၶမ်,သွၢင်းၵိၼ်ႁဝ်းလူင်?”။ “ၼေႃးတီးၸျႃး.... ၶမ်,ၼေ့ၶမ်,သွၢင်း ၸုမ်ၼၢင်းလဝ်းလွမ်ႁဝ်းငတေ့ ၶမ်,လွႆးၼေႃး။ ပေႃးမျႃးၵျႃး ႁွင့်ၵႃႇမ်းၼေ ၵူႈဝၼ်း ၵူႈဝၼ်းလိုင် ၵေႃ,ဝျႃးလီၵေႃး တေပျႃ။ ၵေႃ,ဝျႃးလျႃ,ၵေႃး တေမီး။ ၶမ်,လွတ်းတၢင်းၽိူတ်းငလး လင်,ၶမ်,ၵျႃး ၶမ်,ႁွင့်၊ ၶမ်,လၢတ်းၵႃႇမ်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

တီႈၼႆႉ ႁွင်ႈပိူင်ႈဝႆႉ မိူင်းၼႆႉထိုင်ယၢမ်းမၼ်းယဝ်ႉ လင်ႇတၢင်ႇလဝ်း လဝ်ႈလွမ်ၵွၼ်ႈၵေႃႈ"။ "ၵိူဝ်ႈ... ပေႃးဝီၼ်ၼၼ်ႉ လွႆးၵိူဝ်ႈ။ ၶဝ်ၼိုၼ်းႁူဝ်ပွႆးပၼ် တီႈယူႇၵဝ်ႇၼဝ်ၼၼ်ႉသေ လီယဝ်ႉ"။

တွၼ်းၽိုၵ်းလီၼ်ႇ

တွပ်ႇၶေႃႈထၢမ်တႃႇ။

႑။ ႁွင်ႈသင်မူႇသိူဝ်ႈၼွႆႈတီႈယွင်ႈၶဝ် ၼႃၵ်ႈၵိၼ်ႇၼၵျႃႇ မိူဝ်ႈသၢၼ်ႈလဝ်ႈၸၼ်ၼဝ်ႈ။

႒။ မူႇသိူဝ်ႈၼိုတ်းႁိူဝ် ၵၢင်ႈၼိုမ်းဝႃႉ။

႓။ ႁွင်ႈသင် ၼႃၵ်ႈၵိၼ်ႇၼၵျႃႇၽူဝ်မေး ၶမ်ႇလၢတ်ႈႁူမ်းႈ။

႔။ ႁွင်ႈသင်လဝ်ႈၸၼ်မိူင်း ၼိုၼ်းလွႆႉၶဝ်သူင်ႇထိုင် ၵွင်ႈၵဝ်ႇၼဝ်ႈ။

◆◆◆

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၢၼ်-႓ ပိုၼ်ႈႁူႉ

ၵ။ ၵၢၼ်ၵူၼ်း

ၼိုင်ႈၼေႃးၵၢၼ်ၵူၼ်းမၢင်း တင်းသိင်ႇတၢင်းလႆႈ ပေႃးႁဵတ်းတူဝ်ႈလိူဝ် မီးသၢမ်လွင်ႈႁူဝ်။ ဝၼ်ၵၢၼ်လွၵ်ႈ၊ ၵၢၼ်သူင်း လႄႈ ၵၢၼ်တူဝ်ယဝ်ႉ။

႑။ ၵၢၼ်လွၵ်ႈၼႆႉၵေႃႈတေမီး လွင်ႈသုၼ်ႇလွၵ်ႈဝူၼ်ႉၶႃႈ၊ တိုဝ်းတၢတ်း လႄႈ တိုဝ်းၵမ်။

႒။ ၵၢၼ်သူင်းၼႆႉၵေႃႈတေမီး လွင်ႈၵိၼ်ယႅမ်ႉ လႄႈ လၢတ်ႈလေႃး။

႓။ ၵၢၼ်တူဝ်ၼႆႉၵေႃႈတေမီး ၸဵင်ႇၸိုင်လွင်ႈယူႇလီ၊ ၼုင်ႈမႆး ယူႇသဝ်။ ၶူႈပႆ၊ လိဝ်ႈႁၵ်ႉၼိူင်ႈပိုၼ်ႈႁူႉတၢင်းမေႃ ႁဵတ်းၵၢၼ်လီင်ႉတွင်ႉ လႄႈ သိုၵ်းသမ်ႉၸဵင်ႇၵွၵ်ႉၵၼ် လိူမ်လိုဝ်ႈၼႆႉၶူႈ။ ၵၢင်လွၵ်ႈ ၵၼ်ၽူးၵၢၼ်ႉလိၵ်ႈ ႁဵတ်းၸဵ ထုၵ်ႉလီလႆႈသုၼ်ႇလွၵ်ႈဝူၼ်ႉၶႃႈ တိုဝ်းတၢတ်းၼၼ်ႉလမ်း "ၵၢၼ်" တေလႆႈထတ်းသၢင်တူဝ်ႈသေ ၵၼ်လီလႆႈၵဵဝ်လွၵ်ႈ၊ ႁဵတ်းၶိူဝ်းမၢၼ်းလီမႃး လိူဝ်ၵဝ်ႉ။ ၵၼ်ပႆႉလီၼၼ်ႉ ႁဵတ်းၶိူဝ်းမၢၼ်းလီယိင်ႈ။ ၶိူဝ်းပေႃးလီသေၵွၼ်ႇ ၵွၼ်းသေၵဝ်ႉၼၼ်ႉ။

ၶ။ လွင်ႈၵၢၼ်ၵိၼ်ယႅမ်ႉ

ဝၼ်းတႃႇတူဝ်လဝ်ႈၵဝ်ႉ တေယူႇလီမီးႁႅင်းၼၼ်ႉ လွင်ႈၵိၼ်ယႅမ်ႉၼႆႉ ပၼ်ၼိူင်ႈၵမ်ႉလွႆႈၵၼ်ၼိူင်း။ ၶိူဝ်းသုၵ်ႉလွၵ်ႈလႆႈ ၶမ်းပူႇမူၼ်ႉၸဝ်ႈ "ၶိူဝ်းၵိၼ်တႃႇယူႇ၊ ယႃႇယူႇတႃႇၵိၼ်" ၼႆႉ။ လႆႈႁဵတ်းလႆႈသၢင်း–

႑။ သိင်ႉၽႅၼ်း လုဝ်ႉလႆႈမုတ်ႈသႂ် လႄႈ ၸမ်ႇလိူဝ်၊ ၶိူဝ်းမီးၼမ်ႉၵမ်ႉလူမ်း တႃႇလွၵ်ႉသွႆ၊ မီးႁႅင်းၼမ်ႉဝၢၼ်ႉလီလီ၊ ယႃႇၶိူဝ်းလႆႈမီး ၵႆႉမိူၼ်တူႉမီၼ်ၼဝ်ႈ၊ ဝၼ်တိုဝ်းယုင်းၸႂ်ႉ လႄႈ ၼၽႄးလွၵ်ႉတၢင်းဝၼ်း။

႒။ တေလႆႈမီး တၢင်းၵိၼ်ပိုၼ်ႈၶမ်ႇ၊ မိူၼ်ႉၼင်ႉ– ၶဝ်ႈသၢၼ်၊ ၵူဝ်၊ မၢၵ်ႇၽိတ်ႉ၊ ထူဝ်ႇၼဝ်ႈ၊ မၼ်း လွၵ်ႈၼႆႉ ၵမ်ႉလူမ်းတႃႇသေႇ။ တေလႆႈမေႃၵိၼ်သိမ်း ၶိူဝ်းမီးပၵ်းပိူင်ၵဝ်ၶႄ၊ ယိၵ်ႈၶႄ၊ ႁၢင်ၶႄ။

႓။ လုဝ်ႉမီး တီႈသိမ်းၽၵ်း။ ယႃႇၶိူဝ်းမိူင်းမုၼ်းမေႃးတွမ်၊ ၼူမႃးယႃႇလႆႈ။ ၸဵင်ႇမီးၼ၊ ၽၵ်းၼဝ်ႈ၊ လုဝ်ႉၵဝ်ၵိတ်ႉ ၵမ်းလီဝ်၊ ၵမ်ႉလီၵဝ်မေႃးၵိၼ်။

႔။ ၵိၼ်ထုၵ်ႉမိၼ်ႈလွမ်း ၽွင်းယၢမ်း (လီသေပိုၼ်ႈၼႆႉ ၵိၼ်မိူဝ်ႈၸဵင်ႇၽၵ်ႇတိုၵ်ႉၵုၼ်ႉ)။

႕။ လိဝ်ႈၼိုင်ႈၽိုၵ်ႇ လႆႈမိုဝ်ႉၵိင်ၵူႉမိဝ်။ ၶိူဝ်းလီၵိၼ် လႄႈ ၶိူဝ်းပိၼ်ၽွၼ်းလီ တႃႇလွင်ႈယူႇလီ။ ၶိူဝ်းမေႃၽိတ်ႉလႄႈ ၵိဝ်ႉယိဝ်ႉဝႆႉတၢင်းၵိၼ် ၵၼ်ဝႆႉလႆႈၼိုင်ၼိုင်၊ မိူၼ်ၼင်ႉ– ၽၵ်ႇသူမ်ႈယၢမ်း၊ ထူဝ်ႇၼဝ်ႈၶိဝ်း လွၵ်ႈၼႆႉၵမ်ႉလူမ်း။

ebook is created by www.Shanyoma.org

႖။ ယႃႇပေမၢၵ်ႇမိဝ်းလိဝ်ႉ ၵိၼ်မိဝ်းလိဝ်၊ လူဝ်ႇမေႃထတ်းသၢင် ၵိၼ်လေႃးလေႃးလင်ႇ၊ မၼ်းပႃးထၢတ်ႈ ၵၢၼ်တူဝ် ၶဝ်ႈလူဝ်ႇ။ မိူၼ်ၼင်ႇ- ထၢတ်ႈၼိူဝ်ႉ၊ ထၢတ်ႈၵိူဝ်၊ ထၢတ်ႈပွႆႇလူႆ လိမ်လိူဝ်းၼႆႉၵူႇ။ ႁွပ်ႈၽၵ်းယိူဝ်ႈၶေႃးမိဝ် ၼႆႉ မီးထၢတ်ႈပွႆႇလူႆၼမ်ၼႃး လီလႄႈၵိၼ်ၼမ်ၼမ်။

႗။ ၵိၼ်ၼိူဝ်ႉ လူဝ်ႇမေႃလိူၵ်ႈသေၵိၼ်၊ ၵမ်ႉလိၵိၼ်လိဝ်။ ႁွပ်ႈမၼ်းမီး လိူဝ်ႉမိင်းတၢင်းပိၼ် ၼၼ်ႈ တူဝ်လွၼ်း ၵိၼ် (ပျႇ၊ ၵျႃ၊ သႂ်ႉ)ၶဝ်။

႘။ ၵိၼ်ၼမ်ႉမူတ်းသုၵ်ႈ ပေႃးပိၼ်လႄႈ ၵိၼ်ၼမ်ႉၵႃႈၼၼ်ႉ၊ ၼမ်ႉမႂ်ႇ ၵမ်ႉၼၼ် ၼမ်ႉလၢင်းၵတ်း၊ ၼမ်ႉၵၢၼ်ထွင်သုၵ်ႈ ဝႆႉ။ ပေႃးတေၵိၼ် ၽၵ်းလိဝ်းၽၵ်းၶိဝ် ၵဝ်ၼမ်ႉၵၢၼ်ႇၵတ်းသုၵ်ႈယဝ်ႉ လင်ႇၵႂႃႇၵိၼ်၊ မၼ်းလၢင်းၼိူတ်းမႆႈ လွင်ႈၶိူဝ်းတိုၼ်းတၢင်းပိၼ်(ၵျႃးၵႃႇ) ၵၢၼ်လၢင်းလဝ်းၶိူဝ်းၼၼ်ႉ ယွမ်းတေႃႇယဝ်ႉ။

႙။ လူဝ်ႇၵိၼ် မၢၵ်ႇမႆႉမၢၵ်ႇတွၵ်ႇ ၼမ်ၼမ်။ ႁွပ်ႈမၼ်းမီး ထၢတ်ႈပွႆႇလူႆလႄႈ လွႆႈဝၼ်ၶိူင်းတွင်ႉသႂ်ႈ လၢင်းပွႆႈ တၢင်းၵိၼ်လႆႈငၢႆႈငၢႆႈလႄႈ ၵမ်ႉၵႂ်ပိၼ်တွင်ႉလိဝ်။ တွင်ႉလူမ်။ တွင်ႉၵိၼ်ႇ။

႑႐။ တၢင်းၵိၼ်သင်ၵေႃႈလီ ယႃႇၵိၼ်လူၼ်ႉၵိၼ်လိူဝ်၊ မၼ်းလၢင်းၼိူတ်းမႆႈ တွင်ႉသႂ်ႈပိၼ်တၢင်းပိၼ်။ ၵိဝ်ႉၵိၼ် ပွႆႈပွႆႈ။ ၼႂ်းသႂ်ႈၶဝ်းပေႃးသိုဝ်ႇၶိုတ်း လိဝ်လႄႈငၢႆႈငၢႆႈလွမ်။

႑႑။ လူဝ်ႇလႆႈမေႃလိဝ်ႈႁိမ်း ၽိူင်းၵိၼ်ပိူၼ်းသေ ၽိုၵ်ႈယိဝ်ၽိုၵ်ႈလူႆ။ လႆႈမိုဝ်ႉ၊ လႆႈထူႉ၊ လေႃးငိမ်း လေႃးသၢမ်း၊ မိတ်ႈ လႄႈ လႆႈလိူၵ်ႈတီႈၶင်ႈ တီႈသုင်တီႈတိမ်ႇလိူဝ်းၼႆႉ ၼိူဝ်ႈပေႃးၶဝ်ႈပိူၼ်း။ ယႃႇၼိူဝ်ႈပိၼ် တီႈၶတ်းတႃႇ လႄႈ တီႈပိူၼ်းလီၵၢင်း။

႑႒။ ၵိၼ်ၼိူဝ်ႈသၢင်ႇထုၵ်ႇ လွမ်းလွင်ႈမၢၵ်ႈမီးတူဝ်ၵဝ်ႇ။

႑႓။ ၵိၼ်ၼိူဝ်ႈသၢင်ႇထုၵ်ႇလွမ်း ပိူင်ၵူၼ်း လႄႈ မႆႈမိူဝ်းလိုင်းမိုင်။ တေၵမ်ႇလႆႈတိတ်ႈ ယႃႇမဝ်းၵမ်၊ တေၵမ်ႇလႆႈ ၵိၼ်လဝ်ႈ လူၼ်ႉလိူဝ်။

႑႔။ သုၵ်ႈလၢင်ႉမိူဝ်း ၵွၼ်တၢင်းတေၵိၼ်ၶဝ်ႈ တႃႇသေႇ။ ၽွင်းယၢမ်းၵိၼ်ၶဝ်ႈယူႇၼၼ်ႉ ၵမ်ႉလိၶႂ်ႈၼိူဝ်း လိ မိူဝ်ႉလိၵင်း။ လွင်ႈလိလွႆလိၵ်ႈၶေႃးၶူမ်။ ၵမ်ႉလိယဝ်ႉယွၵ်ႉၵၼ်၊ ၵမ်ႉလိထင်ႇၶိုဝ်းမုၵ်ႈ၊ ထူမ်ႉၶိုဝ်းၶၢၵ်ႇ၊ ၶိုဝ်း တိူဝ်ႉ။ ပေႃးၵမ်ႉယိူၼ်ႉလႆႈ ၼိုဝ်းလုၵ်ႉၵူႇထင်ႇ၊ ၵူႇထူမ်ႉ၊ ၽွၵ်ႈမူႇၶဝ်းၵမ်ႉၵၵ်။ ပေႃးတေသိုဝ်ႇလၢမ်းၵေႃး ႁူမ်ႈႁူဝ်တူမ်းသုပ်းၵိတ်းၼိူင်း။ ဝႃႈလင်ပၼ် ယိူင်းၶိၼ်းလီ။

႑႕။ ၵမ်ႉလိၵဝ်တၢင်းၵိၼ် ၵၢၼ်ယင်းတိူၵ်ႈမႂ်ႈယူႇၼၼ်ႉ သႂ်ႈမၢႆးၼိူင်းထုင်ယၢင် လႄႈ လေႃးၵၢၼ် မီးၼမ်ႉမိူၵ်ႈ တီမ်းဝႂ်ႈၼၼ်ႉ၊ ႁွပ်ႈဝႃႈ မၼ်းလၢင်းလိူမ်းလူင်း ၼိူဝ်းတၢင်းၵိၼ်လႄႈ ပိၼ်ၽေးတႃႇတူဝ်ၶဝ်။

✦✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵႂၢမ်းၵပ်းထုၵ်ႇ

႑။ ၵႃႉယွၵ်ႈယွၵ်ႈ ၵႃႉယွင်ႇယွင်ႇ၊ ငိုၼ်းၼွႆႉၼိူင်ႈ တီမ်တွင်ႇလွႆးလွႆး။
႒။ ၵွႆႇပႆး ၵွႆႇၽၢမ်း၊ ပုၵ်းၼွမ်ႉသွႆႇႁုဝ်သၢမ် ၵမ်ႇတီမ်လႆး။
႓။ ၵႂၢမ်းလၢႆႉ ၵႂႃႉသိုဝ်းဝၼ်း။ ၵႂၢမ်းလိူဝ် ပႆႇတၢၼ်းၽၢၵ်ႈ။
႔။ ပုၼ်ႈတိုၵ်ႇၶေႃး ယိုဝ်းၶဝ်း။ ပုၼ်ႈၵႂၢမ်းၵဝ်ႇ ၽိတ်းၵၼ်း။
႕။ ပွင်လီ ၵမ်ႇပေႃး။ ပွင်ပေႃး ၵမ်ႇလီ။
႖။ ၸႂ်ၵႂၢၵ်း မီးၵူႈဝၢၼ်း။ ၸႂ်ၵႂၢၼ်း မီးၵူႈမိူင်း။
႗။ ငိုၼ်းၶမ်းမီးၵူႈပၢၼ်ႇ၊ ၽွၵ်ႇၵွႆႇၵေႃးမၼ်းမီး။
႘။ ငဝ်းၵမ်ႇၵႂႃႇ ပၢႆးၵိင်။
႙။ ငေႃးမိတ်ႉၼိူင်း ၵမ်ႇမိၼ်မၼ်း။ ၽွၼ်းမိတ်ႉၼိူင်း ၵမ်ႇပိၼ်သုၼ်။
႑႐။ လဝ်းၸိၵ်ႇတၢမ်တႃး လဝ်းပႃၵိၼ်ၸီး။
႑႑။ လဝ်းၵုပ်းတိုဝ်းတွင်၊ လဝ်းပွင်းၶွႆႇမုၵ်ႇ။
႑႒။ လၢင်ႉသီႇတိၼ် ယၢင်းလၢင်းဝလၢတ်း။
႑႓။ သိုဝ်တၢႆသိုဝ်တိၼ်း။ လိၼ်းတၢႆလိၼ်းပုတ်း။
႑႔။ သွင်ယၢမ်ၵၼ်၊ ဝုတ်ႉတၢင်းလုင်ၵၢမ်းဝဝ်ႇ။
႑႕။ သွင်ၵမ်ႇယၢမ်၊ ဝုတ်ႉႁူဝ်ၸဝ်ႇလေႃႉၵၼ်။
႑႖။ တူဝ်တၢႆ လႆးၵမ်ႇၶဝ်း။
႑႗။ တိဝ်းတွင် ယႃႉၼွႆးထိုင်မႃႉ၊ လႃႉပိုၼ်း ယႃႉၼွႆးထိုင်လိုဝ်ႉထိုင်ၼိူဝ်။
႑႘။ တၢင်းၵိၼ်ၶမ် လၢင်းတွင်ႉပုၼ်ႉ၊ တၢင်းပုၼ်ႉၶမ် လၢင်းၸၢႆးယွင်ႇ။
႑႙။ ထုၵ်ႇလွၵ်းမီ၊ ၵမ်ႇလီလွၵ်းၽိုၼ်း။
႒႐။ ထုင်းၵမ်ႇလီ ၼွႆးယႃႉ၊ ၽိုင်းၵမ်ႇႁူႉ ၼွႆးထွၼ်။
႒႑။ ထဝ်းယဝ်ႉ လင်ႇသွၼ်ထမ်။ သွၼ်ၵၢဝ်ၼွဝ်ႇပေႃးယမ်း ၵမ်ႇလႆး။
႒႒။ ၶွင်ႉပေႃႉဝီး ၼွမ်းၶၼ်း။ သိင်ဝၼ်းၵၼ် တိၵ်ႇႁူၼ်း။
႒႓။ ၶမ်ႉသၢမ်သွဝ်း ၵိုတ်းလႆး။ ႁူၼ်းသၢမ်သွဝ်း ၵမ်ႇၵိုတ်းလႆး။

ebook is created by www.Shanyoma.org

႒႔။ ဢမ်ႇဝၢၼ်ႇ ၵမ်ႈႁူၼ်းတၢၵ်း၊ ၽၵ်းဝၢၼ်ႇ ၵမ်ႈႁူၼ်းႁၢင်ႈ။

႒႕။ ပိုင်ႈႁူမ်ႈ ယႃႉႁၢၵ်ႈၽိူင်၊ သိူင်ၵၢမ်ႇၸုပ်ႈ ငူးတွတ်ႉ။

႒႖။ ပေႃးၸိုႊႁူဝ်ႉ လိၼ်လီၵၢမ်ႇလီ၊ ၼွႆႈတူၺ်းယိူင်ႈ။

႒႗။ ပေႃးၸိုႊႁူဝ်ႉ ဢမ်ႇႁူၼ်းငိူင်ႈ၊ ၼွႆႈတူၺ်း မိူင်ႈၸဝ်လၢတ်ႈၵႂၢမ်း။

႒႘။ ၽေႃႉၽၼ်ႇၶိုၼ်ႈသွင်ႈ၊ မွင်းလႅင်ၶိုၼ်ႈႁူၺ်း။

႒႙။ ၽိူဝ်ႉတႄႇတႃႉယၢဝ်ႉ၊ ၽိူဝ်ႉၵႂၢဝ်ႉတႃႉႁွၼ်း။

႓႐။ ၽိူဝ်ႉၶွၼ်းတႃႉၶင်ႈ၊ ၽိူဝ်ႉၶင်ႈတႃႉၵဵဝ်ႉ။

႓႑။ မၢၵ်ႉၼႆႉ ၵိၼ်ႈၶီႈ၊ မၢၵ်ႉသီဝ်ႉႁူင်ႈငၢႆႈ။

႓႒။ မႆႈလမ်တၢင်း သၢၵ်ႈၽေႃ၊ ႁူၼ်းၵၢင်းလႃႉ သၢၵ်ႈၵႂၢမ်း။

႓႓။ မႆႈလိူမ် ပိုၼ်ႈလင်ႉဝၵ်း၊ ႁူၼ်းလၵ်း ပိုၼ်ႈလင်ႉလွႆႉ။

႓႔။ ယိုင်ႈပိုၼ်ႈ လၢင်းတႃႇ၊ ၵႂႃႇပိုၼ်ႈ လၢင်းလူမ်ႉ။

႓႕။ ယေႃးမီးယေႃးၵႆႉ၊ ယေႃးၽေႃၼ်ယေႃးၸၢၼ်ႉ။

႓႖။ ယေႃးတိူၵ်း ယေႃးမိူၵ်ႈ။

႓႗။ လီပိူင်ႈၸဵင်ႈ၊ ယဝ့်ပိူင်ႈငိူၼ်း။

႓႘။ လီပိူင်ႈထၢမ်၊ ငၢမ်းပိူင်ႈတိမ်ႈ။

႓႙။ လႆႈၵိၼ် ယႃႉယၢမ်ႈ၊ ၵၢမ်းၵိၼ် ယႃႉလၢပ်ႉ။

႔႐။ ဝူၼ်းၽေႃတ်ႉၽၢင် ပီၼ်ၶိူင်ႇ၊ ႁူၼ်းၽေႃတ်ႉလိူင်ႇ ပီၼ်ပိုၼ်ႈ။

႔႑။ ၸိၵ်ႉလိၼ်မိူင်း လၢင်းလႆႈ၊ ဝႆႉလိၼ်မိူင်း လၢင်းၵၢမ်း။

႔႒။ ႁူတ်းၽွင်ႈၵေႃႈ မၼ်းၸၢမ်ႉ၊ တၢမ်ႉၽွင်ႈၵေႃႈ မၼ်းပႃး။

႔႓။ ၵၵ်ႉၵၼ် ယႃႉႁူမ်ႈႁၵ်ႉ၊ ထုၵ်ႉၵၼ် ယႃႉႁူမ်ႈသုၼ်း။

႔႔။ ၼီတ်းသၢင် ၼီတ်းတေႃႇတေႃႇ၊ ၵိၼ်ၵၢမ်ႇပေႃႇ ပေႃးၸႂ်။

႔႕။ ၵမ်ႉလႆႈႁူဝ်ႉ ယႃႉပေလၢမ်း၊ ၵမ်ႉလႆႈလၢမ်း ယႃႉပေၵုပ်ႉ။

႔႖။ ၵဝ်ၵၼ်ဝႃး ဝႃးၵၼ်ပီၼ်၊ ၸဵင်ႈယိၼ် ပီၼ်ၸဵင်ႈၵုၼ်ႉ။

႔႗။ ၵႂႃႇလၵ်ႈၵေႃႈ ယိုႈလိူမ်၊ ၵႂႃႉလၢင်းထၢမ်ၵေႃႈ ၵၢမ်လၢင်းတွၼ်ႉ။

႔႘။ ၵဝ်သၢႆႉ တွင်ႈႁူင်၊ ၵိၼ်လူင်ၽိူဝ် တွင်ႈၼူး။

႔႙။ ၵႂႃႇဝႃးလီႉ၊ ၵီႉဝႃးႁၢင်၊ သၢမ်ပုၼ်လူင်ဝႃးတူမ်ႈ၊ သႆႉၶႄးသူမ်းဝႃးလေႃး၊ ငူဝ်ႉလွႆၸေႃးဝႃးၵိၼ်။

✦✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၼ်-႔ ပိူၼ်ႈၵိူပ်ႈ လဝ်ႈသူးမေႃ

႑။ လဝ်ႈၶေႃႈၸမ်း

ၸိုဝ်ႈ – လဝ်ႈၶေႃႈၸမ်း (မိူဝ်ႈလိူၵ်ႈ ၸဵင်ႈထုၼ်းလႄႈ)။

ဝၼ်းၵိူတ်ႇ – ဝၼ်း ႑႙႐႐ ၼီႈ၊ လိူၼ်သိပ်းဢဵတ်းမႂ်ႇ, ႗ ၶမ်ႈ၊ ဝၼ်းသဝ်။

ဝၼ်းတၢႆ – ဝၼ်း ႑႙႙႘ ၼီႈ၊ လိူၼ်သိပ်းဢဵတ်းမႂ်ႇ, ႙ ၶမ်ႈ၊ ဝၼ်းသဝ်။

တီႈၵိူတ်ႇ, – မိူင်းယႆ၊ လွႆၸိင်ႇၵေးသီး ဝၢၼ်ႈလၢႆ။

ၵၢၼ် – တၢမ်ႈလိၵ်ႈ၊ လူလိၵ်ႈလင်ႇၵႃႇတႆး ပိၼ်ၶူးမေႃလူင်။

ပွႆးၵမ်း – ၶုၼ်သၢင်ႇပဵဝ်ႇၸႃႇ ၼၢင်းၶမ်းၸႃ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

လူဝ်ႈၸုပ်ႉ ႑႐ ပီ၊ ယူႇႁူင်းမိူင်းၼမ်ႉ ၶိူင်မွၵ်ႇၼိူင်ႈပီ၊ ထိုင်ပွႆးလိူၼ်သီႇ ၸမ်ႉသၢင်ႇသေ လႆႈလိုဝ်ႈဝႆႉ "သၢင်ႇၼၼ်ႉတိၵ်ႉၶႃႉ"။ ၼႂ်းၵၢပ်ႈလိၵ်ႈတႆး။ လိၵ်ႈမၢၼ်ႈ တင်း လိၵ်ႈပႃႇလိ တမ်ႈတီႈၽြႃးလူဝ်ႈလူင် ၼေႉ မိၼ်ႉတႃ၊ ႁူင်းမိူင်းၼမ်ႉ၊ ထၢၵ်ႈလူင်းႁူင်းမိူဝ်ႈ ပီ ႒႔႒႒ ၼၼ်ႉ။

ယွၼ်ႉသူင်သိုဝ်းလူၺ်ႈ လွင်ႈတီႈ၊ လွင်ႈလူ၊ လိၵ်ႈလၢင်ႉၶႃႈလူင်ၼေႈ လူဝ်ႈၽြႃးၸဝ်ႈသၢင်ႇႁွၼ်း မိူင်းၵိုင် ႁၼ်ႇဝႆႉၼႆႉၵေႃႈသေ ၵႂ်ႈတီႈႁူင်းပၼ်လိၵ်ႈၼေႈ မၢၼ်းလူဝ်ႈတီႈပၼ် ၸဝ်ႈၵႅမ်ႇတၢတီႉပၼ်း။ ၵႃႉၼၼ်ႉသေ ပိၼ်ၵူၼ်းၼႂ်းႁိူဝ်ၵူႈ။ ဝၢႆးမႃး လူဝ်ႈၽြႃးၵၢဝ်သူင်ႉလွမ်း လုၵ်ႈလႆႈမၢၼ်းလူဝ်ႈ လူဝ်ႈၸုမ်းမုင်ႉ။ ၶွႆႈမိူဝ်းယူႇၼႂ်းႁိူဝ် ပိင်းတၢႆးလိုဝ်ႉ။ မိူဝ်ႈ ပီ ႒႔႒႗ ၼၼ်ႉ တင်းလူဝ်ႈၸုမ်းမုင်ႉ ၼိုၼ်းၼိုၼ်ႈမၢႆး မိူင်းၵိုင်၊ ၸဝ်ႈၶူးၸိၼ်းၵိုၵ်း ၶၢင်းၸမ်ႁူ ၵေႃႈပိၼ်ပီးၶၢင်းၸိၼ်းတွင်ႉ လူဝ်ႈၽြႃးၸုမ်းမုင်ႉ။ ယွၼ်ႉၶၼ်ႇလေႈ လၢင်ႉလႆႈလိုဝ်ႈဝႆႉ လူဝ်ႈၶူဝ်ႈၸမ်ႉ ၽိုင်းၼိုင်ႈႁိူဝ် ဝႆႉၸဝ်ႈၵိၵ်ႈ ၶႂ်ႈယိင်းလူဝ်ႈၽြႃး သမ်ႉႁၵ်ႉဝႆႉ "လူဝ်ႈၶူဝ်ႈငိၼ်း" လႆႈႁွႉၸၢင်ႉၼႆယဝ့်။

လိၵ်ႈၵၢၼ်မၢၼ်းလူဝ်ႈတီႈဝႆႉ (ၵမ်ႈၽွင်ႈ)

႑။ လိူဝ်ၸဝ်ႈထပၵႃႉသၼီ၊ သူၺ်ႉပိုၼ်ႉဝၢင်ႉၸၢၼ်း
႒။ ဝေႉသၼ်ႉတရျႃႉ၊ ၸမ့်ႁူမ်းယၢဝ်း
႓။ တေ–လ–သု–ၸေ–မ ယုိးၶိၼ် ၶႄႈၽိုၼ်
႔။ ဝေႉသၼ်ႉတရျႃႉ၊ ၸမ့်ႁူမ်းပွတ်း
႕။ ၸၼ်ႉထတီႉပၼီ၊ ၸမေႉတေႃႉၸွတ်းၸၢၼ်း
႖။ လိူဝ်ၸဝ်ႈထပၵႃႉသၼီႉၵျမ်း
႗။ ရျႃႉလေႃးဝုႉတ ရျႃႉလလၢင်ႉၵႃႉၵျမ်း
႘။ သီႉလဝိၸိတ်ႉသယ
႙။ ၸၼ်ႉထႃႉတိၸေႉတ သၶူႉဝၵျမ်း
႑႐။ ရျႃႉလၵ်ႈတတီႉပၼီႉၵျမ်း
႑႑။ လိၵ်ႈလေႃးၵၼီႉတီႈ
႑႒။ မၶႃႉလၸေ
႑႓။ လတုရျႃႉရၵ်ႉၸၵျမ်း တေႃႉၵၢပ်ႈလိုဝ်ႈၼႆႉၵူႈ၊ ၵိၵ်ႉလိမ်ႉလိၵ်ႈယၢတ်ႉၸမ့် လိုဝ်ႈၼႆႉလွႆႈယဝ့်ၵေႃႈ။

✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶ။ လဝ်းမိူင်းၼွင်

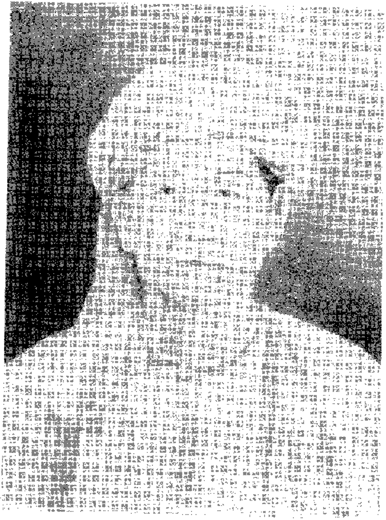

ၸိုဝ်ႈ – လဝ်းမိူင်းၼွင်(မိူဝ်ႈလဵၵ်ႉ သႂ်ႇၸွင်ႇ/မွင်ႇငေႇ)။

ဝီးၵိူတ်ႇ – ဝႃႇသ ႑႗႙႔ ၼီႈ၊ လိူၼ်သိပ်းသွင်မႂ်ႇ၊ ႘ ၶမ်ႈ၊ ဝၼ်းသုၵ်း။

ဝီးမွႆး – ဝႃႇသ ႑႘႘႙ ၼီႈ၊ လိူၼ်သိပ်း လံႈ (႑႔)ၶမ်ႈ၊ ဝၼ်းသဝ်။

တီႈၵိူတ်ႇ – ဝၢၼ်ႈပၢင်ႇလူင်ယၢပ်း၊ ၵိူင်ႇမိူင်းၼွင်။

ၵၢၼ် – တႅမ်ႈလိၵ်ႈ၊ လူလိၵ်ႈလင်ႇၵျႃႇတႃႈ။

ပေႃးမႄး – ပြႃးတၵ်ႉၵျႃႉ၊ လုင်းမၢၼ်ႇလီႇ၊ ပုႈမၢၼ်ႇလီႇ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵေႃ,ယူ,ဝတ်ႉ မိူင်းလီတ်းၸွပ်,၊ ပၢၼ်သၢင်, မိူင်းပႅတ်,ၸွပ်,၊ လိုၼ်းသၢင်,သေႃးပၼ်,ၼေႃႈ၊ တီႈဝတ်ႉ(ၵျွင်း) သွၵ်ႉ,ပုတ်းထေႃး ဝၢၼ်းလိၼ်း၊ မိူင်းၶွင်၊ ၼိုၼ်းၸႃႉမိူင်းယူ, တီႈဝတ်ႉၵျွင်းၸွပ်ၵၢင်၊ ၵိူင်,ႁူးဝၢၼ်း၊ ၼေႃးဝီင်း ၵေးသီးဝၢၼ်းလၢမ် မိူင်းသိပ်းၵီတ်းၸွပ်,၊ ယူ,တီႈၼၼ်ႉ ၸွပ်,ၶိူင်းသေ ၸႃႉယူ,ဝတ်ႉမိူင်းၶိမ်ထိင်း၊ လႆႈၶွၵ်ႈဝီႈ လင်,ထၢၵ်ႈပၼ်ႁၢၼ်းၶွၼ်း မိူင်းသိပ်းပႅတ်,ၸွပ်,၊ လၵ်းၾႃႉမိူင်းၶွင် လၵ်းၸုမ်ထုမ်း ၸွင်ႉမိူင်းယူ,ဝၢၼ်းဝၢင်,သႃႇ၊ ဝီင်းမိူင်းၶွင် မိူင်းလႆႈသိပ်းၵဝ်ႈၸွပ်,ၼၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ၼွတ်ႈၾူးတီမ်းလိၵ်ႈလၵ်းၾႃႉ ၵမ်,ႁၢၼ်ႉလွၵ်ႇၼေႃး ၵွၵ်,ၵိၼ်, မိူင်းမႃးတၢင်း လႆႈၸႃႇ၊ မၢၼ်းပွႆႇသတႃႇ၊ ဝေႃးရၸေႃႉသေ တီမ်းၵွၵ်,လိၵ်ႈႁူႉ လွမ်းသႆႇတၢင်း၊ သိုပ်,ၸၢဝ်းတၢင်း ထိင်း ၼႂ်းမိူင်းယူၼ်း၊ မိူင်းထႆး၊ ၵွၵ်,မႃးတၢင်း ၵိင်းတုင်၊ မိူင်းလိူၼ်း ပွၵ်ႈၼိုၼ်းမႃးၼႂ်းပီ ႒႔႓႑ ယဝ်ႉ၊ ပီ ႒႔႔႔ လၵ်းၾႃႉလူင်မိူင်းၵိုင် လၵ်းၸုမ်မူင်, ပၼ်ထႃႇၼၼ်,တရူႉ ၼေႃးၵၢၼ် "ပၼ်တီႉတႃႉ မႁႃႇသုၸမိၼ်, မင်,ၵလႃႇ ၵမၢတ်းၵျိူး" ၼၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ပီ ႒႔႔႘ လိူၼ်သိပ်းသွင်မႂ်ႇ (႘) ၸမ်း၊ ဝၼ်းၽတ်ႈ၊ လၵ်းၸုမ်သၢင်, တူၼ်းၸွင်း မႃးပၢင်းၼေႃး လွမ်းၼိုၼ်းမိူင်းယူ, မိူင်းသီၼ်ဝီလူင်ယဝ်ႉ၊ ပီ ႒႔႔႙ လိူၼ်လိင်လႆႈ (႒႓) ၸမ်း၊ မၢၼ်းလၵ်းမိူင်းသိုပ်ႉ လၢၵ်းၵိတ်,လိၵ်ႈ တီႈဝီင်းတႃႈလိုပ်, ၵဝ်မႃးတင်းတီႈ ဝီင်းသီၼ်ဝီယဝ်ႉ၊

လွင်ႈၼွတ်ႈတၢင်းသၢင်း ၵမ်,ပေႃးမိူၼ်ၼင်,ၵၢင်လွၵ်ႇၼေႃး ၼိုၼ်းပွၵ်ႈမိူင်းၵိုင်၊ ၼႂ်းပီ ႒႔႔႙ ၼၼ်ႉ ယဝ်ႉ၊ ၼႂ်းပီၼၼ်ႉ လိူၼ်သိပ်းမႂ်ႇ၊ ႁူၸႃႉလိၵ်ႈတၢင်းၵျွၵ်ႉၼမ၊ ထိုင်မႃးလိူၼ်သိပ်း လႆႈ (႑႙) ၸမ်း၊ ဝၼ်းသဝ် ၵၢင်ၼႂ် (႙:႐႐) မူင်း၊ လူဝ်ႈၸွပ်,မၢၼ်းလၵ်းလႆႈ ႁူးသိပ်းၵီတ်းၼၼ်ႉ မၢၼ်းလၵ်းလပ်းတႃႇလိုမ်း မိူင်းႁူႉ ၵႃႈတီႈဝၢၼ်းၵွင်းမူးပုတ်း၊ ၵိူင်,ၵျွၵ်ႉၼမ ၼၼ်ႉယဝ်ႉ၊ လိၵ်ႈမၢၼ်းလၵ်းတီမ်းၵွၵ်,ဝႆႉမီးၽိုၼ်မၼ်း သွင်ပၢၵ်, လိူဝ်လိူဝ်၊

မူ,ၵြႃး လၵ်းမိူင်းၶွင်တီမ်းဝႆႉ (ၵမ်းၽွင်း)

႑။ မႁႃႇသတီႉဝထၢၼ်,
႒။ မႁေႃႇသထႃႇ တွႆး(႑–႒–႓–႔)
႓။ လၢင်ႉၽိူၵ်,သတ်ႉတၢၼ်,မင်း
႔။ ထႃႇတူႉဝီႉၽေႃႇၵ တီ,ပၼီ,
႕။ ၵၼေႃႇၵသိၼ်, မီႉလိၼ်,တႃႉၵျမ်း
႖။ ၼွီႉရီႉၵွပ်ႉတပ်ႉပႃႉ သင်,ဝူၺ်,ၵၸၢၼ်း
႗။ ၵွင်,ပႅတ်,ပိူင်
႘။ ၼရသႃႇ,သၼေႃႇ,ၵျမ်း
႙။ ၼိပ်ႉဝၢၼ်, ၵေႃးလႃႇ
႑႐။ သတ်ႉတုဝႃႇလ
႑႑။ ၼိပ်ႉပၢၼ်,သွၵ်ႉ,လၢၼ်း သီ,လၸၢၼ်း
႑႒။ ၸၼ်,ထႃႉ တီ,ပၼီ,ၵျမ်း
႑႓။ ၵျႃႇလႃႇၼွီႉတ တီ,ပၼီ,

✦✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၼ်-႗ ပိုၼ်းမိူင်းတႆး

ႁူဝ်ငဝ်းၵဵဝ်ႇၵူၼ်း

ၼႂ်းၸေႈဢၢင် ၵူၼ်းလူင်ၽေႃးသိူဝ်း ထမ်ႇတီႈပၢင်ႇ, တီႈပိင်း တီႈသုင်၊ ၵၼ်တီႈလိၼ်ၵေႃႈ မီးၽၼ်ႉ၊ ၼႂ်းၼမ့်ၵေႃႈ မီးငိူၼ်း။ တီႈယူႇၵေႃႈ ၸွမ်း၊ တီႈၵိၼ်ၵေႃႈ ထုၵ်ႇ, ၵိုဝ်းၼၼ်ႉ ပိၼ်တီႈႁူဝ်ငဝ်းၵဵဝ်ႇၵူၼ်း ယူႇသဝ်းၶေႃ ႁဵတ်းသၢင်ႈမၢႆးသိုဝ်းၽွႆးတၢၼ်းမၼ်း လိမ်မူဝ်းမုၼ်ႈသိုၼ်းႁွၼ်း, ၼိူင်ႈၼီႈတေႃႇတေႃႇ။ လွမ်းလူၺ်ႈ ၼမ့်တီႈၵိၼ် ယိၼ် တီႈယူႇ, ၵမ်ႈမုၼ်ႈၵၼ်၊ ၽိူင်းၽႃႇၽူၼ် ပိၵ်ႉပိူင်ႈၵၼ်ၼၼ်ႉသေ ၵိုဝ်းပိၼ်ႁူဝ်ငဝ်းၵဵဝ်ႇၵူၼ်းႁဵဝ်းၼႆၵေႃႈ လႆႈတိုၵ်ႉ, ၸဵမ်ၽၼ်ၵူႈပိၼ် သၢမ်ၵဵဝ်ႇသၢမ်သီၼ်း။

သီၼ်း ႑– ပိၼ်မိူဝ်း ၽိဝ်ၶၢဝ်ၶၢဝ်၊ ႁွင်ႉဝႃႈ "ၵႃႉရိယၼ်ႉ"၊ ယူႇသဝ်းၵိၼ်သၢင်ႈလွမ်း တူၼ်းလွႆ "ၵေႃႈၵေႃးသတ်ႉ"။

သီၼ်း ႒– ပိၼ်မိူဝ်း ၽိဝ်ၶၢဝ်မိုတ်းလမ်၊ ႁွင်ႉဝႃႈ "ၼီးၵရိူတ်ႉတူဝ်း"၊ ယူႇသဝ်းလွမ်း ထုင်ႉၵူၼ်းလူင်ၽေႃးသိူဝ်း ဢႃႇပူးလၢၼ်း။

သီၼ်း ႓– ပိၼ်မိူဝ်း ၽိဝ်ၶၢဝ်လိူင်၊ ႁွင်ႉဝႃႈ "မွင်ႇၵူဝ်း"၊ ယူႇသဝ်းလွမ်း ထုင်ႉၵိၼ်ဢၢင် ၵူၼ်းလူင်ၽေႃးသိူဝ်း။

ငဝ်းၵဵဝ်ႇၵူၼ်းသၢမ်သီၼ်းၼႆႉ ပွႆးယူႇပွႆးၼိူင်ၼီႈမၢႆးၵေႃႈ။ ပွႆးၸေးတူၼ်းယိုတ်းယွႆႉမၢႆးသေ ဢၢဝ်တီႈယူႇ,တီႈ သဝ်းတီႈႁဵတ်းသၢင်ႈႁၢႆၵိၼ် ၵိတ်ႉ,ၵိဝ်းမၢႆး ႁင်းၽႅဝ်ႁင်းမၼ်းၶေႃ မုၵ်ႉၽႅဝ်လုမ်းမၼ်း ႁူဝ်ၽႅဝ်ၵၼ်းမၼ်း လၢင်ႉ,ၵွၼ်ႇၵၼ် ၼမ့်ၶေႃး, တီႈယူႇ,ၵဝ်, တီႈၵိၼ်ၼိူင်၊ ႁႃႇတီႈယူႇ, တီႈသဝ်းထၢင် ၽုၵ်ႇ,သွမ်း၊ ၵၼ်ၸွမ်,ၼမ့်မၼ်းလိၼ်လီ၊ သိုဝ်းၽွႆ ၼိူင်းမၼ်း ႁူးၶျေးႁူးလိူင်,၊ လွတ်ႉ,တူဝ်းတၢင်းၵမ်ႇ,ၽႃႇ,မၢႆး။ ၼိူတ်းၼၼ်ႉသေ သွႆ,သွႆ,မၢႆး ၵၢဝ်ၽိူင်းပူၼ်ႈ၊ ၽိူင်း လၢတ်ႈ။ ၽိူင်းၼိူတ်း သိုဝ်,ပိၵ်ႉ,ပိူင်းၵၼ် ႁူႇ,ထိူင်းတိၵ်းတိၵ်းၶေႃ လၢင်,လႂ်ႇတိၵ်ႉ,ပိၼ်ႁူႇ, လႂ်ၵိုဝ်ႇလႂ်သႂ်ယဝ့်။

ၼႂ်းၵူႈ ၵဵဝ်ႇသီၼ်းၵူၼ်းမွင်းၵူဝ်း လူင်းမၢႆးၼႂ်း ၵူၼ်းလူင်ၽေႃးသိူဝ်း ၸွမ်းလိူင်,လၢၼ်းဝၼ်းႁွၵ်,ၼႂ်း မေႃးပိုၼ်း(လၵ်းပႂ်ႈပိုၼ်း) ၶဝ် လႆႈလိူၵ်,ၶိူဝ့် သၢမ်ၵိူဝ့်သႂ်ႈ။

(႑) ၵိူဝ့်သႂ်ႈမွၼ်း–ၶမီၼ် ၵၼ်မီးပႃႈ မွၼ်း၊ ၶမီၼ်၊ ပလွင်း၊ ဝႃႉ ၵိုဝ်းၼၼ်ႉ။

(႒) ၵိူဝ့်သႂ်ႈတႅမ်ႈၶိူတ်ႉ–မၢၼ်ႈ ၵၼ်မီးပႃႈ မၢၼ်ႈ၊ ၶၢင်၊ လႃႈႁူ, ၵိုဝ်းၼၼ်ႉ။

(႓) ၵိူဝ့်သႂ်ႈၸၢဝ်း–တႆး ၵၼ်မီးပႃႈ ၸၢဝ်း၊ တႆး၊ ထႆး၊ လၢဝ်း၊ ယၢင်းၽိူၵ်, ၵိုဝ်းၼၼ်ႉ။

ၵိင်ၼိူဝ်ပိၼ်ၼၼ်ႉ လႂ်ၵိူဝ့်လႂ်ႁိူဝ်းသေတႃႇ လွမ်းလူၺ်ႈၵၼ်ယၢမ်းလႂ် ၶူမ်းတုၵ်ႉၶူမ်းလီ ၶူမ်းၸီၶူမ်းလၢမ်,မၢႆး လွမ်းၵၼ်ၶေႃး။ သမ့်ဝႃႈ ၵမ်,ပိၼ်ပိုဝ်းႁွင်ႉၵၼ် လူၺ်ႈသႂ်ႈလိူတ်ႈၼၼ်ႉၵေႃႈ။ ၵၼ်လႂ်ႁၵ်ႉၶူမ်လုမ်းပိင်းၵၼ် လူၺ်ႈသႂ်ႈ လွင့်ဝႂ်သေ ၶူမ်းၵၼ်ၵူၵ်ႈတၢင်းပိၼ် ၵိူဝ့်လၢတ်ႈၵၼ်ၼိူင်း ၵၼ်လိူဝ်မၢႆးၼၼ်ႉ ၼႂ်းၵမ်,ၽႃႇ,ၼႂ်း မီးဝႂ်တၢင်းၼမ်း တီႈတိူၵ်ႈ ၽၢင်ႁၢင်းလီယိုင်း(တူဝ်ယၢင်,)လူင်မၼ်း ၵိူင်ၶင်, ၵိုင်းမိူင်းၶူမ်းတုမ်ၵၢမေႇရိၵ (USA)

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၼႆႉ မိူဝ်ႈလိူဝ်ႈၶိုၵ်ႈႁူၼ်း ၼမ်လိူၼ်ပိူၼ်ႈ ၼိုင်ႈလုမ်ႈၾႃႉ။ ႁဝ်းၵေႃႈ ပိူၼ်ႈယူႇၸူမ်းလူမ်းၵၼ် ပဵၼ်ႁူၼ်းမိူင်းလီဝႆႉ ၵၼ်လႄႈ။ ယွမ်းတူၵ်းယွမ်းတႅၵ်ႈ တၢင်ႇၵၼ်လႄႈ။ လင်ႈဝႃႈ ၼိုင်ႈၸၢဝ်းတၢင်းပီးမိူင်း ႁဵင်မွၼ်ႈ (100) ပီႊပဝ်ႇၼႆႉႁဝ်း ပိူၼ်ႈပဵၼ်လိူဝ်ႈလႃႇတႃႇ ၵၢၼ်ၶိူင်ႈၵၢၼ်လီဝ်ၵၼ်မႃး။

ႁွင်ႈၼႆႉသေ လင်ႈမိူဝ်ႈၼႆႉဝႃႈ "လိူဝ်ႈၶိုၵ်ႈ ၵမ်ႉမိူၼ်ၵၼ်ၵေႃႈ သင်ဝႃႈ မီးတၢင်းပႅင်ႈပေႃး ႁၢမ်ႇၸႂ်ၶိုၵ်ႉ ၵၼ်လိူဝ်း ၸူမ်ႈပဵၼ်လိူဝ်ႈလႃႇလီဝ်ၵၼ်လႄႈ။ သမ်ႉဝႃႈ လိူဝ်ႈၶိုၵ်ႈႁူၼ်း မိူၼ်ၵၼ်ယူႇသေတႃႉၵေႃႈ သင်လိူဝ်ႈဝႃႈ ၵမ်ႉမီးတၢင်းပႅင်ႈပေႃး ႁၢမ်ႇၸႂ်ၶိုၵ်ႉၵၼ်ငေႉ ၸႃႉၵေႃႈတေလႆႈပဵၼ် လိူဝ်ႈၽိုၵ်ႇလႃႇမၼ်း။ ဝၢၼ်ႈၽႅဝ်မိူင်းမၼ်း မိူၼ်ၼင်ႇ မိူင်းၶႄႇ ၶေႇ ထႆးဝၼ်းႉ မိူင်းႁူဝ်ႁိူၺ်ႈယိူင်းပွတ်းႁွင်ႇ တင်း ပွတ်းဢွၼ်းသၢမ်းလီဝ်။"

ၼိုင်ႈၵေႃႈ လႆႈလိူဝ်ႈလႆႈသႂ်ႈၼႆႉ သမ်ႉဝႃႈ ဝဵင်းၵဝ်ႇသႂ်ႇလိူတ်ႈသိူၼ်းႁူၼ်း ပဵၼ်ၵၢၼ်လီဝ်ၵၼ်မႃး လိမ်ပိုင်းသေ တႃႉၵေႃႈ လွမ်းလူလိုၼ်းတီႈယူႇတီႈၵိၼ် ၵမ်ႉမိူၼ်ၵၼ်သေ သိုပ်ႇတိူၵ်ႇၸႄႈပဵၼ် လႆႈလိူဝ်ႈလႆႈသႂ်ႈမႃးယူႇထိုင်း။ မိူၼ်ၼင်ႇ လိူဝ်ႈသႂ်ႈတႆးၼႆႉ ၼွၵ်ႈသေလိူဝ်ႈသႂ်ႈၶေႇယၢင်ႇ မီးဝႆႉလွတ်ႈတူဝ်း ၼမ်လိူၵ်ႈပိူၼ်ႈ ၼိုင်ႈႁုၼ်ၵၢင်ၵေႃႈသိူဝ်း။

- မိူၼ်ၼင်ႇ တႆးလႃဝ်း၊ တႆးယူၼ်း၊ တႆးထႆး လိူၵ်ႈၼႆႉႁွင်ႉဝႃႈ ၶိုၼ်းတႆးၼွႆႉ။
- မိူၼ်ၼင်ႇ တႆးၶိုၼ်၊ တႆးတိူင်၊ တႆးမၢဝ်း၊ တႆးၶဵ၊ တႆးလိူဝ်ႉ၊ တႆးၶမ်ႇ လိူၵ်ႈၼႆႉႁွင်ႉဝႃႈ ၶိုၼ်းတႆးယႂ်ႇ(တႆးလူင်)။
- လိူၵ်ႈမီးတီႈ ၼေႃးမိူင်းၵႃႉသမ်ႉ ၼိုင်ႈမိူင်းၵိူၼ်းတီႈယိုၼ်းငေႉ ႁွင်ႉဝႃႈ တႆးၵႃႈၸူမ်။
- လိူၵ်ႈမီးတီႈ ၼိုင်ႈၶႄႇလိူၼ်ပွတ်းႁွင်ႇ မိူင်းပိူတ်ႉဢႃမ်း ႁိမ်းလိူၼ်းလိူၼ်မိူင်းၶႄႇ လိူၵ်ႈၼၼ်ႉသမ်ႉႁွင်ႉဝႃႈ တႆးလမ်၊ တႆးလိူင်၊ တႆးၸၢဝ်း။

တွၼ်ႈၽိုၵ်းလိူၼ်ႉ

(1) ႁွင်ၸဝ်းၵဝ်ႇႁူၼ်းၼႆႉ မီးလႆႈသိူၼ်း၊ ၶိုၼ်ႈမိူၼ်ႉသိူၼ်းႁွၼ်ႉဢၼ်ႉ ၵဝ်ႇသိူၼ်းလိူဝ်းလႂ် သမ်ႉယူႇသၢင်ႈမႃးတီႈလႂ် လိူင်ႈၸိူဝ်လႆႈလႆႈ။

(2) ၵဝ်ႇသိူၼ်းႁူၼ်းၼႆႉ ႁွင်ႈသင်ၶေလႆႈ လႆႈၶေႇတိူၼ်းတိူၵ်ႉပဵၼ် လႆႈလိူဝ်ႈလႆႈသႂ်ႈၸိူဝ်ႉထိုင်း။

(3) ၵဝ်ႇသိူၼ်းမွင်ႊႁွၼ်ႈၼႆႉ လႆႈလိူၵ်ႉၶေဝ့ပဵၼ် လိူဝ်ႈသႂ်ႈလိူင်ႈၸိူဝ်။ ၼိုင်ႈၵေႃႈ လိူဝ်ႈသႂ်ႈလိူၼ်းဢၼ်ႉ လဵပ်ႈၵဵပ်ႇ လႆႈလိူဝ်ႈႁိူၼ်းႁူႉဝႃႈ ပႃးၶိုၼ်းလႂ်လႆႈလႆႈ။

(4) ၼိုင်ႈၵေႃႈလိူဝ်ႈသႂ်ႈႁူၼ်း ၵၢၼ်မီးဝႆႉၼႆႉ လႆႈတိူၵ်ႉပဵၼ် လႆႈလိူဝ်ႈလႆႈၶိုၼ်း၊ လိူင်ႈၸိူဝ်လႆႈလႆႈ၊ တိူမ်းၶေ တီႈတိူၵ်ႉတွပ်ႇယၢင်ႈမၼ်းတႃႉ။

(5) လိူဝ်ႈၶိုၵ်ႈၵၢၼ်လီဝ်သေ လွင်ႈပဵၼ်လႆႈ လိူဝ်ႈလႃႇတႃႇၵၢၼ်လီဝ်၊ လိူဝ်ႈၶိုၵ်ႈ တင်း လိူဝ်ႈလႃႇတႃႇ ပိူၵ်ႉပိူင်ႈ ၵၼ်လိူင်ႈၸိူဝ်၊ သဝ်းလိူင်းၶေတႃႉ။

✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၸိူဝ်းတႆးၶႂ်ႈလိူင်ႈတႆး

လိူဝ်ႉသိူဝ်းတႆး လုၵ်ႉတီႈလႅဝ်ၶိူဝ်းမႂ်ႇ၊ ၸၢဝ်ႇၶိူဝ်းမႂ်ႇ လိူင်ႉသိူဝ်၊ မိူဝ်ႈလႅဝ် ၵူၼ်းဢၼ် ၽွၵ်ႈသေ လိူဝ်သေ လိူဝ်းၵူၼ်းယူမ်ႇယမ် "သိူဝ်းတႆး သိူဝ်းသိူဝ်လူးလႆႈ၊ ၶႂၢင်ယိူင်းမႂ်ႇ" လိူဝ်းဢၼ် လိၵ်ႈတေၵမ်ႇၸိူဝ်း ၽိူဝ်ႇပိူင် တိတ်းၸိတ်းတိမ်ထွၼ်း။ ၵူၼ်းမွႆႇဢၼ်ၸႄႈ ႁူဝ်ႈမွႆႇပၢႆ တႆးၶိူဝ်းလိူဝ်ႉသိူဝ်းၵဝ်ႇၸဝ်ႈ ပိူင်ႁိူဝ်းလိူဝ်ပိူင်း သုတ်း ၸိူဝ်ၵမ်ႇၽွမ်ႉသိူဝ်းၸိူင်း ၶိူင်းဢၼ်တၢင်း ၸၢႆႇ၊ ၼႆႉႁိူဝ်၊ ၵရိၵ်ႉၸဝ် လိူဝ်းဢၼ်ႁွၸ်။

ၸေႃးႁူမ်းၵၢၼ်ပႃး တႆးၶႂ်ၶၼ်ႉၵေႃး လုၵ်ႉတီႈလႅဝ်ၸၢဝ်ႇၶိူဝ်းမႂ်ႇ ပွင်ႇပႃးသင်လိူင်ႉသိူဝ်၊ ၶႂ်ၶၼ်ႉၵေႃး ယိူင်းတိူၵ်ႉၶိူဝ်း တီႈၽိတ်းထိူင်ၵၼ်ပႆႇ၊ ယၼ်ႇပႆႇ၊ ဝႆႈ။ ႁူဝ်းၵူး တၢင်းၽႅ်ႇ၊ တႆးထႆးၸဝ် ပိုတ်ႇ၊ ၶေတီႈပွင်ႇ၊ မၢၼ်းဝႆႉပႃး "လွတ်ႈလိူဝ်း" ၶႂ်ၶၼ်ႉ၊ သၢင်ပႃး ၵမ်ႇ၊ မုၼ်ႉသွၵ်ႈႁၢၵ်ႈၶၼ်လႆး တီႈပွင်ႇ၊ တၢင်ႇ၊ ၵၢၼ်လိူင် လိၵ်ႈပိူဝ်ႉတိုင်ႈယူႇ။ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈ မၢၼ်းလိူဝ်ႉၶေဝ်းလႆႈ။ ၵၢၼ်ပႃး– ပေႃးၵိူတ်ႇ၊ ၶိူဝ်းႁူၼ်းမႂ်ႇ ၸိူင်းလၢတ်ႈယဝ်ႉ တိူၼ်းထုၵ်ႇ၊ လီမီး လီလႆႈ "လွင်ႈ လွတ်ႈလိူဝ်း" ယူႇၸေႃႈ။ တႆး ၵေႃႈ လူဝ်ႇ၊ လႆႈမီးလိူဝ်ႉၶၢင်ႇ၊ ႁူၼ်းၸူင်းၵၢင် ၶႂ်ႈလုမ်းၽွမ်ႉၶႂ်ယဝ်ႉ။

ၵၢၼ်ပိူၼ်ႈၸေႃႇႁၢင်ႇတႆးပႃး သယၢမ်(သျမ်)၊ သျၢမ်း လိူဝ်းၶၼ်ႉၵေႃး လီသုၼ်ႇၶႃႉပႃး– လုၵ်ႉတီႈလႅဝ် ၶိူဝ်းမႂ်ႇၶၼ်ႉယူႇ။ မေလိူဝ်ႇလူင်တၢင်းမိူင်းထႆး ၵျႃတ်ႈ၊ ၽူးမီႈသၵ်ႇ၊ ၸၢဝ်ႇပႃး– မၢၼ်းၶိူဝ်း ႁူမ်းမွၼ်း– ၸမီၼ်း။ ပွင်ႇပႃး "ၽူးထုၵ်ႇ၊ တီႈၵမ်ႇဝႆႉ ၶႂ်ႈသိူဝ်း" ၵမ်ႇၶၼ် "ၶႃႈသိူဝ်း"။ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈပႃး ၸၢဝ်ႇ၊ လိမ်ႇမိူင်း ႁူၼ်းလိူဝ်ႉသႆႇတႆး လူင်းမႂ်ႇၶႂ်ႈ ၵၼ်လိူင်၊ လၢၼ်းဝၼ်းၵွၵ်ႇ၊ ၵေႃးသျိူဝ်းၶႂ် လႆးထုၵ်ႇ၊ မွၼ်း–ၸမီၼ်း ၸဝ် လိူဝ်းၵၢၼ်မႂ်ႇယူႇဝႆႉ ၵွၼ်တၢင်းလိူဝ်းၶၼ်ႉ တီႈၽွပ်ႇလႅဝ်ႇႁီတ်း ၵၢၼ်ၶၵ်ႈၵၢၼ်ၶႄႇ– ၶႂ်ၵေႃး လီလႆးၵဝ်သူႇလႅဝ်တွင်းၵိမ်းဝႆႉ တေႃႇပေႃးသုၼ်ႇၶႃးႁၢလႆး တၢင်ႇ၊ ၵၢၼ်ယူႇ။

ၵိဝ်ႇလူလိုဝ်းတႆးၶႂ် မေပႆၽိူဝ်းၵွင်မၢၼ်းၸဝ် "ၵူးပႃႇတၢၼ်း" ယၢမ်းတိမ်းဝႆႉပႃး– မၢၼ်းလဝ်း ယၢမ်းလႆး ႁၼ် ၶႂ်ႈလိူၵ်ႈၽိူၼ်ၸဝ်ႉ၊ (ၸိၼ်ႇ၊ ႁူၼ်းၵေႃး၊ လိတ်ႉ 24.08.1932) လွင်ႈႁူၼ်းၶႄးၸဝ်ႉ ၵၢၼ်လုၵ်ႉတီႈမိူင်း သႆႇပီႈၸိူဝ်းယႂ်း ပႆႇလွတ်ႈၵွၵ်ႇ၊ မႂ်ႇၶၼ်၊ မႂ်ႇၽိူဝ်မိူင်းတႆးသေ လႆးႁၼ်ၽွင်ႁၢင်ႇၶေႃးတႃတႆး။ လွင်ႈ တိုင်ႈတွႆႇ၊ သိင်ႁႆႇ၊ ႁူမ်းတႆး။ ထွမ်၊ ငိၼ်းၵူႈပုမ်၊ ၵဝ်ႇ၊ တႆး လိူဝ်းၶၼ်ႉၸေႃး ဝူၼ်ႉပႃး–လိူင်ပေႃႉမိူၼ်းသိူဝ်း "မိၵ်ႉယိူဝ်း" ၶႂ်ႈလိူင်ႈမိူင်း "ႁင်၊ၵေ၊ရိ၊" ၶႂ်ယဝ်ႉ၊ မၢၼ်းလင်၊ မိူဝ်ႈသုၼ်ႇၶႃး ပွတ်ႈတၢင်းမိူင်းဝၼ်းတူၵ်းၸေႃး လႆးႁူႉ၊ ႁၼ်ပႃး သိူဝ်း "ၸႃႉၵျႃႉ" ၸေႃး "မိၵ်ႉယိူဝ်း" ၸဝ်ၶႂ် မိူဝ်ႈႁူပ်ပၢၵ်ႇ၊ ပီး 12 ၶၼ် ၸဝ်ၸႃႉလွၵ်ႈထွၵ်ႇ၊ တီႈသေ ပႆႇယႂ်းၽိူဝ်မႂ်ႇ လိူဝ်းထုင်ႉလိၼ်ၶမ်ႉၸူင်း ၸေႃး ၶမ်ႉၵွင် ပႃးၶႂ်။ လွင်ႈသိူဝ်းၸၢဝ်ႇ၊ ၵၢၼ်ၶႂ်ၵေႃး ၶိူဝ်းၵၢၼ်လီသွႆႇ၊ လႅဝ် သူၼ်လႅဝ်သေ လီလိူဝ်ႈႁီၼ်း တိတ်းတၢမ်လွမ်းယူႇ၊ ၶၢင်၊ ၵဝ်ႇ။

ၶိူၼ်ႁိူဝ်ၵေႃး ၵၢၼ်မေပိူၼ်းၸဝ်လဝ်း ၵေႃႉလႅဝ်ၵေႃး ၵမ်ႇ၊ ထိင်လႆးၶၼ်ႉၸေႃး လွင်ႈၵၢၼ်ပႃး တႆးၶႂ် ၽိူဝ်တီႈလႅဝ်ၵေႃး ယူႇ၊ လွမ်းဝူဝ်၊ လွမ်းထုင်ႉၸၵေႃးၸေႃးၶမ်ႉသေ တၢင်းဝၢၼ်းၸဝ်ႉ၊ သူၼ်ၵမ်ႇ၊ ၵႃး ၸဝ်ႉ၊ တၢင်းပႃးဝိူင်း ပႃးမိူင်း ၵိၵ်ႇ၊ ပႃးၸုၼ်မိူင်း။ လဝ်းၽွႆႇ၊ လဝ်းၶျႃးၸမ်း၊ လဝ်းၶျႃးသိင် လိူဝ်းၶႂ်ယဝ်ႉ။

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၼိူဝ်ႈတၢႆးႁွၼ်း ၼႂ်းလိၵ်ႈတၢႆးယၢမ်းလီဝ်ၼႆႉ မၢင်ႊလဝ်ႈဝႃး– ငတ,မႃးလီမ်မိူဝ်ႈ ပီႊၵွၼ်တၢင်းၶရိတ်ႉ 523။ မၢင်ႊလဝ်ႈဝႃး ပီႊၵွၼ်တၢင်းၶရိတ်ႉ 94။ မၢင်ႊလဝ်ႈဝႃး ပီႊၶရိတ်ႉ 78။

ပီၼ်ၼိူဝ်ၵေႃႈလီ၊ လဝ်ႈမေႃပိုၼ်းႁမ်းၽွင်းဝႃး– မိူဝ်ႈပီႊၶရိတ်ႉ 568 ၼၼ်ႉ တၢႆးၵၼ်ဝႃးၼႆႉ ၶူႉတိုၼ်း မီးဝႆႉ ၵိတ်ႉတေႃးငၼ်ႉၼွၼ်းယူႇယဝ်ႉ။ ႁူဝ်ႁၢႆး ၵၼ်မေႃပိုၼ်းလူင်ၶဝ်လဝ်ႈလႆၢၽႆ၊ ယွမ်းႁပ်ႉမၢၵ်ႈမၼ်းဝႆႉၼၼ်ႉငတေႃ၊ တၢင်းငတ,ပီႊၶရိတ်ႉ 764 မိူဝ်ႈၵၼ် ၶုၼ်တိုင်းၶမ်း မိူင်းမၢဝ်း လႆႈၵူ႟,ပီၼ်လုၵ်ႈၶွၺ် လဝ်ႈၶုၼ်လူၽွင်း မိူင်းငသ (လၢၼ်ႉလဝ်ႈ) သေ မႃးပူၵ်ႈတၢင်းၸေႃၶမ်း "မိူင်းတိုင်းၼေႃ" ယဝ်ႉ၊ မိူင်းမၢဝ်း လင်,ၵွႆႈၼိူင်းမႃး ၼႆ ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ ဝႆးၼၼ်ႉ ထုင်ႉမၢဝ်းၼႆႉ မီၼ်းၵွမ်းသႆၢတၢင်းႁေႃႉငၽးလႆး၊ ၵၼ်မိူင်းဝၼ်းၵွၵ်ႈ၊ ဝၼ်းတူၵ်ႈၶဝ် ႁႃႉၼၢႆးလူႇႁၼ်သေ ပီၼ်ၵၼ်ယွႆႉ,ၵူင်းၵိုၼ်းၶွၼ်း ၼိူဝ်ႈၼိူင်းမႃးတိၵ်ႈတိၵ်ႈယူႇယဝ်ႉ။

တီႈၼႆႉ တၵ်ႈငတေလႆးတတ်ႈတွၼ်းငသေ ၶႆးငၼ်လွင်ႈလိုင်ႈတုမ်ၵီၼ်,ႁေႃသီၼ်လၢၼ်ႉလဝ်ႈ ၵၼ်တိုၵ်ႉ ပီၼ် လွင်ႈထိုင်ႁၼ်ယူႇဝႃး– ပီၼ်ၶွင်တၢႆးငၼ, ပီၼ်ၶွင်ပိူၼ်ႈ ၼႆၼၼ်ႉယူႇ။ ဝႃးလီမ်လၢၼ်ႉလဝ်ႈ ၵၼ်တူၵ်ႈမီး ၼႂ်း ငလႊမိူင်းယူႇၼၢၼ်, လိုင်ႈမိူင်းငၶ,ယၢမ်းလီဝ်။

ႁူဝ်ႁၢႆး– ႁၢႆးလူဝ်ႊပႆ,မီး လၵ်ႈထၢၼ်သၢၵ်ႈသေ, ၼိူင်,ၶမ်ႉလိူဝ်သေ ၵၼ်ငၼဝႆႉယူႇယၢမ်းလီဝ်ၼႆႉ လိုင် ၶူႉႁၢႆးတေလႆး ယိဝ်းမၼ်းႁမ်ၵီၼ်,ဝႆႉ ငၽႃးၵူမ်းၵၼ် လဝ်ႈလၢင်ႉယွင်ၶွၺ်၊ တီမ်းဝႆႉဝႃး– "ပေႃးဝႃးလၢၼ်ႉလဝ်ႈ ၵမ်,လွႆႈၶွင်တၢႆးၼႆလိုင် ၵွပ်ႈသင်ငလႈ ၵၼ်ပီၼ်ဝၢၼ်း၊ ပီၼ်မိူင်း ၵိတ်ႈတေႃ,ယၢမ်းလီဝ်ၼႆႉ ပီၼ်လိုဝ်ႈတႃႈ ပီၼ်တၢႆးယူႇ,ဝႆႉလွၼ်ႉလွၼ်ႉလႃ,? ၼၼ်ၼၼ်ႉသေ သိုဝ်,ႁပ်ႉၶွင်းတိုဝ်းႁမ်ဝႆႉဝႃး– ပီၼ်လိုင်ႈတႃး ၼႂ်းပၢၼ်ၵွၼ်,မိူဝ်ႈမိုၼ်ႉ သိုၼ်းမႃးယူႇ။

လၢၼ်ႉလဝ်ႈၼႆႉ ပီႈၼွင်ႉတႃးၼိူဝ်ႁပ်ႈ ၵွၵ်ႈ,သိူင်ဝႃး– "လၢၼ်ႉလဝ်ႈ"၊ ၵွပ်ႈၼၼ်ႉ ၵမ်,မႃးပုတ်ႈငၽးမႆႇၽွင်, ႁၼ်ဝႃး ၼၢၼ်ႉ(ၼၢၼ်) ပီၼ်ၵူမ်းငၶ,၊ ၽွင်,ဝႃး ၼႃးတၢင်းလၢၼ်း။ "ၼၢၼ်လၢဝ်း" ၼႆႁေႃး ၽွင်,ဝႃး– လဝ်ႈတၢင်း လၢၼ်း ၼႆၼၼ်ႉ ၵိုင်,လီၶႆႈလွႆႈၼိုၼ်းလီလီ။ ပိူင်ၼိူင်း ၼႂ်းၽဝ်,ၼၼ်ႉ ပိူၼ်ႈၶွင်ႉမိူင်းလၢဝ်းဝႃး "လၢၼ်ႉလၢင်ႉ" မိူင်းတႃးပွတ်ႈၼိူဝ်(တၢင်းၶွင်,)ႁေႃး ပိူၼ်ႈၶွင်ႉ "လၢၼ်ႉၼႃး" ဝႆႉငလႈ ယိင်းၸီၼ်းမီးၼမ်ႉၼၵ်ႈ ၵၼ်ဝႃး– ၼၢၼ်ႉလဝ်ႈ ၵမ်,ၼၼ် ၼၢၼ်လၢဝ်း ၼႆႉပီၼ် "လၢၼ်ႉလဝ်ႈ" ငလႈ ပီၼ်ၶွင်တႃး။

လၢၼ်ႉလဝ်ႈငတ,တၢင်းမႃး မိူဝ်ႈပီႊလွႆႈၼၼ်ၼၼ်ႉ မေႃပိုၼ်းၶဝ်လဝ်ႈပၼ်ဝႆႉ လၵ်ႈၼီႈပီးမိူင်းၵိၵ်,ပိုင်ႈႁၼ် ႁင်းၽွင်ႁင်းမၼ်းဝႃး– ပီႊၶရိတ်ႉ 226 ဝႆးသေ လၢၼ်ႉလဝ်ႈႁၢၼ်ႉသိုၵ်ႈငတေႃ၊ ၵွင်ႁၢၼ်သိုၵ်ႈငၶ, (ဝၢၼ်သၢမ်မိူင်း) "ႁူ႟,ၵိုဝ်,လိူင်" သေ ၶႆ,လူင်းမႃး ၼၼ်ၼၼ်ႉငလႈသင်၊ မိူဝ်ႈပီႊၶရိတ်ႉ 629 ၼၼ်ၼၼ်ႉ ငလႈသင်ယဝ်ႉ။ မီးဝႆႉပီင်း ၼဝ်ႈ တီႈၼွင်ငသ ၵမ်,ၼၼ် မိူင်းငသလူင်၊ ၵၼ်ဝႆးၼႆႉၶွင်ႉဝႃး တႃးလီ(တႃႉလီ)။

ၼႂ်းပၢၼ် လဝ်ႈၶုၼ်လူၽွင်း(748-780) ၼိုၼ်းပီၼ်လဝ်ႈၸီၼ်,လိၼ်ၼၼ်ႉ ယွၼ်ႉပိုဝ်ႈလႆႈထုၵ်ႈ, ၼၼ်ငၶ,ၶဝ် ၸီ,ၼီၵ်ႈတိၵ်ႈတိင်ၼေႃ,ငလႈ လႆႈၶူမ်းမိုဝ်းႁၼ်တၢင်း "တႃးၶွၵ်ႈမိူင်း" ၵိၵ်,ဝႃး မိူင်းၽၢင်တိုဝ်တဝ်ႉသေ

ebook is created by www.Shanyoma.org

တိူၵ်ႈတေႃးၶေႃးလိူဝ်ႈၵိတ်ႈ ၶုၼ်ၶႃႇၶဝ်ယၢင်ႇ။

ႁိတ်ႈၶၼ်သေ လင်ႇမၼ်းပူၵ်ႈတင်းပိူၼ် မိူင်းသဝ်ႈၶေႃမၢႆ။ ဝၼ်းၶၼ်ႈ တင်ႈဢေႇ,ပီးၶရိတ်ႈ–888မၢႆး မိူင်းၶႃ,ၵေႃး ပိူၼ်ၵၼ်ယုင်ႈယၢင်ႈသေ ႁိူင်းယူဝ်ႈယွမ်းၵူႈၶေႃး လိူင်းတႆးၵိၼ်,လၢၼ်ႇလဝ်း လႆႈယူ,လွတ်ႈလိူဝ်း မၼ်းတႃႇ 500 ပီးပႆ။ ၽိူဝ်,ထိုင်ဝၼ်းမွင်းၵူဝ်း ၵၼ် ၵဝ်းလႆးၶၢၼ်, ၵွၼ်ႁူဝ်ၶၼ်ႈ ၵူၼ်ႇပိူၼ် ၸုၵ်ႈမိူင်းႁိမ်းၵွမ်း မၼ်းၶၼ်ႈ လင်ႇမၼ်းတိုၵ်းသိမ်းဢဝ် "လၢၼ်ႇလဝ်း" မိူဝ်ႈပီး 1253။

✦✦

လိူင်ႈတႆးပၢၼ်မိူင်းမၢဝ်း

ၶဵင်ႇထိူၼ် ႁိမ်ၶေႃ ၶႃးမူႇ မိူင်းတႆးတွၼ်ႈၶၼ်ႈလမ်း–

ၶႃးၸွင်ႇ	–	မီးမိူင်းမၢဝ်း၊ မိူင်းဝၼ်း၊ မိူင်းၶႃး၊ မိူင်းတီး၊ မိူင်းၸွမ်း၊ လေးၶၢင်း။
ၶႃးဝၼ်းတူၵ်း	–	မီးမိူင်းၵွင်း၊ မိူင်းယၢင်း၊ ဝဵင်းသိူဝ်၊ ၵႃလိူဝ်၊ ဝၢၼ်းမေႃႇ၊ သီႇပေႃႇ၊ မိူင်းယီၼ်း။
ၶႃးလၢၼ်း	–	မီးမိူင်းပဵင်း၊ မိူင်းၶႆး၊ ယွင်ႁူၺ်ႈ၊ လၢႆးၶႃး။
ၶႃးဝၼ်းဢွၵ်ႇ,	–	မိူင်းတိုင်၊ ၵိုင်မႃႇ၊ မိူင်းလိူမ်း၊ လိူဝ်းၶႆႇယၢင်ႇ။

တွၼ်ႈၽိူၵ်ႈလိူၼ်း,

(႑) ၼိူဝ်းတႆးၶႆႇ လုၵ်ႈတီႈလႆႈမၼ်း၊ တီႈၵ်,ၸၽလူင်းမၢႆးမိူဝ်းလႆႈ ၶႆၶၼ်ႈ ယၢမ်းလႆႈလိူဝ်းႁိမ်းမၢႆး လိူင်ႈႁိူဝ်။

(႒) ၶေႃးၵူၢမ်းၵၼ်ဝႃး– "တႆး" ၶႆႇ ပွင်,ဝႃးလိူင်ႈႁိူဝ်၊ ၶင်,ၵၼ် လဝ်းၵဝ်,လႆႈႁူႉပိူၼ်းၶၼ်ႈ သဝ်းလိူင်း ၶေတႃႇ။

(႓) ၶေႃးၵူၢမ်းၵၼ်ဝႃး– "သယၢမ်"(သျမ်)"သျၢၼ်း" ၶႆႇ ပိူၼ်ၵူၢမ်းသင်၊ ပွင်,ဝႃးလိူင်ႈႁိူဝ်၊ ၵႃးၶင်, လဝ်းၵဝ်,ႁူႉၶၼ်ႈ တေႃႇတႆ,ၸႂ်းၶေတႃႇ။

(႔) ၵီဝ်,လူၺ်ႈၸၢဝ်,ၸၢဝ်း ၵၼ်ဝႃးၶိုၼ်းၽိူၼ်ၸၢဝ်, ၵိူၼ်,ၵုၼ်းၵေ,လိတ်ႈ ၶၼ်ႈ လဝ်းၵဝ်,ႁၼ်ထိုင်လိူင်ႈႁိူဝ်။

(႕) တႆးႁဝ်း မၼ်းၸတ,တင်း မိူင်းတႆးယၢမ်းလိူဝ်ၶႆႇ မိူဝ်ႈလႆႈ။

(႖) ၵီဝ်,လူၺ်ႈ "လၢၼ်ႇလဝ်း" ၶႆႇ လဝ်းၵဝ်,လႆႈလိူဝ်းႁိမ်းမၢႆး လိူင်ႈႁိူဝ်။

(႗) မိူဝ်ႈၵၼ်ၶဵင်ႇထိူၼ် ႁိမ်ၶေႃ ၶႃးမူႇ မိူင်းတႆးၶိုၼ်းဝၼ်းမိူင်းမၢဝ်း ႁိူဝ်းႁိူင်းၶၼ်ႈ မီးထိုင်တီႈလႆႈလႆႈလႆႈ။

✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

ပၢၼ်မၢဝ်းႁိူင်း

ၵွမ်းၶၢင်, လွင်ႈၵၼ်တီႈမိူင်းမၢဝ်း ဝႃႈဝႃႈ– ၸုၼ်တိုင်ႈၶမ်း လႆႈၵူၼ်းၸိူဝ်းလုၵ်ႈၸုမ် လဵၵ်ႈၸုၼ်လူ ၽွင်း မိူင်းသေ "လၢၼ်ႇလဵၵ်ႈ" ၼၼ်ႉ ၵၢၼ်လႆႈၶႃႈၼမ်း ပိုၼ်းပွတ်းၵွၼ်ႇတီႈၼႆႉ ၵိတ်ႈၼိူင်း။

ၸုၼ်တိုင်ႈၶမ်းၼႆႉ ၸိူဝ်းလုၵ်ႈလဵၼ် ၸုၼ်ၵၢႆႈ မၢၼ်ႈလေႃးတွင်း၊ မိူင်းမွၵ်ႇ,ၶၢဝ်မၢဝ်းလူင်၊ မိူဝ်ႈပီႊၶရိတ်ႉ 764 ၼၼ်ႉ လဵၵ်ႈၵျေႃၶမ်းပိူင်းၶွင်ၶေသ ၸုၼ်လူၽွင်း လႆႈၶၢင်းၵိၼ်းပွႆးယွၼ်းၼၢင်း။ မၼ်းလဵၵ်ႈပိုၼ်ႊၽၢဝ်, ၵွၵ်ႉ,ၶေႃးပွင်ဝႃႈ– လုၵ်ႈယိင်းလဵၵ်ႈမီးဝႆႉ တီႈၵျေႃသဝ်လီဝ် ၼွႆႈၵၢင်ၶွင်လူင် ႁွင်ႉဝႃႈ "ၶွင်ၶေသ"၊ ("ၶေသ" ၼႆႉ လုင်းၸုၼ်မၵျ, လၢတ်ႈဝႃႈ မီးၶေႃးမႆႇတီႈပွင်,ၸိူဝ်း ၼၵေႃႈ) ၽူႈလွႆငလႈ ၸုပ်ၵမ်,ၵႂႃႇ ႁိုဝ်။ ငပႈ ၵမ်,ဝႆႉသေ ႁွတ်ႈၽဵဝ်လႆႈ ၼွႆႈၵျေႃသဝ်လီဝ် လဵၵ်ႈယိင်းၼၼ်ႉၵေႃႈ တေလႆႈပိၼ် ပၢၼ်ၵွၼ်ႁူပ်ႉႁူႉၵၼ်တင်း ၼၢင်းမိူင်းပိၼ် လဵၵ်ႈၼႆႉယဝ်ႉ၊

ၸုၼ်တိုင်ႈၶမ်းၵေႃႈ ယွၼ်ႉပိုဝ်ႈမီးၼမ်ႉၵတ်ႉ တၢင်းႁတ်ႈႁၢၼ်ႁွၵ်ႈၵမ်,ၵႂႃႇ ၵွမ်းလုၵ်ႈၶမ်းလဵၵ်ႈၵေႃႈ ၸိူဝ်း ၼၢင်းပိုၵ်ႈ(ၼၵေႃႈ)သေ၊ လွႆႈထီႉပၼ်ငလႈ ႁွတ်ႈထိုင်လႆႈ တီႈၼွႆႈၵျေႃသဝ်လီဝ် ၼၢင်းမိူင်းၶွင်ၶေသၵူႈ။ ၵွပ်ႈၼၼ်ႉ လဵၵ်ႈမုၼ်ယွႆ,ၵျေႃၶမ်းလဵၵ်ႈ ၸုၼ်လူၽွင်း လၢင်,လုမ်းသိုပ်ႇႁပ်ႉတွၼ်ႈၵၢပ်မုၼ်သေ ၵၢပ်လုၵ်ႈယိင်း လဵၵ်ႈ ႁူမ်ႈမိင်ႈႁူမ်ႈၸုၼ်ပၼ် ၸုၼ်တိုင်ႈၶမ်း။

ဝႆႉသေၼၼ်ႉၵေႃႈ လၢင်,လႆႈငၽမိင်, ၼႂႃးၽႃႇမိူင်းတၢႆး တွၼ်ႊတႃ,ၽွင်းငမ်းၵူႈ၊ မိူဝ်ႈၼၼ်ႉၶၢဝ်းယၢဝ်းၼၼ်ႉ သဝ်ႈ။ ၸုၼ်တၢႆးမၢဝ်းၶဝ်ၼႆႉ တင်းငတ,ပီႊၶရိတ်ႉ 764 ၼၼ်ႉမႃးသေ လႆႈပိၼ်လဵၵ်ႈၵွမ်မႃး ၼွႆႈမိူင်းတၢႆး ႁိူင်ယၢဝ်း 654 ပီႊမိူင်း။

✦✦

လဵၵ်ႈၵွမ်မၢဝ်းတင်းသိင်ႈမီး (၁၈)ၵဵပ်ႈ

(ၵွမ်းၶၢင်, လဵၵ်ႈယၼ်,ၽႃႇ–သိၼ်ပီ တီႈမိူင်းဝႆႉ)

၁။ ၸုၼ်တိုင်ႈၶမ်း	(764- 836)	72	ပီႊ
၂။ ၸုၼ်လူ	(836- 916)	80	ပီႊ
၃။ ၸုၼ်လဵၼ်	(916- 952)	36	ပီႊ(ၶၢတ်, 5 ပီႊ)
၄။ တၢဝ်ႇငၢႆးလူမ်း	(957- 1057)	100	ပီႊ
၅။ လဵၵ်ႈႁူမ်,မိူင်း	(1057- 1177)	120	ပီႊ

ebook is created by www.Shanyoma.org

႖။ ၶုၼ်ၽၢင်ၸမ်း	(1178- 1295)	117	ပီ
႗။ ၶၢင်းၵီႇ,ၸမ်းလိူင်	(1295- 1311)	16	ပီ
႘။ သိူဝ်ၶၢၼ်ႇ,ၾႃႉ	(1311- 1364)	53	ပီ
႙။ သိူဝ်ၸိမ်,ၾႃႉ	(1364- 1366)	2	ပီ
႑႐။ သိူဝ်ဝၢၵ်ႇ,ၾႃႉ	(1366- 1367)	1	ပီ
႑႑။ သိူဝ်လိုၼ်း,ၾႃႉ	(1367- 1368)	6	လိူၼ်
႑႒။ သိူဝ်ႁူမ်,ၾႃႉ	(1368- 1371)	3	ပီ
႑႓။ သိူဝ်ယိင်,ၾႃႉ	(1371- ၽိုၼ်ႉၵၢင်)	1	ပီ
သိူဝ်ႁူမ်,ၾႃႉ	(1372- လႆႈပိုၼ်း)	33	ပီ
႑႔။ သိူဝ်ၸီ,ၾႃႉ	(1405- 1418)	13	ပီ

ၼႂ်းၵႃႈ ၶုၼ်သိူဝ်,သွင်,ၾႃႉတင်းမူတ်း ႑႔ လၢၼ်ႈ။ ဝၢၼ်ႈလိူင်းမႂ်ႇသိူင်တင်းမူတ်း ႁိုဝ်ႈႁိုင်းၼႆႉ ၵၢၼ်လၢင်း ႁဵတ်းႁႂ်ႈမေႃပိုၼ်းၸဝ်ႈ ၵူၼ်းယၢပ်,ႁူဝ်ၼႂ်းလွမ်းၼၼ်ႉ တေမီးလွင်ႈၵၢၼ် "တၢင်ႇငေႃးလူမ်း"၊ "လိၵ်ႈႁူမ်,မိူင်း" လႄႈ "လိၵ်ႈၶုၼ်ၽၢင်ၸမ်း" ၸဝ်သၢမ်လိၵ်ႈၼၼ်ႉ လိုၼ်မေႃ့ၼင်ႈမႂ်ႇယူႇ,ယဝ်ႉ ၸဝ်ႈႁိုင်ပီၼ်တၢၼ်း,ၼၼ်ႉ ၼႆယဝ်ႉ။ မၢင်ႈၽၼ်,ၵေႃး တေမီးၵေႃႉပုတ်ႈတိၼ်တၢင်မိုဝ်း ၵၢၼ်လွႆ,လိုဝ်ႈလီဝ်ၵၼ်သေ လၢမ်,ႁၢင်ႈမႂ်ႇမူၼ်ႈႁိုဝ် လိမ်လိူဝ်းၼႆႉ ၶႂၢ်,ယူႇ။

✦✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၼ်-Z လိၵ်ႈထွင်

၈။ တႅမ်ႈဝၼ်ၸိုၼ်ႈလိၵ်ႈ ထွင်လူးလူၺ်ႈၵေႃႉ တႃႇတေလူဝ်ႇဢၼ်ၵူၼ်းလိတ်ႈၵိၼ်း လူင်းၸၢဝ်းတၢင်းယၢဝ်း ဢၼ်ၼိုင်ႈ။

မၢၼ်ႈ (205)
တၢင်းမွၵ်ႈ,မႆႈတွင်း
ဝဵင်းလၢႆႈသိဝ်ႈ။
မိူဝ်ႈဝၼ်း- 25 .2 .2000

ထိုင်

ၵေႃႉလီ ၼၢင်းၵူဝ်ႇၸွင်,

ၵေႃႉႁၵ်ႉၸဝ် ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ် ၵတ်းလိူၼ်ႈယဵၼ်လႆႈယူႇၼေႈ။

ၵေႃႉၵိုၵ်ႈ ၸၢဝ်းမႂ်ႇပီႊၼႆႉ လုမ်းၼုမ်ႇ,ၶၢဝ်းလဵၼ်ႈယိင်းႁၵ်ႉၸဝ် တေၽွမ်ႉၵၼ်ၵွၵ်ႈ,ၸၢဝ်းတၢင်းလိဝ်ႈၶၢမ်း ၼွႆႉပိၼ်တႃႇ,ပုၼ်ႈတၢင်းၸွႆႈၼမ် တၢင်းႁၼ်ၵၢင်းလႄႈ ၼွႆႉလႆႈၸုပ်ႉၽွမ်းဝႆႉသႃႇ ၵွင်းမူႇၾႃႉပိၼ်လဝ်ႈၵူးဝဵင်းဝဵင်း။ ၼွႆႉပိၼ်တူဝ်ထူဝ်ႈ လွင်ႈလွပ်ႇ,ၸုမ်းၵျႃ ၽိုင်ႈ လိၵ်ႈ ၵူးလၢဝ်းလၢဝ်းၼႆႉၵိူဝ်ႈ။ ၸၢဝ်းတၢင်းၼႆႉ တေၽဵဝ်ဝဵင်းတၢႆးလိူဝ်ႈ ဝဵင်းတူၼ်ႈတီႈ၊ ဝဵင်းပၢင်လူင်၊ ၼွင်ၶၢႆးယၢႆ၊ ထမ်ႈပၢင်းတၢႆ၊ ဝၢၼ်ႈၵၢတ်ႇ,ၵူ, တီႈပီႈၼွင်ႉတၢင်ႈႁၵ်ႉယူႇ,သဝ်ႈ လိူဝ်းၼႆႉၵိူဝ်ႈ။

သၢင်ပိၼ်လႆးၼႆႉ ၵူၺ်းၵေႃႉႁၵ်း မၢႆးလွမ်းလႄႈ ပွင်ႇ,ၸၢဝ်,ဝၼ်မႃးဝႆးဝႆႉ ႁၵ်းတေမုင်ႈမွင်းထႃႈဝႆႉၼေႈ။

ၵတ်းယဵၼ်သေၵမ်း

ယိင်းႁွမ်

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၶ။ တီႈဝၼ်ၶိုၼ်လိၵ်ႈ လွင်ၵူၼ်းမေႃသွၼ် လွင်ႈတၢင်ႈယွၼ်းၸွင်း ပွင်ႈၵၢမ်ႇမေႃၽိူၼ်း ဝၢင်သွင်လိၵ်ႈတၢင်းၵႂႃႇ။

ထိုင်

မေႃသွၼ် ၼၢင်းၼူၼ်းၸမ်း
ဝၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႆး။ လူဝ်းၸၢဝ်းမႆႈ
ပွၵ်ႈမၢႆ (5) ဝဵင်းလႃႈသဵဝ်ႈ။

မၢႆဝၼ်း– 10 .4 .2000

လွင်ႈတၢင်း။ ။ ၼွပ်ႉယွၼ်းၸွင်းၶေႃး။

ၵဝ်ၵႃႈလူၺ်ႈ လွင်ႈၼွပ်ႉယွၼ်းၸွင်း မီးမႃးသေၵေႃႈ ၸၢႆးၼၢင်း(ၵီႉဝဵင်ႈၶႅမ်) လုၵ်ႈယိင်း လုင်းၵဝ်ႇ သၢမ် ၵေႃႈ ပၢႆးၼၢင်းယေး။ ယူႇပွၵ်ႈမၢႆ (5)။ သိူဝ်ႈတၢင်းမႆႈၵၢင်းလီင် ၵမ်ႉပေႃးယူႇလီ ၸိူဝ်ႉႁူဝ်းၶႆႈ ႁူဝ်မဝ်းၵေႃႈ ၵေႃႈ ၵမ်ႉလၢင်းမႃးၽိူၼ်းဝၢင်သွၼ်လိၵ်ႈ မိူဝ်ႈၼႆႉယဝ်ႉ။ ယွၼ်းၸွင်း(ဝၼ်းၼိုင်ႈ) ထိုင်တီႈမေႃသွၼ် ႁဝ်းယဝ်ႉ ၶေႃး။

ၼပ်ႉယမ်ယွႆႉၼမ်သေၵေႃႈ

ၼၢင်းၵီႉပဝ်ႈၶႅမ်

လွမ်းၼင်ႇလုၵ်ႈယိင်း ၼွပ်ႉယွၼ်းၸွင်းမႃးၼင်ႇ လိဝ်ႈလွႆးတေႁၢၼ်ႇၶေႃး။

ၵေႃႉဝီၼ်ၵျႃး ---------------

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၢၼ်-႖ လိၵ်ႈပွင်

ၵ။ ဝၢၼ်ႈယဵၼ်လွႆၶွၼ်, တီႈႁဵၼ်းယူႇ

ဝၢၼ်ႈၶွၼ်ႇႁဵၼ်းယူႇၼၼ်ႉ ပဵၼ်ၵၢၼ်လီၵျႃႉလီမၼ်ႈ ၵမ်ႉမီးလွင်ႈတၢင်းသုၵ်ႈယုင်ႈ၊ ၵိၼ်းလွႆယၢပ်ႇၽိုတ်ႇ၊ လိူင်ႈၼိူဝ်သင်သေ ပဵၼ်ၵၢၼ်လႆႈယူႇၵတ်း ယူႇယဵၼ်တေႃႇယဝ်ႉ။

လိူဝ်းဝၢၼ်ႈႁဵၼ်းပဵၼ် "ဝၢၼ်ႈၼွင်မူဝ်" ၼႆယဝ်ႉ။ တီႈတေႃၸဝ်ႈဝၢၼ်ႈ ၽၢႆႇသႂ်ႇမိူင်းၼၼ်ႉ မီးဝႆႉၼွင်လူင်၊ ၼမ်ႉပေႃးပဵၼ်လၢဝ်းငၢဝ်း။ ၼိူင်းၼွင်ၼၼ်ႉ ၽၵ်ႉဝႆႉတူၼ်းမွၵ်ႇမူဝ် သီႁူႇယိူင်းယိူင်းယဝ်ႉ။ သီၶၢဝ်၊ သီၶွင်ႇ၊ ႁမ်ႉၼမ်၊ ပေႃးထိုင်ၶၢဝ်းမွၵ်ႇမူဝ်ၵိူဝ်းမႃးလိူင် ၵႃႈၼွမ်မွၵ်ႇ၊ သမ်ႉပေႃးၼွမ်လွတ်ႇတူဝ်ႈႁူၺ်ႈ။ ၵႃႈၼွမ်မွၵ်ႇမူဝ်ၼၼ်ႉ ၵမ်ႉၸိုၼ်ႈ၊ ၵမ်ႉၶိုၼ်း၊ ၼွမ်ၵူၼ်းၶွၼ်ႇၼေႃႉ။ ထိုင်ၶၢဝ်းၼၼ်ႉ လုင်းလူး ၵၢၼ်ယူႇႁိမ်းၼွင်ၼၼ်ႉ၊ ၵၢပ်ႇပုၼ်းၽွၼ်းၵိူတ်ႇၸၼ ၸေႃႈၵဵင်း လုၵ်ႈၶွၼ်ႇၵၢၼ်လၢင်းၸဵဝ်းၼိူင်းၼွင်သေ ႁူႉယႃႇတၢင်းႁၢင်းလီမွၵ်ႇမူဝ်ၼၼ်ႉ ႁူႉပီးယဝ်ႉ။ လိူဝ်းႁဵၼ်းၸူႈလုၵ်ႈၶွၼ်ႇၵေႃႈ ၶွၼ်ၵၢၼ်ထွမ်ႇၵၢဝ် ၸေႃႈႁူမ်းလုင်းလူး တႃႇသေႇယဝ်ႉ။ ၼိူင်းဝၢၼ်ႈႁဵၼ်းၼၼ်ႉ ၽွၼ်သေၵမ်ႉဝႃး ထုၵ်ႇမေႃၸေႃးႁူမ်းၵၢၼ်၊ ႁၵ်ႉၼွမ်ၵၢၼ်၊ မေႃလွႆးထိမ် တူလုၵ်းထိုင်ၸိူဝ်ၵၢၼ်တေႃႇ။ ပူႇၸၢႇႁဵၼ်း လင်ႇပေႃးဝႃး "ပေႃးႁဵၼ်းၽွမ်ႉၵၼ် ၸေးသင်လၢၼ်ၸဵင်ႈယၢပ်ႇ" ၼႆ၊ ႁွပ်ႈၼၼ်ႉ ႁူၼ်းဝၢၼ်ႈႁူၼ်းသုၼ်ၵေႃႈ လင်ႇလႆႈယူႇလိူၼ်ႈ ၵတ်းယဵၼ်လီယဝ်ႉ။ ပေႃးၵၢင်ၸမ်းမႃး လိူဝ်းပဵၼ်သၢဝ်ၸဵင် ၶွၼ်ၵၢၼ်ၽေႃးၸႃႉ။ တေႃးႁွၵ်ႈ။ မၢဝ်ႇၸၵ်ၵေႃႈ ၵုပ်ႇၵူဝ်းၵၢၼ်။ လိူဝ်းႁဵၼ်းၸူႈလုၵ်ႈၶွၼ်ႇသမ်ႉ ၶွၼ်ၵၢၼ်ႁူႉ၊ ၸိုၼ်ႈၶိုၼ်းလိၵ်ႈ တီႈပၢင်သွၼ်လိၵ်ႈတႃႈ သိင်ပေႃးလင်ပူၼ်ႉဝၢၼ်ႈ ပူၼ်ႉသူၼ်ႁူႉ။ ၸိင်ႇလွႆၸႃႉၼၼ်ႉ ပေႃးမီးပွႆးလၢမ်းၵေႃႈ ၶွၼ်ၵၢၼ်ႁူႉပဵၼ်ၽိူင် ပဵၼ်ၽိူင် ပေႃးပဵၼ်ၵိၼ်လူင်ႁူႉ။

ႁွပ်ႈၼၼ်ႉ ၸႂ်ႈႁဵၼ်းလႆႈမၼ်ႈသိူဝ်ႈၵျႃႉလူလႆႈလွမ်း ၵူလႆႈၵေႃႉၵူလႆႈသေ ၼိူင်းၸၢၵ်ႈဝၢၼ်ႈယဵၼ်လွႆၶွၼ်၊ ႁဵၼ်းမႃးၸလႆ တေႃႉထိုင်ဝၢၼ်ႈမိူင်းၼၼ်ႉ၊ ၵမ်ႉလိူမ်း တွင်းၵိုမ်းဝႆႉတႃႇသေႇယူႇၶေႃႈ။

✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

႘။ မေႃသွၼ်ႁဝ်း

ၼႂ်းလုၵ်ႈပၢၼ်ၽေႃႇႁဝ်း ၶိူင်ယၢၼ်ၵႂၢၼ်းမႃးတၢၼ်ႇၶိူဝ်ႈၵေႃႈ ၵၼ်ၵမ်ႉလိုမ်ႈလႆႈ ၸုၵ်းၵွႆလႆႈဝႆႉ ယွႆႉယွႆႉလူင်လူင် ၼမ်ႉၼၢႆးၼမ်ႉၵူၵ်းယူႇၼႆႉ မီးဝႆႉႁူၼ်းၵေႃႉၼိူင်းယူႇ။ ၵေႃႉၼႆႉ ပႃးႁဝ်းလူလႆးၵေႃႉႁူမ်းယွႆႉ ယူႇ ႁွင်းႁွမ်းၵၼ်လီဝ်ႇ၊ ၵၼ်ၵိူဝ်းၸဝ် ႁၵ်ႉၸွမ်ႁူဝ်ယမ်ဝႆႉ ၼမ်ႉမၢၵ်ႇလမ်းႁူဝ်ၵွႆ ပေႃးတိမ်လူၼ်ႉလိူဝ်တွၼ်း ၼၼ်ႉပဵၼ် “မေႃသွၼ်ယိူင်းမူၺ်” ၼႆယဝ်ႉ။

မေႃသွၼ်ယိူင်းမူၺ်ၼႆႉ လႆႈဝႃႈပဵၼ် မေႃသွၼ်ငဝ်ႈမိူဝ်ႈႁဝ်း ၼႆယူႇ။ မိူဝ်ႈႁဝ်းပဵၼ် လုၵ်ႈဢွၼ်ႇလဵၵ်ႉၵၢင် ႁဝ်းၵႂႃႇလူ၊ ၵႂႃႇၵၢၼ်ႉလိၵ်ႈၵလွင်း လွမ်းပီႈၵႃႈလူင်သေ တေႃႇၸဝ်ႈမေႃလူ မေႃၵၢၼ်ႉလိၵ်ႈတႃႇၵဝ်ႉဝႆႉ ၵမ်းၽွင်ႈ ယူႇ။ ႁူဝ်ႈဝႃႈ ၵမ်ႉပေႃးမေႃလူဝ်ႉသေလူ၊ ႁွပ်ႈၵမ်ႉပေႃးလီၼ်, ၸေႃးၵူမ်းတႃႈ။ လိူင်ႉလိၵ်ႈၵလွင်းၸဵင်ႇၼႆႉ တိမ်းဝႆႉပီၼ် ၵူမ်းလီးသွင်၊ လွင်းသူင်း။ ၵူမ်းလူင် လိူဝ်းၼႆႉလူး။ လူလႆးသေတႃႉ ၵမ်ႉလူင်ႉၸေႃးၵူမ်း။ လိၵ်ႈႁဝ်းၵေႃႈ ၵမ်ႉတီႇတၢႆးငလႆး ၵုမ်ႉလႆႈလူဝ်ႉသေလူယူႇ။ ၵမ်းၼႆႉ ႁဝ်းလႆးငၢၼ်းဝႃႈ ၵေႃလိၵ်ႈလႆးၸဵင်ႇ ၽူၺ်ႉပၢင်သွၼ် လိၵ်ႈတႃႈ ၼႆငလႆး ႁဝ်းလဵင်ႉလႆးႁူႉၶၢၼ်းၵဝ်တီႈ ႁူင်းၶၢၼ်းလၼ်ႉငဝ်ႈ မႆၼိူင်းၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ လုၵ်ႉၵၢဝ် တူဝ်ငမ်းလိၵ်ႈတႃႈ။ ငမ်းၵပ်းငဝ်ႈလိၵ်ႈတႃႈႁူႉသေ လႆႈၵၢၼ်ႉလႆႈၶၢၼ်းၵဝ်တီႈ မေႃသွၼ်ယိူင်းမူၺ်ႁဝ်းမႃးယဝ်ႉ။ ယွၼ်ႉၼႆႉ ႁဝ်းလဵင်ႉလႆႈမေႃလိၵ်ႈတႃႈ ၵၼ်လူၵၢၼ်ႉယူႇ ယၢမ်းၼႆႉငလႆး ႁဝ်းၵဝ်ႇႁိုင်ႉမုၼ်ႉ ပီႈမေႃသွၼ်ႁဝ်းတေႃႈ။ ပီႈမေႃသွၼ်ႁဝ်းၼႆႉ ၼိူဝ်ႉၼႃးၸၢဝ်ၽွင်း။ သူင်သူင် ၸူၼ်ႇႁူဝ်ယၢဝ်းယၢဝ်း။ ပေႃးယုမ်ႉမႃး ၵိမ်းၵႂၼ်ႉလွၵ်ႈဝႆႉ။ ႁူဝ်ႈဝႃႈ ႁူဝ်ၼႃႈၽၢၵ်ႉမၼ်း လၢၼ်ႈဝႆႉၵိတ်းၵိတ်း။ ႁဝ်းလုၵ်ႈၵႂၼ်ႉၸတ်ႉဝႃႈ “ႁူၼ်းမီးပလၢႆႉလၢႆႉၼႆႉ ၵႆႉႁူဝ်လၢၼ်ႈ” ၼႆ။

မေႃသွၼ်ႁဝ်းၼႆႉ ၵဝ်ႇလေႉတၼ်ႉမၼ်း ယိုၼ်းမိူင်ႉပၼ်ႁဝ်းသေ လၢတ်ႈဝႃႈ “လိၵ်ႈတၢင်ႉၶိူဝ်းၵေႃႈ ႁဝ်းတေလႆႈၵတ်ႉ၊ ပလၢႆႉလၢႆႉပႃးႁွႆႉၵေႃႈ တေလႆႈမေႃပိူင်းပိူၼ်ႈ။ လိၵ်ႈၶိူဝ်းလဵဝ်းၵဝ်ႇၵေႃႈ တေလႆႈမေႃ တေလႆႈ ယိပ်းတိုဝ်း။ ၼႆလႄႈဝႃႈ ပီၼ်ႁူၼ်းလၵ်းလီမ်ယဝ်ႉဝႃႈ”။

ႁွပ်းၼႆႉ လုၵ်ႈပၢၼ်ႁူၼ်းႁဝ်းၼိူင်းလၢတ်ႈၼႆႉ ၵမ်ႉမီးလွင်ႈတႃႉတေလိုမ်းလႆႈ ၼိူဝ်မေႃသွၼ်ႁဝ်းသေ ပွၵ်း။ ႁူၼ်ႉမိူဝ်ႈလႂ် တိုၵ်ႉမိူဝ်ႈၼၼ်ႉယူႇ။ ပဵၼ်မိူဝ်ႈႁဝ်းပဵၼ် လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၼၼ်ႉ ၵၼ်မေႃသွၼ်ႁဝ်းလူင်းလႆႈမိူင်း ပၼ်၊ ၸၢၼ်ႉၵၼ်မိၼ်ႈပၼ်ၼၼ်ႉ ႁဝ်းတိုၵ်ႉႁွမ်သိမ်းပိူင်းဝႆႉယူႇ။ ၼႆႉပီၼ်သၢၵ်ႈသေတီႈလိူဝ်ၼႆ လွင်းၵမ်ႉလိုမ်း မေႃသွၼ်ႁဝ်းၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၼ်-၄ လိၵ်ႈပိုတ်ႇ

ၵ။ ၸမ်ႈ

ႁူၼ်းၵေႃႉလွၵ်ႇၵမ်ႉဝႃႈ မီးၸမ်ႈယဝ့်။ ၵေႃႉမီးၸမ်ႈၼႆႉ ၵမ်ႉၶွၼ်ႉလိုမ်းပိူတ်ႈ ၵၢင်ၵူၵ်းၸမ်ႈလႆႈ။ ၸူင်းႁူၼ်းလေႃးၵႃႉလူင် ၵၢၼ်သုၵ်ႈယုင်ႈၵူၼ်းၵၢၼ်ယူႇၼႆႉ သင်ဝႃႈပဵၼ် ၵၼ်ၶၢတ်ႇသႂ်ႈလိုင် ယဵၼ်ၵၢင်ၵူၵ်းၸမ်ႈၼႆႉ တေလႆႈပဵၼ် မေႃႇၶမ်ႈသႂ်ႈလိူမ်ႈ ၵၢၼ်ၸိူင်းယူႇ။ လေႃးၵႃႉလူင် ၵၢၼ်လပ်ႈသိင်ႇတၢၼ်တိၵ်းယူႇၼႆႉ သင်ဝႃႈပဵၼ် ၶမ်းလိူၼ်လပ်းလိုင် ယဵၼ်ၵၢင်ၵူၵ်းၸမ်ႈၼႆႉ တေလႆႈပဵၼ် လုၵ်ႈလိူၼ်မူၼ်းလီင်းလူင်ယူႇယဝ့်။ လေႃးၵႃႉလူင် ၵၢၼ်ၽူင်းၶမ်ႈၽၢဝ်းၽတ်ႉၼိုင်ႈယူႇၼႆႉ သင်ဝႃႈပဵၼ် ၶမ်ႈပၢင်ႇလႆႈလူင် သိမ်ပၢင်ႇလႆႈလိုင် ယဵၼ်ၵၢင်ၵူၵ်းၸမ်ႈၼႆႉ တေပဵၼ်ၵၼ်မုင်ႈသႃႇ ၵၢၼ်လူမ်ႈလိင်ႉၵမ်ႉၽတ်ႇ၊ ၽူင်းၶမ်ႈၵမ်ႉၽိူဝ်လႆႈၶၼ်ႈယဝ့်။ ၵမ်ႉမီးလေႃးၵႃႉ ၸူင်းၵၢင်သေၸလႆႈ ၶႃႈႁဝ်းယူႇလႆႈ ၶိုၼ်းၸၢႆးၵၢင်ၵူၵ်းၸမ်ႈႁဝ်းယူႇ။ ႁူဝ်ႈဝႃႈ ၵမ်ႉမီးၵၢင်ၵူၵ်းၸမ်ႈႁဝ်းသေ ၸလႆႈ ၶႃႈႁဝ်းၵမ်ႉႁဝ်းယူႇ ၶိုၼ်းလေႃးၵႃႉၸူင်းၵၢင်ၵေႃႈ။

လွင်ႈၼိူဝ်ယူႇၵၢၼ်ဝႃႈၼႆႉ လႆႈဝႃႈ "ၵၢင်လွၵ်ႈ" ၼႆယဝ့်။ လွင်ႈလႆႈယူႇၼႆႉပဵၼ် "ၽဝႃႉ"(လွၵ်းပၢႆ) ၼႆၵေႃႈ။ ၵၢင်လွၵ်ႈ ၸလႆႈ ၽဝႃႉၼႆႉ ၵမ်ႉလၢင်းပဵၼ် သိၼ်းၵိပ်ႉၸွတ်ႇသႂၼ်ႉၵၼ်လႆႈ။ တူဝ်ၶႃႈ ၸလႆႈ လွၵ်ႈၶႃႈၵေႃႈ ပဵၼ်ဝႆႉၶၢင်းၽိူင်ႉၶၢင်းမၢၼ်းယူႇၶႃႈ။ တူဝ်ၶႃႈၼႆႉ တိူၵ်ႉမီးဝႆႉယူႇ ၸိူဝ်လူတ်ႉၽႂ်ႈၼႆႉယူႇၵေႃႈ။

ယွၼ်ႉလူၺ်ႈ လိၵ်ႈသႂ်ႈလူမ်းဝႃႈ "ၸမ်ႈပဵၼ်ၵိၼ်းဝႆႉ၊ မႃးၽိူဝ်ႈၽိူဝ်ႈ" ၼႆၸလႆႈ တူဝ်ၶႃႈလၢင်ႉလႆႈၽိုဝ် ၸိူဝ်လူတ်ႉၽႂ်ႈၼႆႉဝႆႉယဝ့်။ ပေႃးၶွပ်ႈတူဝ်ႈ တူဝ်လိၵ်ႈၸိူဝ်လိၵ်ႈသႂ်ႈလူမ်းၸတေႉ ၵၢမ်ႇတူဝ်မၼ်းလႆႈယူႇ။ ၵမ်ႉၶမ် သင်၊ ႁူဝ်ႈဝႃႈ တူဝ်လိၵ်ႈၵၢၼ်ၵမ်ႉမီးၶမ်ၼႆႉ မၼ်းပၼ်တၢင်းမႆႈလွၵ်ႈၸိူဝ်ၶႃႈ ပေႃးၵမ်ႉၵၢမ်ႇလႆႈယဝ့်။ ၶႃႈၵမ်ႉၶၢမ်ႈ ပေႉလွၵ်ႈလႆႈၶႃႈ၊ လွင်ႈၵမ်ႉၶၢမ်ႈ ၵမ်ႉပေႉလွၵ်ႈလႆႈၼႆႉ မၼ်းပဵၼ်ယွၼ်ႉလူၺ်ႈ ႁွပ်ႈၶွၵ်ႈၸမ်ႈၼေႃႈၼႆၸလႆႈ ၶႃႈမိူၼ်း ႁူၼ်ႉသၢင်လိူတ်ႈထွင်ၶိုၼ်းၶႃႈယဝ့်၊ လၢင်ႉလႆႈပေႉလွၵ်ႈမႃးလွႆးလွႆး။ လွင်ႈဝႃႈ ၵမ်ႉတိမ်ထူၼ်း ၵမ်ႉၶၢမ်ႉလွၵ်ႈပေႉလွၵ်ႈၼႆႉ ပေႃးမၼ်းလႆႈၸဝ်းၵဝ်း ယႃႉယၢင်ႈမၢၵ်ႈ ႁွပ်ႈလွၵ်ႈမႃးလိုင်၊ ၶၼ်သင်ၵေႃႈ တိုၼ်းပဵၼ်ၵၢၼ်လိူင်း ၵၢၼ်ၶႂၢႆႉမိူၵ်ႈ ၵၢၼ်ၵမ်ႉၶၢင်းလီလႆႈ ၶိုၼ်းလေႃးၵႃႉလူင်ၼႆယဝ့်။ ပေႃးႁူၼ်ႉတူဝ်ႈ လွၵ်းပၢႆၶၢင်းလႃႉလူင် ၸမ်ႈလွၵ်ႈလိၶွပ်ႈၼႆႉ၊ ၶႃႈၶွပ်ႈလႆႈလိုပ်ႈလွၵ်ႈတေႉၶႃႈ။ လုၵ်ႉတီႈႁူးလိင်းလူတ်ႉၽႂ်ႈသေ တူဝ်ႈႁူႉတၢင်းၶၢၵ်ႈလိုင် လုၵ်ႈလိူတ်ႉလူင်ၼႆႉ ၵပ်ႉမၢၵ်ႈတၢင်လိူင်လူင်တူဝ်ႈၶႃႈသေ ပေႃးမိူၼ်ၸၢင်၊ ႁူၼ်းႁူဝ်ႈတိူတ်ႉယၢမ်းလိူပ်ၼႆႉယဝ့်။ တူၼ်းၵိင်ႉၼိုင်ႈလိူဝ်ၼႆႉၵေႃႈ ပေႃးတၢၼ်ႉသၢၼ်ၸၢတ်ႈပဵၼ်ၽလေသေ ၼေႃႉၶၢမ်းပၼ်လုၵ်ႈလိူတ်ႉယဝ့်။ လူမ်း ၵၢၼ်ထွင်ႈပဝ်ႉပတ်ႉမႃးလိူဝ်ၼႆႉၵေႃႈ ၶၢင်းလွၵ်ႈလမ်တေႃးသႃႉၵႂၢၵ်ႉဝႆႉယဝ့်။ လေႃးၵႃႉလူင်တၢင်းလုၵ်ႈၼႆႉ သိၼ်ၸိပ် ႁူမ်ႉမိုတ်ႈလူမ်းဝႆႉယဝ့်ၵေႃႈ။ လွၵ်းလႆႈၶၼ် လေႃးၵႃႉၶၢင်းလႃႉလူင် ၸိူင်းၵိပ်ႉၼႆႉၵေႃႈ ၵၢင်ၶၢပ်ႇပတ်ႉပိူၼ်ႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

ပေႃးလဝ်ႈသိုင်, လမ်မိူတ်းမႃးသေ ၶမ်ႇတႃႇၵေႃႈ ပေႃးယွတ်ႈယွႆႉလႆလူင်းမႃးယဝ့်။ လူဝ်ႇပၢၼ်ၵမ်ႉသုင်၊ ပိၼ်ႇသိူဝ်ႉႁၢင်ႈၸႂ်ႉ ၶၢဝ်းတၢင်းပၢႆႈၸူင်းၶၢင်။ ယိူင်းမၢႆၵမ်ႉလမ်၊ တၢင်းပၢႆၵမ်ႉမၼ်း လႆႈၵၼ်းၵွႆးယုၵ်ႉယွင်းၵၢဝ်ႇႁူ၊ မိူၼ်ၵိူင်ႇၶႃႈၼႆႉ ၵၼ်ဝႃႈၶမ်ႇၵႂၢမ်းသႂ်ႇသႂ်ႇ၊ ယိူဝ်ႈၼုမ်ႈၼုမ်ႈၵႂၢမ်းႉ၊ မုင်ႈသႃႇႁူမ်းယိၼ်ယိၼ်ၵႂၢမ်းၼႆႉ လႆႈပဵၼ် “ၸမး” ႁွင်ႉယဝ့်။ ၶႃႈၵေႃႈ ပၢႆယၢင်ႈသိူဝ်ႈတႃႈ ယိူင်းထိုင်တီႈၵၼ်မုင်ႈသႃႇ၊ ၵႂၢမ်းဝႆႉယူႇယဝ့်။ လူတ်ႇၽႂ်ႈၵေႃႈ မေႃးၸူင်ႈၸၢင်ႈ ၸူင်ႈၸၢင်ႈသေ လၼ်လုင်ၶႃႈႁဵတ်းႁူ၊ တီႈဝၢၼ်ႈယိၼ်လွၵ်ႈၵႂၢမ်း၊ တီႈၸမႃးႁဵတ်းယူႇၶၼ်ႇၵေႃႈ။ လူဝ်ႇသၢၵ်ႈ တိုၵ်ႉလႆႈၵၢႆႇၸိူဝ်း ၶမ်ႇၼုမ်းၸမး၊ ပၢၼ်ၵူၼ်းၵႂၢမ်း၊ တိုၵ်ႉလႆႈၵၢႆႇႁွၼ်း ၵူၵ်ႈၵုၼ်ႉၸမးၶၼ်ႇ ၵၼ်ၶႃႈလႆႈထွမ်ႇတွင်းၵဵဝ်ႇ ၵႃႈပုမ်ႉသိူၵ်ႈပိူၼ်း လိူဝ်ၸမးႁဵတ်းၵွႆလၢတ်ႈၶၼ်း၊ ၶႃႈၵမ်ႉလၢင်ႇလိူမ်းလႆႈသေပွၵ်ႈ ၶႃႈ။ မိူဝ်ႈၸမးၸႂ်ႇပိူၼ်ႈ လဝ်ႈဝေႉသၼ်ႉတၢႆႇၶၼ်ႇ ၸမးႁဵတ်းၵဝ်မၢၵ်ႈတႃ ၵၼ်ၸိူဝ်းၸိူဝ်းလုၵ်ႈၽႂ်။ မၼ်းပဵၼ် လိူဝ်ႇၶင်, လဝ်ႈဝေႉသၼ်ႉတၢႆႇ၊ ၵေႃႉမေႃၵွႆလေႉတၢၼ်ႇ၊ ၽိူၵ်ႉလိၼ်းၶႃႈၸွႆသေ တူၺ်းၶိူဝ်လုၵ်ႈၽႂ်။မႃးယဝ့်။ ႁူဝ်းဝႃႈ တူဝ်လဝ်ႈၵဝ်ႉမၼ်းၸေႃႈ ၵမ်ႉႁူႉတူဝ်ဝႃႈ မၼ်းတေလႆႈႁႆႈမိူၼ် ၸမးလဝ်ႈၽူႉဝသတီႉၶၼ်ႇ။ မိူဝ်ႈၸႂ်ႇ လၢတ်ႈၶေပိူၼ်ႈ လဝ်ႈသူႉဝၼ်ႉၶေႇသိမ်ႉၶၼ်ႇ ၵဝ်မၢၵ်ႈတႃ ၵၼ်ၸိူဝ်းၸိူဝ်းပဵၼ်ၶင်, သူႉဝၼ်ႉၶေႇသိမ်ႉ၊ ၵေႃႉမေႃၶွ ၵေးလူးၶၼ်ႇသေ တူၺ်းလုၵ်ႈၽႂ်။ဝႆႉသေတၢႆႉ မၼ်းၵမ်ႉႁူႉတူဝ်ဝႃႈ မၼ်းတေလႆႈပဵၼ် ၸမးတၢင်ႇမွတ်ႇ၊ လဝ်ႈပႃႇၸိူင်ႈ ၶၼ်ႇ။ ၵႃႈပုမ်ႉ၊ ပိုၼ်းၵႂၢမ်းၵၼ်လၢတ်ႈၶေၶၼ်ႇ ႁၢင်ႈလီၸိမ်ႇလိူဝ်ႈသေတၢႆႉ။ လူဝ်ႇပၢၼ်ၸမးႁဵတ်းၸေႃႈ ၵမ်ႉလႆႈႁၢင်ႈလီ။

ႁူႉဝႃႈ ၶႃႈပဵၼ်ႁူၼ်းမႃးၼႆႉ “ၵူႈ” ၵၼ်ဝႃႈၶၼ်ႇ ၵမ်ႉလႆႈႁၼ်လႆႈထူဝ်းမႃး။ လဝ်းတႃႇလိူမ်းမိူင်းယဝ့် ၼႆႉ လႆႈႁူႉဝႃႈၼႆႉႁွင်ႉ။ လူဝ်ႇပၢၼ်ၶႃႈၼႆႉ “ၵူႈ” ၵမ်ႉၶၼ်ႇ “ၸမး” ၵၼ်ဝႃႈၼႆႉ တိၼ်းပဵၼ်မႃး ၵေႃႉလိူဝ် ႁွင်ႉ။ ႁွပ်ႈၼႆႉ ၸမးၶႃႈၼႆႉ ၵမ်ႉမီးတီႈပိုင်းၽိူဝ်၊ ပဵၼ်ၶွင်ႈလိူဝ်ႇလၢတ်ႈၵေႃႈ ၵမ်ႉမီးမႃး။ ၸူဝ်ႉမိူဝ်ႈၶႃႈႁဵတ်း ထူဝ်း တၢင်းလွႆလိူၵ်ႈ ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈၵဝ်တိုၵ်ႉမီးၸမးယူႇၼႆႉ ပဵၼ်တၢင်းၵုၼ်ႉလွႆမီးၼိူင်းယူႇ။ သၢင်ဝႃႈၸမးႁဵတ်း ထူဝ်းတၢင်း လွႆလိူၵ်ႈၼႆႉ မၼ်းၵိူင်ပိုင်ႈၸိူဝ်ၽိူဝ် ၵုၼ်ႉလွႆမီးၼိူင်းယွၼ်ႉပိူဝ်ႈသၢင်ၼႆႉ ႁဵတ်းၶႃႈၵမ်ႉလႆႈႁူႉထိုင်မႃး။ ၵမ်ႉမီးလိူတ်ႈ ယဝ့်ၸလႃး ႁၢႆးၶၼ်သႆႇလိူင်းၼႆႉ ၸိၼ်းယွႆႉထူၼ်းလိူဝ်ႈတွၼ်းယဝ့်။ လွင်ႈၼႆႉ တူဝ်ၶႃႈလႆႈၽၢဝ်ႇယၢၼ်ၸမးယဝ့် လၢင်ႉလႆႈႁူႉဝင်ႉမႃး။ မိူတ်ႈတႃႇလေႉတၢၼ်ႇၸမး ၵၼ်ဝႆႉၶိူဝ်လုၵ်ႈၼႆႉ ယွႆႉႁၢင်ႈလိူၵ်ႈတၢၼ်ႉၵိူဝ်ၼႆႉ လၢင်ႉလႆႈႁၼ် ထိုင်ယုမ်ႉယမ်မႃး။ ၵၼ်ၶိူၵ်ႉလၼ်ႇတႃႈ လွင်ႈၵမ်ႉမၼ်း ၵမ်ႉၵိမ်ႈၼႆႉ ၸမးၵေႃႈၵမ်ႉၽွင်ႈလိူဝ်လႆႈ၊ ၵမ်ႉႁႄႉႁၢင်ႈ သီႇလႆႈ။ တေႃႈလိူဝ် ၸမးတေၶွၼ်ႈထိူင်ႇ ယိူတ်ႈၶိူဝ်ႈၽႄႈသေ ပွႆႉမွင်ႈဝႆႉယူႇယဝ့်။ ၶႃႈၵေႃႈ ၸူႈႁၼ်ၸမးၶိူၼ်ႈယဝ့်၊ ၶိုဝ်ႈလွႆၼႆႉ လူတ်ႇၽႂ်ႈပေႇမႃးထိုင်းၶေႃႈ၊ ၶႃႈပေႃးၸူႈပဵၼ်လုင်းသေ လိၼ်ႈမိူဝ်းလူးၵၢဝ်ႇယဝ့်။ ၽၢႆႇၸိူင်းၵေႃႈ လွမ် သူးယွၼ်းတိူင်ႇႁၢဝ်ႇဝႃႈ “ၸူးၸမးၶႃႈႁဵတ်း ယူႇလီၵၢတ်ႈယိၼ်ၸိူၼ်းလႆႈသေၵမ်း” ၼႆႁွင်ႉယဝ့်။

✦✦

ebook is created by www.Shanyoma.org

၁။ ႁူၼ်းၼုမ်, ၸလႃႉ ၽေးယႃႈမၢဝ်းၵမ်

လိူၼ်သီႇ,မိူင်းမႂ်းၼႆႉ လႆႈဝႆႉပဵၼ်လိူၼ်ၸေႃႇ,ၼၢဝ်းမႂ်ႇ။ ပဵၼ်လိူၼ်ၵၢၼ် လွင်ႈႁၢင်ႈလီတီႈမ်ထူၼ်ႈလိူဝ်ပိူၼ်။ မွၵ်ႇ,ၼဵဝ်ႈတဵၵ်ႉ,ၵႂၼ်, ၵၢၼ်ၵီႈလွၼ်ႉမႃးႁၢဝ်တေႃးၼႆႉ လႆႈဝႆႉႁၢင်ႈလီ ႁႅမ်လီလိူဝ်သေတင်းယုမ်း။ တုမ်ႉ,မူဝ်ၼႆႉ ၵၢဝ်ႇႁႅမ်ပႂၼ်းႁႅမ်လိူဝ်ပိူၼ်း ၼႂ်းတိူင်းမူဝ်။ မိူၼ်ၼၼ်ယဝ်ႉ ၼႂ်းလူဝ်ႇပၢၼ်ႁူၼ်းၼႆႉ ၵၢၼ်ပဵၼ်ၽွင်းၼိူဝ်းၼိူင်းလိူဝ်ပိူၼ်းၼႆႉ ပဵၼ်ပၢၼ်ႁူၼ်းၼုမ်,ယဝ်ႉ။ ႁူၼ်းၼုမ်,ၼဵဝ်ၼႆႉ ၼဵဝ်မီးၼႃးလႄႈ လွင်ႈတၢင်းလိူဝ်းလႄႈ။ ၵွင်းလႄႈမီးၼိူဝ် လွင်ႈတၢင်းလွၵ်ႇ,ၶိူဝ်းၶူႁၢၼ်၊ လႄႈသိူဝ်းလူလႃးလွမ်း၊ လွင်ႈၼမ်,လုၼ်ႉပၢၵ်ႇယၢၼ်း၊ ၶိူဝ်းၸေႃႇ,သၢင်ႈ ၵွတ်ႈပဵၼ်လွင်ႈၵၢၼ်မွႆႉ,မွႆႉ,လိူဝ်းၼႆႉယဝ်ႉ။

ယႃႈမၢဝ်းၵမ်ၼႆႉ ႁိူတ်ႉ,ၵႂၵ်ႉ,ပဵၼ်လွမ်းမႃး တီႈလွင်ႈတၢၼ်ႇ လႄႈမိၼ်းၼိူဝ်ရသႃႇ,ၼမ်,ၸိူဝ်လိၼ်ႉ (လႄႈလိၼ်ႉ ႁူႉၶမ်ႉလိမ်ႉ) တူဝ်းတွၼ်းပုၼ်ႉလိူဝ်လုၼ်ႉမႃး တီႈႁူၼ်းႁဝ်းၼႆႉယဝ်ႉ။ ပဵၼ်တီႈလိူဝ်းႁႅမ်းၸွၼ်းထင် လိူဝ်းႁူၼ်းၵမ်,မီး တၢင်းႁတ်းႁၢၼ်ယဝ်ႉ။ ၼႂ်းၵေႃႈႁူၼ်းၼုမ်, ၵၢၼ်ၸေႃႇ,ႁၼ်းမုၼ်းမႃးၼႆႉ သင်ဝႃႈယႃႈမၢဝ်းၵမ် ၽိဝ်ႁွတ်းထိုင်တဵဝ်ႈၼဵဝ်းမႃးလိူင် ၼႂ်းၶူင်းၵၢင်ႁဝ်းၼႆႉ တၵ်းတေလဵဝ်းသိင်,မိုတ်းမိုတ်း တိမ်တၼ်ၼုၵ်ႉ,ၼူၺ်ႉ မိူၼ်ၼင်, ၼမ်ႉမိုၵ်ႉၼႂ်းၵွၵ်း ထွၵ်ႇ,ၵိုႉ,ၼိူဝ်လေႃးၼၢဝ်ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ ႁူၼ်းၼုမ်,ၵၢၼ်ၼိူဝ်းၼိူင်း ၸလႃႉ ယႃႈမၢဝ်းၵမ် ၵၢၼ်လဝ်းမိုတ်းလူင်ၼႆႉ မိူၼ်ၵၼ်တင်း တူၼ်းၵႃႈ ၸလႃႉ မူင်းမိင်းယဝ်ႉ။ တီႈတေႃႇမၼ်း လုၵ်ႉၵႂၼ်,ၼုမ်,ၼႆႉ ၼဵဝ်ႈပႃးၼႂ်းၵၼ် လွင်ႈမိုၵ်ႉၸမ်, ဝၼ်းမိူင်းႁဝ်းဝႆႉယူႇ,။ တႃႇတေပဵၼ်မၢၵ်ႇ,ၵုတ်ႉ, ပေႃးၵမ်,ပႃးလိၼ် ၵမ်,ပဵၼ်၊ လွင်ႈၵေႃႇ,သၢင်ႈ သင်သေၵမ်,ဝႆႉ ၵမ်,ပႃးႁိူဝ်,ၼႆၵၢၼ်ယွႆႉ ၵမ်,လႆႈ။ လွင်ႈလုၵ်ႉၽိူၼ်ႉသင်သေၵမ်,ဝႆႉ ၵမ်,ပႃးလိူတ်ႈပႃးယၢင် ၵမ်,လႆႈ။ လင်,ဝႆႉ ဝၼ်းမိူင်းၵၢၼ်တေၵေႃႇ,သၢင်ႈမိူၼ်းသုင်ၼႆႉ ၵမ်,ပႃးၵိုင်းၽုင်ႁူၼ်းၼုမ်, ၵမ်,လႆႈၼႆႉယဝ်ႉ။ ႁူၼ်းၼုမ်,ၼႆႉ မီးဝႆႉထုၵ်ႇ,လႆႈထုၵ်ႇ,ပဵၼ်ၽွင်တူဝ် ၶမ်သေႁူၼ်းလူင်သေ၊ ၵိုင်းလုၵ်ႉယၢၼ်ၵေႃႈ လႆႈႁိူင်သေပိူၼ်ႈယဝ်ႉ။ ႁွင်ႉၼႆ ၽူႈတီႈမ်ႈပွၵ်ႇၵိူင်ႈၵလီတ်ႈၵေႃႉၸိူင်ႈဝႆႉ "ႁူၼ်းၼုမ်,ၼႆႉ ပဵၼ်ၵူႈႁူၼ်းလူင်" ၼႆယဝ်ႉ။

ႁူၺ်ႈဝႆႉ ပိူင်ၽႃင်လွင်ႈၶိူတ်ႈႁူၼ်းၼုမ်,ၼဵဝ်ၼႆႉ မိူၼ်ၵၼ်တင်း ယိူၼ်းမိူဝ်ႈႁၵ်ႉတွၼ်းၵၢဝ် ၽိမႃႉ,ရၼ၊ ၽိတႃႇလူင်ယဝ်ႉ။ ႁူၼ်းၼုမ်,ၼဵဝ်ၼႆႉ မီးဝႆႉလႄႈလွၵ်ႇ,ၶိူဝ်းၶူ,ႁၼ်ၶၼ်ႉၸလႃႉ ပေႃးႁၼ်ၵၢၼ်မွႆႉ,လၢၵ်ႉ,လႆႈ ၼႆႉ ၶိူဝ်းႁၵ်ႉႁႅမ်၊ ၵၢၼ်ၵဝ်,ၼႆႉ မႆၶိုႈၵမ်,လီၼႆ၊ တီႈတေႃႇမၼ်း မွႆႉ,ႁူႉၵၢၼ်ၵေႃႈၵမ်,လီ၊ ၵဝ်,ႁူႉၵၢၼ်ၵေႃႈ ၵမ်,တီႈမ်,ယေႃး ၶင်,ၵဝ်,။ ၼႂ်းၵၢၼ်မွႆႉ,ႁူႉၵၢၼ်ၼႆႉၵေႃႈ လၢင်ႈဝႆႉတၢင်းၽိတ်ႈယူႇ, ယႃႈမၢဝ်းၵမ်ၼႆႉ ႁူၼ်းၸူၵ်ႈမိူင်းသေယဝ်ႉ ၸလႃႉ၊ သၢင်,ႁၢင်ႈပဵၼ် ၵၢၼ်မွႆႉ,လၢၵ်ႉ,လႆႈႁူႉတီႈ။ ႁၢင်ႈၽႃင်မွႆႉ,ယႃႈမၢဝ်းၵမ်ၼႆႉ ႁႂ်ႉ "ၵီႈၸူဝ်းၵိၼ်း" သေ လိူမ်းၼဵဝ်းၼႂ်းၵေႃႈ ၽုင်ႁူၼ်းၼုမ်,မႃးၶမ်တေႃႉယဝ်ႉ။ လိူဝ်းမီးၵုင်,မုၼ်ၽုင်းယွႆႉ,ၼဵဝ်ၵွတ်ႈၸေႃႈ ပဵၼ်လွင်ႈတၢင်း လိူဝ်းလႄႈယဝ်ႉၼႆ လႄႈၵၢၼ်ထၢင်,ပဵၼ်ၼႆႉ တိူၼ်းႁႅမ်,သုမ်,ဝႆႉၼႂ်းၵေႃႈလုၵ်ႉၵႂၼ်,ၼဵဝ်ယဝ်ႉ။ လိူင်ႉၼႆႉ ပိူၼ်ၽႃင်လႄႈၼႆႉ လင်,တီႈၵ်ႉၼႆႉၵ်ႉၼွႆႈတူၵ်ႉလုၵ်ႉ မုၼ်ႉထမ်းလိူၵ်ႈလၢႆးမိူင်းႁူၼ်း ၵၢၼ်ၵမ်,ႁူႉတၢင်းတီႈၵ်ႉမၢၼ်းၶမ်ႉယဝ်ႉ။

လႄႈႁူၼ်း ၸလႃႉ ၸၢင်,ႁူၼ်းၼႆႉ တိူၼ်းၵိူင်ပိူင်းၵဝ်းသိူဝ်, တီႈတ်းတေႃႉ,ၵၼ်ဝႆႉတႃႉသေ,။ မၢင်ႈပွၵ်ႈမၢင်ႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

လိူဝ် လွၵ်ႈႁၢၼ်ႈႁဵတ်းၼႆႉ ၸွမ်းလူမ်ႈဢိုဝ်ၸၢင်ႈႁၢၼ်ႈ ၵေႃႈမီး၊ မၢင်ပွၵ်ႈၸၢင်ႈႁၢၼ်ႈၼၼ်ႉ ၸွမ်းလူမ်ႈငမ်းဢိုဝ်လွၵ်ႈႁၢၼ်ႈ ၵေႃႈမီးယူႇ။ ၼင်ႇႁိုဝ် လွၵ်ႈႁၢၼ်ႈၼမ်ႉ၊ တၢင်းလၢင်းၵမ်ႉႁၢၼ်ႈၼမ်ႉ၊ ပေႃးတေလူႉဝၢင်းလိူဝ်ၵွႆႈငူၺ်းၼႆႉ တၢႆးၵေႃႉတၢႆးသေး ၶေႃႈ ၸၢင်ႈႁၢၼ်ႈ ၼႆႉၵေႃႈ လၢင်ႇပၼ်လွင်ႈၵႅမ်ႈသူၼ်ႈ တိုၵ်ႈလိူဝ်ယူႇ။ တၢႆးၵေႃႉ ဢၼ်ၵမ်ႉလီၶေႃႈသင်၊ လွင်ႈပၼ်ၼိုင်းယွင်ႈမိူၼ်ႈ ၸၢင်ႈႁၢၼ်ႈၶႂၢႆႉၶေႃႈသင် လၢင်ႇပၼ်လွင်ႈလၢင်းတၢင်းၵမ် လုၵ်ႈၵႂၢၼ်ႉႁၢၼ်ႈၼမ်ႉၸဝ် လူႉလိူဝ်ၵွႆႈဝၼ်းငူၺ်းၵမ်းၼမ်ယၢင်ႇ၊ ၵွၼ်ႈတၢင်းႁူႉပႆႉၼမ် တၢင်းႁၼ်ပႆႉၵူၼ်း။ လွင်ႈတူမ်ႇတိူဝ်ႈႁူပ်ႉထုဝ်း တိုၵ်ႉၼမ်ႉၵေႃႉ ၶေႃႈ လုၵ်ႈၵႂၢၼ်ႉၼမ်ႉၸဝ် လၢင်ႇလႆႈၸၢမ်း၊ တၢင်းပိူၼ်ႈယၢႇၵဝ်ႈယူႉယဝ်ႉ။ ယွၼ်ႉလူလုၺ်ႈ ၸၢင်ႈႁၢၼ်ႈၶေႃႈ တၢႆးၵေႃႉသေႈၵၢမ်ႉလီ၊ လွင်ႈယူႉသၢင်းၵိၼ်သဝ်း လႆႈလူႉပိူင်ႈၵၼ်ၵၢႆႈႁိုဝ်ၼၼ်ႉ ပိူင်ပိၼ်ၶေႃႉလဝ်း[ၶြေး]ပိၼ်လဝ်ႈႁဵတ်း သိူဝ်ၸမ်းၵႂၢၼ်ႉသွင်တူဝ်ၼၼ်ႉ ပိၼ်သၢၵ်ႈသေႉဝႆႉယူႉ။

လွင်ႈမုၼ်ႈမေးၼိူဝ်း လုၵ်ႈၵႂၢၼ်ႉႁၢၼ်ႈၼမ်ႉၼႆႉ ၵိုတ်းၵၢဝ်ၼိုင်ႈၵေႃႉ ၼိုင်ႈႁၢၼ်း ၼိုင်ႈႁိူၼ်း ၵမ်ႉလႆႈ။ တေလႆႈႁူမ်ႈၵိုတ်းသၢင်ႈ ႁၢင်ႈပွင်။ ႁူမ်းဝႃးလွမ်း [ၶြ]ႉ၊ ပေႃႈမေႃ။ ၽူႈၵူၼ်းပိူင်ႉ၊ လူမ်းၵေႃႈႁၢၼ်ႈၼမ်ႉ၊ ၼွႆႈပွၵ်ႈ ၼွႆႈယွမ်ႉ၊ ငဝ်ႈတူင်ႇ၊ လၢတ်ႈသိူင်။ ၵိူင်းၽိူင်ႈတွႆႉတိုင်ႈ ၵူးၸဵၼ်၊ လိၵ်ႈလႆး။ ၵၢဝ်လိူဝ်းၼႆႉငူၺ်း။ ၵၢၼ်ၵိတ်ႇလူၺ်ႈ လိၵ်ႈၽိူင်ႈလိူဝ်ၼၼ်ႉ တေလႆႈတူမ်ႇတိူဝ်ႈ တိတ်းတေႃႉတေႃႇသေ၊ လွင်ႈတူမ်ႇတိူဝ်ႈတိတ်းတေႃႉ လိူဝ်ၼႆႉၵေႃႈ တေလႆႈ ၽွမ်ႉႁူမ်ႈႁူမ်း ၵိုတ်းသၢင်ႈႁၢင်ႈပွင်ငူၺ်ႉယူႉယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈၽိုၵ်ႉလိၼ်ႉ

ၵၢဝ်ႁူဝ်ၶေႃႈ ဝႃးတိုဝ်ႈၼႆႉသေ တီႇမ်ႈဝၼ် လိၵ်ႈပိုတ်ႉတေႃႉ။

႑။ ၵႂၢမ်းၼိူင်း ၶေႃႈ မၢမီႈ

႒။ ဝၢၼ်းယိူၼ်လွၵ်ႈၵႂၢမ်း တီႈႁဵတ်းယူႉ

႓။ လူဝ်ႇဝၢၼ်းႁၢၼ်ႈထဝ်း ယႃႉၵိူဝ်ႈသဝ်းမွင်

႔။ ၵႂၢမ်းႁွႆးယိူင်းလႆႈ ၶေႃႈ မေႃးယႃႇမဝ်းၵမ်

႕။ မေႃးလဝ်ႈၽွၼ်းပၢင်း

ebook is created by www.Shanyoma.org

ၵၢၼ်-႑႐

ၵႂၢမ်းတႃႇၵၢၼ်

႑။ ၵၢင်ၸမ်ႈမေႃႈဝီးဝီး။ ၵၢင်ၼွႆႉဝီးၵွင်ႇတွင်ႇ

႒။ ႁွၵ်ႇႁွင်းၼိူဝ်လင်ၸႃ။ ၼွၵ်ႉၶႃးၼိူဝ်မွၵ်ႇယွင်

႓။ ၵႆႇပေႃးလမ် တႆးၸမ်ၸုၵ်ႉ

႔။ ၵႆႇပေႃးလိူင် တႆးၽိူၼ်ၸေႃးၵူင်ႇၵူၺ်း

႕။ ၵႆႇပေႃးၽိူၵ်ႇ၊ တႆးၵိူၵ်ႇတင်ႉၸတႃးၶေႃး

႖။ ႁူဝ်ႈၼွင်းလူင်ၸေႃးၵမ်၊ လူင်းၼမ်ႉၵမ်ႇႁၼ်ႇၶွႆး

႗။ ႁူဝ်ႇၵေႃးယၢၵ်း မႃးၵေႃးယၢၵ်း။ ၵမ်ႇလႆႈၽၵ်းသေသၢၼ်ႈ

႘။ ႁူၼ်းသၢမ်ၵေႃႉ ၸၢၼ်းၸၢၼ်းႁွပ်ႈသၢၼ်ႈလိူဝ်

႙။ ၸုပ်ႈသွင်ၽၢၼ်ႇ၊ မႆႉသီႇႁၢဝ်း။ ႁူၼ်းသိပ်း ႁူၼ်းသၢဝ်းၵမ်ႇတႆႇလႆႈ

႑႐။ ၸီးၼုၵ်ႉလွၵ်ႇ၊ ၸလႇယွတ်ႇႁူးလင်ၼႂ်ၸၼ်း

႑႑။ ငူးလူင်တႆးၼိူဝ်ၽႃႇ၊ သၢင်းတႃႇၵၼ်ႇၼိူဝ်လိၼ်

႑႒။ ငူးလူင်တႆးသၢမ်ပီးၵမ်ႇၶဝ်ႈ၊ ၸုတ်ႉၸီးၵဝ်ႇယႃၸိုၼ်း

႑႓။ ငူးတႆးၵၢင်ပၢင်ႇ၊ မႆႉတၢင်ႇႁွင်းလင်မၼ်း

႑႔။ လဝ်ႈသၢင်ႇသၢမ်ပႃ။ ၽႃးၵြႃးၼွႆးထမ်ႈ

႑႕။ လၢင်ႉၸမ်ႈထဝ်ႈလင်သႃ။ ပေႃးၽူၼ်မႃးယမ်းလင်၊ ၵမ်ႇယမ်းတွင်ႉ

႑႖။ လၢင်ႉၸမ်ႈထဝ်ႈႁူယၢၼ်း။ မၢၼ်းၵၢင်ၸမ်ႈ ၵိူတ်ႇၵၢင်ၼွႆႉ

႑႗။ လၢင်ႉသီႇပၢၵ်ႇငေႃးၶီဝ်၊ လူင်းမႃးလိူင်ႇလၵ်ႉလိူဝ်ၵေႃႈမၼ်း

႑႘။ လဝ်ႈသၢင်ႇၵွၼ်ႇသိပ်းဝီး၊ ပဝ်ႇပီႇၼိုၼ်းမိူင်းၽီး

႑႙။ သုင်သေလွႆႇ၊ တိမ်ႇသေယိုဝ်ႈ

႒႐။ သီႇၵေႃႉႁၢမ် သၢမ်ၵေႃႉဝီး။ လီၵ်ႈလီးမီးၽႂ်ႇၶေႃး

႒႑။ သီႇတိၼ်ပႆယူင်းယၢင်ႈ။ သွင်ၽၢၵ်ႇၸၢင်ႈပႃးဝိမ်း

႒႒။ တၵ်းၵေႃးတိမ်၊ ၵမ်ႇတၵ်းၵေႃးတိမ်

႒႓။ တိပ်းဝီးၽၼ်ၶွၵ်ႈၽႃ၊ တႆးၽႆႈႁႃၵမ်ႇလႆႈ။ ၸမ်းငမ်းႁႃလင်ႇလႆႈ

ebook is created by www.Shanyoma.org

႒႔။ တူၼ်းမၼ်းတၢၼ်ႇသၢၵ်ႇ၊ မိူဝ်ႈမၼ်းတၢႆႇတိူၼ်း

႒႕။ တူၼ်းမၼ်းတၢၼ်ႇၶိမ်၊ မိူဝ်ႈမၼ်းတၢႆႇၼမ့်

႒႖။ ၼူၵ်ႉပိတ်ႉၵႂၼ်ႇတူဝ်လိဝ်၊ လူင်းၵိၼ်ၼမ့်တိုင်းၶိဝ်ပေႃးၶွင်ႈ

႒႗။ ၼၢင်းၵႂတ်းတွတ်း ၼင်ႈၵႂၼ်ႇတွၼ်ႇ၊ ၼုင်ႈသိူဝ်ႈၽွၼ်ႇသၢဝ်းၽိုၼ်

႒႘။ ၼူၵ်ႉၵႂၼ်ႇပၼ်ႇဝၢၼ်းဝၢၼ်း။ မ့်ၵေႃႈသိမ်းၵူးလိမ်း

႒႙။ ၼမ့်ၶေႃႈၼိူင်ႈ ၶူးမၼ်းတၢၼ်ႇပႆၶိမ်၊ ၶွတ်းၶေႃးလႆႈသၢမ်ၶွင်ဝုမ်ႇၸဝ်ႈ

႓႐။ ဝိူဝ်ႈၵေႃႉၶွင်ႉ ၼွင်ႉၵေႃႉလိၼ်း၊ ဝိူဝ်ႈတေႃႉတိၼ်းႁႃၼၢင်း

႓႑။ ပေႃးၶိူဝ်းႁဵူးလိၵ်ႉ ၵၢဝ်သိူဝ်ႉ၊ ပေႃးၶိူဝ်းႁဵူးယိူဝ်ႉ ၵၢဝ်ပိတ်း

႓႒။ ပႃယိၼ်ႇမူၼ်ႉၶတႃးၼေႃး။ ပႃးလိူၵ်းၽိတ်းလွမ်းလၢင်

႓႓။ ဝိၼ်မွၵ်ႇပိူၼ်းၵၢမ်ႇပၵ်း။ ဝိၼ်ၽၵ်ႈ ပိူၼ်းၵၢမ်ႇၵိၼ်

႓႔။ မိူဝ်းလိၵ်ႉၼုင်ႈသိူဝ်းသုဝ်း။ ယိူဝ်ႉမႃးတိူဝ်းၵုဝ်းၵၢဝ်ႇ

႓႕။ ၽၼ်ႉပုၼ်ႉႁူး ၽၼ်ႉၼုၼ်ႉႁူး။ ငူးသႃၵွၵ်ႇမႃးလိၼ်း

႓႖။ ၽၼ်ႉပုၼ်ႉႁုင်း ၽၼ်ႉၼုၼ်ႉႁုင်း။ သိူဝ်လူင်ၶွင်ႉၸုင်းၸုင်းၼိူင်းႁူၺ်း

႓႗။ မီးႁူၵၢမ်ႇမီးၼေႃး၊ ၸဝ်းၵၢတ်ႇၵူးႁႃးဝၼ်း

႓႘။ မီးၼေႃးၵၢမ်ႇမီးႁူ၊ ၵူၼ်းမိူင်းတိၵ်ႇၵၼ်လူသႃးသႃး

႓႙။ မုင်းၸႃးယဝ်ႉ လၢင်ႇၵၼ်ႉၵွၼ်

႔႐။ မိူဝ်းၵူၺ်ႇဝိၼ်ထိင်ၼေႃး။ မိူဝ်းမႃးဝိၼ်မူၵ်ႇမ့် ။

ၶေႃးတွပ်ႇၵႃမ်းတေႃႉၵၼ်

႑။ လေႃႉၵုၺ် ႒။ ယွႆးၵူင်ႇၵၢဝ် ႓။ ၸဝ်းပုၵ်း ႔။ ဝိၵူၺ်း ႕။ ၼမ့်ပုၼ်းပူၵ်ႇ ႖။ ႁူဝ်း ႗။ ၼိဝ့်တိၼ် ႘။ ၵိင်း ႙။ ၶိဝ်းတိၼ်မ့် ႑႐။ ဝုမ်တွၵ်ႇ ႑႑။ ယႃႇလူႇ ႑႒။ ၸတႃးၼေႃး ႑႓။ ၶီး ႑႔။ ႁွၵ်း ႑႕။ ႁူၼ်း ႑႖။ သုတ်း ႑႗။ တူၼ်းမၢၵ်ႇသၢင်းၶေႃး ႑႘။ ၼူၽႂႉ ႑႙။ သႃႇတၢင်း ႒႐။ လၢင်ႉ ႒႑။ ဝူဝ်းတၢင်ႇ ႒႒။ မၢၵ်ႇၵုၼ် (မၢၵ်ႇပၢဝ်ႉ) ႒႓။ မိၼ်ႇႁူ ႒႔။ တူၼ်းၵူၺ်း ႒႕။ ပူး ႒႖။ လေႃႉ ႒႗။ ၸဝ်းၵၢဝ်ႇ ႒႘။ မၢၵ်ႇတႃ ႒႙။ ၵမ်လိုမ်း ႓႐။ ႁူင်းဝၼ်ႇၵုၺ် ႓႑။ ႁူးလွင်း ႓႒။ ၶိမ်တၢင်းမ် ႓႓။ မွၵ်ႇၵုမ်း၊ ၽၵ်းတူ ႓႔။ မၢၵ်ႇမိူဝ် ႓႕။ လိၼ်ႉ ႓႖။ တူတ်း ႓႗။ ဝိတ်း ႓႘။ ၵွင်း ႓႙။ ၵုဝ်း ႔႐။ လွင်း။

◆◆◆

ebook is created by www.Shanyoma.org

လိၵ်ႈတႆးၼွႆႈပိၼ်ႇႁူမ်ႈတူဝ်
ၵႃမ်းတႆးၼွႆႈပိၼ်ႇႁူမ်ႈၶေႃႈ

1. တႆးႁူးၶေႃႉ တႆးႁူးတီႈ ၼွႆႈႁူႉမေႃလိၵ်ႈတႆး
2. တႆးႁူးၶေႃႉ တႆးႁူးတီႈ ၼွႆႈႁူႉမွင်ႇပိုၼ်းတႆး
3. တႆးႁူးၶေႃႉ တႆးႁူးတီႈ ၼွႆႈႁူႉထိုင်မိူင်းတႆး

ငဝ်ႈငုၼ်းၶေႃလိၵ်ႈလၢႆး ၸလႈ ၽိုင်ႈၸငႈတႆး
ပီႊတႆး-႒႐႙႖

မွၵ်ႇႁူႉသွႆႈလိၵ်ႈ
ဝိင်းတၢၼ်ႈႁူင်ႈ